

UNIVERZA V LJUBLJANI
FILOZOFSKA FAKULTETA
ODDELEK ZA SLAVISTIKO

UROŠ MALBAŠIĆ

**Slovar makedonsko-slovenske medjezikovne
homonimije
(P–R)**

Diplomsko delo

Mentorica:
izr. prof. dr. Namita Subiotto

Univerzitetni študijski
program prve stopnje:
Južnoslovanski študiji (D)

Ljubljana, 2015

ZAHVALA

Srčno se zahvaljujem svoji mentorici dr. Namiti Subiotto, ki me je brez oklevanja in velikodušno sprejela pod svoje okrilje in mi ponudila priložnost, da sodelujem pri skupnem projektu, ki bo nekoč ugledal luč sveta tudi zunaj oddelčne knjižnice. Še enkrat hvala za vse.

Zahvalil bi se tudi staršem in bratu, ki so mi vedno stali ob strani in me, vsak na svoj način, spodbujali ali tolažili, priganjali ali mirili. Vaše vzajemno, obratno sorazmerno delovanje je vendarle obrodilo sadove. Hvala tudi ženinim staršem in njeni sestri, ki niso prav v nobenem trenutku podvomili, da bo napočil ta dan.

Diplomsko delo pa posvečam svojemu sinu Maksimu in predvsem ženi Ljupki. Brez tvojega slepega zaupanja vame, neskončne potrpežljivosti, pa tudi neomajnosti danes prav gotovo ne bi pisal teh vrstic. S teboj je bilo tole otročje lahko. Hvala ti.

Апстракт

Речник на македонско-словенечка меѓујазична хомонимија (П-Р)

Во дипломската работа со наслов *Речник на словенечко-македонска меѓујазична хомонимија (P-R)* ги проучувам хомонимните парови во македонскиот и словенечкиот јазик што започнуваат со буквата П или Р. Хомонимни парови се зборови присутни во двата јазика кои што или исто се пишуваат или исто се изговараат и вообичаено имаат потполно различно значење во едниот јазик за разлика од значењето во другиот јазик. Оваа дипломска работа е дел од проектот кој што опфаќа подготовка на речник на македонско-словенечки меѓујазични хомоними. Главна цел на овој речник, а вооедно и на мојата дипломска работа, е да им помогнам на словенечките и на македонските говорници да ги избегнат можните грешки при комуникацијата на својот немајчин јазик. Главниот дел на дипломската работа му припаѓа на речникарскиот дел во кој што јасно се претставени хомонимните парови, наведени се нивните главни значења, употребата, зборовните групи, а нивната практична употреба е илустрирана со пример. Освен тоа, секој хомонимен пар е преведен на словенечки, односно на македонски јазик. Поради изобилството зборови во двата јазика што започнуваат со буквите П и Р, очекувам голем број меѓујазични хомонимни парови, а ќе биде интересна и анализата на нивните хомонимни или синонимни значења.

Клучни зборови: хомонимен пар, речник, словенечки јазик, македонски јазик, меѓујазична хомонимија

Izvleček

Slovar makedonsko-slovenske medjezikovne homonimije (P–R)

V diplomskem delu z naslovom *Slovar makedonsko-slovenske medjezikovne homonimije (P-R)* raziščem homonimne pare v makedonščini in slovenščini, ki se začnejo na črko P ali na črko R. Homonimni pari so besede, prisotne v obeh jezikih, ki se bodisi enako pišejo bodisi enako izgovarjajo, običajno pa imajo v enem jeziku popolnoma drugačen pomen kot v drugem. Pričujoče diplomsko delo je del projekta priprave slovarja makedonsko-slovenskih

medjezikovnih homonimov. Glavni cilj tega slovarja in s tem tudi mojega diplomskega dela je pomagati slovenskim in makedonskim govorcem, da se izognejo morebitnim napakam pri komunikaciji v svojem nematernem jeziku. Glavni del diplomske naloge predstavlja slovarski del, v katerem so jasno označeni homonimni pari, navedeni so njihovi glavni pomeni, področje uporabe in besedna vrsta, njihova praktična uporaba pa je ponazorjena s primerom. Poleg tega je vsak homonimni par preveden v slovenščino oziroma makedonščino. Glede na številčnost besed, ki se v obeh jezikih začenjajo na črko P ali R, pričakujem veliko število medjezikovnih homonimnih parov, zanimiva pa bo tudi analiza njihovih homonimnih ali sinonimnih pomenov.

Ključne besede: homonimni par, slovar, slovenščina, makedonščina, medjezikovna homonimija

Abstract

The dictionary of Slovenian-Macedonian interlingual homonyms (P-R)

In the thesis titled *The dictionary of Slovenian-macedonian interlingual homonyms (P-R)* I explore homonym pairs in Macedonian and Slovenian that start with the letter P or R. Homonym pairs are words in both languages that are either equally written or equally pronounceable, and usually have a completely different meaning in one language compared to the other. This thesis is a part of a joint project, the preparation of the *Dictionary of Macedonian-Slovenian interlingual homonyms*. The main goal of this dictionary, and with it my thesis, is to help Slovenian and Macedonian speakers to avoid possible mistakes in communication in their non-native language. The main part of the thesis is the dictionary stating clearly marked homonym pairs, their main meanings, stylistic markers and word classes, while its practical use is illustrated with an example. In addition, each homonym pair is translated into Slovenian or Macedonian. Given the abundance of words in both languages beginning with the letter P or R, I expect a large number of interlingual homonym pairs, while the analysis of their homonymic or synonymic meanings should also be interesting.

Key words: homonym pairs, dictionary, Slovene language, Macedonian language, interlingual homonymia

KAZALO

1. Uvod	6
2. Homonimija	9
3. Slovar	12
3.1 Legenda okrajšav	12
3.2 Slovar makedonsko-slovenskih medjezikovnih homonimov	13
4. Rezultati	138
5. Zaključek	139
6. Povzetek	140
7. Резиме	141
8. Литература	143

1. UVOD

Diplomsko delo *Slovar makedonsko-slovenske medjezikovne homonimije (P-R)* je nastalo v okviru priprave slovarja makedonsko-slovenskih medjezikovnih homonimov. Glavni namen slovarja, in s tem seveda tudi diplomskega dela, je prikazati podobnost leksike obeh jezikov, ki izhajata iz iste jezikovne družine in sta si že na splošno dokaj podobna, ter hkrati prikazati različnost ali podobnost pomenov homonimnih parov, torej besed, ki se isto ali podobno pišejo oziroma isto ali podobno zvenijo. Hitro se namreč zgodi, da nematerni govorci homonime, v zmotnem prepričanju, da gre za enakopomensko besedo, začnejo uporabljati v napačnem kontekstu in tako izrazijo popolnoma drugačen pomen od želenega. Da bi se temu izognili, sem v okviru priprave Slovensko-makedonskega slovarja homonimov na enem mestu zbral vse medjezikovne homonimne pare, ki se začnejo na črko P ali R in bi lahko govorca zavedli pri komunikaciji v slovenščini oziroma v makedonščini.

Ideja za pisanje tega dela se je porodila pri praktičnem delu in kasnejši primerjavi teh dveh jezikov, pri kateri smo našli precej besed, ki se podobno pišejo in/ali izgovarjajo, a imajo pogosto povsem drugačen pomen, zato smo se njihove pomene odločili podrobneje raziskati. Ker je diplomsko delo del večjega projekta, sem pri svojem delu skušal dosledno slediti dogovorjenim načelom tako glede načina obravnave vsebinskega dela kot tudi oblikovanja. Zaradi pričakovanega velikega števila homonimnih parov – besed, ki se začnejo na črko P ali R, je namreč praktično v vseh južnoslovanskih jezikih največ – sta v tem diplomskem delu obravnavani samo dve črki makedonske abuke.

Že ob določitvi teme je bilo jasno, da bodo pri pisanju diplomskega dela precejšnje težave tako pri praktičnem kot tudi teoretičnem delu. Največje težave sem pričakoval pri praktičnem delu, torej prevajanju besed, saj makedonsko-slovenskih in slovensko-makedonskih slovarjev ni veliko. V Sloveniji so namreč le trije (najstarejši, Novšakov *Makedonsko-slovenski slovar* iz leta 1982, *Mali makedonsko-slovenski slovar* Dragija Stefanije in Toneta Pretnarja iz leta 1998 ter najnovejši, Skenderovićev dvosmerni *Slovensko-makedonski* in *Makedonsko-slovenski slovar* iz leta 2012). Vsak od omenjenih slovarjev ima svojo pomanjkljivost, gledano s stališča potreb pri pripravi pričujočega diplomskega dela. Tako je recimo Novšakov slovar sicer dokaj obsežen in zelo uporaben, a žal enosmeren (samo makedonsko-slovenski). Mali slovensko-makedonski slovar, sicer dvosmeren, ostaja zvest svojemu imenu in je po obsegu res majhen, poleg tega pa ima v veliki večini primerov prevod samo enega pomena besede, medtem ko je najnovejši Skenderovićev dvosmerni slovar po obsegu izredno skop in večine obravnavanih besed v njem najbrž sploh ne bo moč najti.

Že po izkušnjah študentov, ki so pripravljali homonimne pare za druge črke, sem vedel, da bodo težave tudi pri samem definiranju osnovne terminologije, saj se je izkazalo, da literature s področja homonimije v slovenščini in

makedonščini ni veliko, zato bo treba seči po literaturi v ostalih južnoslovanskih jezikih. Pričakujem, da bo treba podrobneje pregledati slovnice, strokovne monografije, članke, diplomske, magistrske in tudi doktorske študije na to temo. Pri slovarskem delu bodo že zaradi samega pomanjkanja slovarjev nastopile težave s prevodi, še posebej pri prevodih strokovne terminologije, zato bo treba uporabljati tudi druge slovarje, v največjo pomoč pa bodo najbrž slovarske kombinacije s hrvaščino, srbsščino in angleščino. Usklajevanje obeh osnovnih slovarjev, Дигитален речник на македонскиот јазик in SSKJ-ja, ki bosta glavni opornici pri delu, bo zaradi njune različne strukture precej zamudno.

V prvem delu diplomskega dela je definirana osnovna terminologija s področja homonimije, ki je nujno potrebna za razumevanje načina obravnave slovarskega dela v diplomskem delu. V njem so pojasnjeni in definirani osnovni pojmi, izpostavljena pa je tudi problematika pri določanju homonimnih parov oziroma njihovi obravnavi.

Drugi del diplomskega dela obsega del slovarja, v katerem so navedeni makedonsko-slovenski homonimni pari, ki se začenjajo bodisi na črko P bodisi na črko R. Slovar makedonsko-slovenskih medjezikovnih homonimov je večdelni projekt, s katerim se ukvarja več študentov, zato moje diplomsko delo obsega dve črki, ki si sledita po azbučnem vrstnem redu. V slovarskem delu sem se osredotočil predvsem na samostalnike, pridevnike in glagole, čeprav v njem najdemo tudi prislove in medmete, ki bi lahko zaradi podobnosti na takšen ali drugačen način povzročili nesporazume v komunikaciji. Plod skupnega dogovora vseh študentov in mentorja, ki sodelujejo pri pripravi slovarja makedonsko-slovenskih medjezikovnih homonimov, je bil, da bosta glavni opornici pri sestavi makedonski spletni slovar Дигитален речник на македонскиот јазик (dosegljiv na spletnem naslovu www.makedonski.info) ter slovenski spletni slovar SSKJ.

Vsak homonimni par je zaradi lažje preglednosti razporejen v dva stolpca, na levi strani v makedonščini, na desni v slovenščini. Vsako stran stolpca dopolnjujejo slovenski oziroma makedonski prevodi, ki so osenčeni. Slovarsko geslo, ki je nekoliko večje, je označeno z odebeljeno pisavo. Slovarju je priložena tudi legenda okrajšav, ki so zapisane poleg slovarskih gesel. Tako so vključene oznake za vrsto besede, oznake spola za moški, ženski in srednji spol, za množino in ednino. Oblika glagola v slovenščini je zapisana v tretji osebi ednine, saj makedonščina nedoločniške oblike glagola ne pozna. Naglasna znamenja vseh slovenskih gesel so izpuščena, saj so v SSKJ-ju podana le v nedoločniku, ki pa seveda nikoli ne tvori medjezikovnega homonimnega para (z glagoli v makedonščini).

Osredotočil sem se le na homonimne pare, zato v raziskavo niso vključene čisto vse definicije, ki so navedene v uporabljenih slovarjih. Izpuščene so vse fraze, besedne zveze, izrazi, pregovori in dodatna področja uporabe besed, ki v kombinaciji z ostalimi besedami dobijo nove pomene. So pa v slovarski del vključene tudi definicije pojmov s področja specializiranih panog, kot so na primer vojaški, navtični, jezikoslovni in drugi termini. Prav tako so ohranjeni tudi nekateri arhaizmi, ki so v drugem jeziku še vedno del žive leksike in

tvorijo homonimni par ali pa se njihov pomen ujema z nezaznamovanim pomenom homonima drugega jezika; tako je bralec seznanjen tudi z besedami, ki so se nekoč pomensko prekrivale.

Definicije so oštevilčene in imajo navedeno področje uporabe, če je le-to zapisano tudi v izhodiščnem slovarju. Zaradi že tako zajetnega obsega diplomskega dela in številnih homonimov sem se odločil slediti SSKJ-ju in področja uporabe zapisati z okrajšavami. Okrajšave so po mojem mnenju ciljnim bralcem tega diplomskega dela že tako poznane ali pa so dovolj jasne, da jih ni treba posebej tolmačiti, sicer pa je pred začetkom slovarskega dela na voljo tudi legenda okrajšav. Pri prevodih besed in definicij sem si pomagal tako s spletnimi kot tudi fizičnimi slovarji. Kot sem že omenil, slovensko-makedonski slovarji žal niso mogli razrešiti vseh dilem pri prevajanju, zato sem si moral pomagati s slovarji v drugih jezikih. Pri prevajanju sem se največini skliceval na Novšakov *Makedonsko-slovenski slovar*, nato na dvosmerni *Mali slovensko-makedonski slovar* Toneta Pretnarja in Dragija Stefanije, le pri nekaj primerih pa sem uporabil tudi Skenderovičev *Slovensko-makedonski slovar*. Uporabljal sem tudi množico drugih slovarjev, in sicer elektronsko izdajo *slovarjev DZS*; *slovensko-angleškega*, *angleško-slovenskega*, *slovensko-hrvaškega* ali *-srbskega* in *srbsko-* ali *hrvaško-slovenskega*. Če prave ustreznice za prevod še vedno nisem našel, sem si pomagal tudi s spletnimi brskalniki, zapisi na relevantnih in uradnih spletnih straneh in slikovnim gradivom. Samo v skrajnem primeru, ko ni bilo moč najti nobenih ustreznice, so prevedene celotne definicije.

Ponekod, kjer so si pomeni oziroma definicije podobne ali skoraj enake, sem definicije združil ali izpustil. Zaradi velikega obsega naloge sem pod definicije zapisoval največ dva primera, v veliki večini pa samo enega, najbolj reprezentativnega, iz katerega je takoj razviden pomen besede.

Slovarskemu delu sledijo še rezultati in zaključki opravljene raziskave.

2. HOMONIMIJA

Za homonimijo in homonime najdemo v literaturi kar nekaj definicij, ki se med seboj bolj ali manj ujemajo, a je med njimi tudi nekaj opaznih razlik. Recimo Toporišič homonime imenuje enakozvočnice in jih definira na naslednji način: »... ločimo e n a k o z v o č n i c e, tj. besede, ki sicer imajo enako glasovno podobo in več pomenov, med njimi pa ni videti kake metonimične ali metaforične povezanosti, niti si v danem trenutku ne moremo misliti, da bi taka zveza obstajala. [...] Take besede imenujemo homonime ali enakozvočnice. Kadar pri njih mislimo samo na pisno enakost, jih imenujemo enakopisnice, kadar pa na glasovno podobo, so nam enakoglasnice.« (Toporišič 2000: 115)

Od slovenskih avtorjev se je s homonimijo sicer največ ukvarjala Ada Vidovič Muha. Opredeljuje jo na naslednji način: »Pri homonimiji gre za prekrivnost izrazne (glasovne in pisne) podobe najmanj dveh leksemov; vsebini in s tem tudi seveda pomena sta popolnoma različna ...« (Balint 1997: 9). Vendar Muha pravi, da se s tem izgublja bistvo homonimnosti, saj z vnašanjem slovničnokategorialnega kriterija pojav homonimnosti ni več vezan samo na jezikovni izraz. (povzeto po Balint 1997: 11)

Katjuša Zakrajšek za homonimijo piše, da »pojav enakoizraznosti lahko proučujemo znotraj enega jezika ali pa medjezikovno, med različnimi jeziki v stiku. Obakrat gre za dva ali več leksemov, ki so med sabo v razmerju popolne izrazne prekrivnosti in hkrati v razmerju popolne pomenske različnosti.« (Zakrajšek 2001: 333–334)

Stojkovičeva homonime definira kot »besede, ki se isto pišejo in berejo, a imajo različne pomene, homonimnost je istoimenskost«. (Stojković 2005: 10)

Za Samardžijo so homonimi leksemi enakih izrazov, homonimijo pa opredeljuje kot pojav, ko se izenačita dva leksema različnih pomenov. (Samardžija 1998: 24–25)

Pri omembi homonimije ne smemo pozabiti še na termin homonimni par. Samardžija homonimni par definira kot dva leksema, ki imata iste izraze, vendar različne pomene. (Samardžija 1998: 25)

Kot vidimo, je v definicijah kar nekaj razlik, še najbolj bistveno razliko pa opredeljuje Muha, ko pravi, da se z vnašanjem slovničnokategorialnega kriterija izgublja bistvo homonimnosti, česar ni moč videti pri nobenem drugem preučevanem avtorju.

Večina avtorjev tudi razlikuje med posamičnimi kategorijami homonimov. Tako Samardžija razlikuje med navadnimi in leksičnimi homonimi. Navadni nastanejo z deklinacijo, zato se ta homonimija imenuje tudi morfološka, saj je vezana na določene morfološke kategorije, kot so sklon, čas in oseba (npr. *pravi* – *pridevnik* in *pravi* – *3. os. ed. gl.*). Pri leksični homonimiji pa gre za ujemanje izrazov, ki ni morfološko pogojeno in se realizira v njihovih osnovnih

oblikah, recimo nominativu ednine ali nedoločniku, delno pa tudi v drugih oblikah (npr. *bíti* in *biti*). Prav tako razlikuje istopisnice, homografe, ki se razlikujejo po svojih prozodijskih značilnostih, in istozvočnice, homofone, ki se različno pišejo, a enako izgovarjajo. (povzeto po Samardžija 1998: 24–26)

Muha homonime deli na znotrajjezikovne in medjezikovne, z vidika prenosnice pa na enakopisnice (homografe), ki se pojavljajo samo v zapisani besedi, in enakozvočnice (homofone), ki se pojavljajo samo pri govoru. (povzeto po Balint 1997: 12)

Tudi Stojkovičeva uporablja oba izraza, prav tako pa ločuje med popolnimi in nepopolnimi homonimi: »Obstajajo tudi nepopolni homonimi, in sicer kot homografi, če se isto pišejo, ali kot homofoni, če se različno pišejo in isto izgovarjajo.« (Stojković 2005: 10)

Skoraj vsi avtorji omenjajo tudi težave, ki so povezane z identifikacijo homonimnih parov in samim prepoznavanjem homonimov oziroma razvrščanjem besednih parov pod homonime.

Tako Zakrajškova omenja težave, ki so povezane pri identifikaciji homonimnih parov: »Znano je, da prav pri razmejevanju enakoizraznosti in večpomenskosti prihaja do zapletov in razhajanja. Pri razpadu večpomenskega leksema lahko pride na pomenski ravni do osamosvajanja (leksikalizacije) pomenov in iz prvotno enega večpomenskega leksema nastaneta dva ali več, pri čemer izraz ostaja nespremenjen. Presoja takšne drugotne (jezikovnorazvojne) homonimije vsebuje vsaj do neke mere prvine subjektivnosti. Zato se lahko tudi ob jasni metodologiji in kriterijih pričakuje veliko mejnih primerov in nejasnosti.«

Tudi Toporišič izpostavlja težavo pri prepoznavanju homonimov: »Včasih ločitev med večpomensko besedo in enakozvočnicami ni čisto lahka ali mogoča ...« (Toporišič 2000: 115)

Muha pa govori tudi o potrebi po jasni metodologiji pri razmejevanju večpomenskosti od enakoizraznosti oziroma homonimije. (povzeto po Balint 1997: 11)

Avtorji tu seveda govorijo predvsem o težavah pri prepoznavanju homonimov v okviru enega jezika, a se povsem enaka težava pojavi tudi pri medjezikovni homonimiji. Glede vzporedne pomenske pojavnosti v dveh ali več jezikih je pisala samo Balintova, ki meni, da gre običajno za metaforično ali metonimično večpomenskost. (Balint 1994)

O samem načinu nastajanja homonimov so si teoretiki bolj kot ne enotni. Samardžija govori o štirih načinih nastajanja homonimov:

- z izposojo leksemov iz tujega jezika (najpogostejši); npr. *bòr* – vrsta iglavca in *bór* – kemijski znak v periodnem sistemu
- z besedotvorjem; npr. *dopisati* – končati pisanje ali *dopisati* – dodatno, zraven napisati

- glasovnih premen; npr. *klen* – vrsta ribe ali *klen* – vrsta grma ali drevesa
- in s postopnim oddaljevanjem pomena večpomenskega leksema; npr. *list* – zelen del rastline ali *list* – kos papirja. (Samardžija 1998: 26, 27)

Po Adi Vidovič Muha do homonimije v jeziku prihaja naključno, in sicer zaradi dogajanja znotraj danega jezika ali vpliva prevzemanja iz tujega jezika. (povzeto po Balint 1997: 12)

Prav tako je ena od opaznejših lastnosti homonimov, da jih je dober del slogovno zaznamovanih. O tem sicer omenjeni avtorji, z izjemo Muhe in Balintove, ne pišejo. Muha omenja socialno in funkcionalno zvrstnost homonimov oziroma njihovo slogovno zaznamovanost, torej zmožnost izražanja različnih slogovnih, zvrstnih in drugih lastnosti (povzeto po Balint 1997: 15), o čemer govori tudi Balintova, in sicer o nezaznamovanih in zaznamovanih homonimih (Balint 1994).

3. SLOVAR

3.1 Legenda okrajšav

Legenda	
ž. – samostalnik, ženski spol	astron. – astronomija
m. – samostalnik, moški spol	gastr. – gastronomija, kuharstvo
s. – samostalnik, srednji spol	biol. – biologija
ed. – ednina	elektr. – elektrotehnika
mn. – množina	obrt. – obrtništvo
star. – starinsko	med. – medicina
otr. – otroško	pravn. – pravni izraz
knjiž. – knjižno	zast. – zastarelo
arheol. – arheologija	ekon. – ekonomija
pog. – pogovorno	adm. – administracija
anat. – anatomija	rel. – religija
Slabš. – slabšalno	ekol. – ekologija
Ekspr. – ekspresivno	mat. – matematika
publ. – publicistično	alp. – alpinistika
pren. – preneseno	geom. – geometrija
arhit. – arhitektura	etn. – etnologija
bot. – botanika	ljubk. – ljubkovalno
nar. – narečno	fot. – fotografija
voj. – vojska	teh. – tehnika
zool. – zoologija	fiz. – fizika
agr. – agronomija, agrotehnika	les. – lesarska stroka
šport. – športni izraz	evfem. – evfemistično
geogr. – geografija	vznes. – vzneseno
navt. – navtika	zgod. – zgodovina
petr. – petrografija, petrologija	geol. – geologija

3.2 Slovar makedonsko-slovenskih medjezikovnih homonimov

папа Вид збор: Извик леле, леле! Употреба: Народна поезија Пример: <i>Папа, папа, што сум лена!</i> Словенечки: joj	papa, m. 1. ata, oče Uporaba: starinsko Primer: <i>ubogati papana</i> Makedonsko: татко, тато papa, ž. 1. jed Uporaba: otroško Primer: <i>le jej, to je dobra papa</i> Makedonsko: јадење (детски збор) papa, prislov 1. izraža odhod od doma, na sprehod Uporaba: otroško Primer: <i>gremo papa</i> Makedonsko: изразува заминување од дома papa, medmet 1. izraža pozdrav pri slovesu Primer: <i>potmahala je otroku: papa</i> Makedonsko: па-па
парник мн. парници Вид збор: Именка, машки род Тој што е член на некој пар. Употреба: Книжевен збор, Ретко Пример: <i>(грам.) Согласките и и к се парници.</i> Словенечки: par	parnik, m. 1. ladja na parni pogon Primer: <i>jadrnice in parniki</i> Makedonsko: пароброд 2. velika ladja sploh Primer: <i>peljati se s parnikom</i> Makedonsko: голем брод во општа смисла
пас мн. пасови	pas, m. 1. podolgovat kos blaga, usnja, ki se

Вид збор: Именка, машки род Во фудбалот и слични игри - додавање топка на играч од својата екипа. Употреба: Спорт Пример: <i>Долг пас.</i> Словенечки: <i>podaja</i>	nosi zapet, zavezan okrog telesa Primer: <i>zapeti, zategniti si pas</i> Makedonsko: каиш, ремен 2. del trupa tik pod prsnim košem Primer: <i>imela je vitek pas</i> Makedonsko: дел од телото под градниот кош, појас 3. priprava za določene namene, ki se daje, namešča navadno okrog trupa Uporaba: navadno s prilastkom Primer: <i>delavec mora pri tem delu uporabljati varnostni pas</i> Makedonsko: подготовка за одредена цел, која се вообичаено наместува околу трупот 4. kar je podobno pasu Uporaba: navadno s prilastkom Primer: <i>medved z belim pasom dlake okrog vratu</i> Makedonsko: слично на каиш 5. ozko in dolgo, podolgovato območje česa Uporaba: navadno s prilastkom Primer: <i>v širokem pasu naokoli ni bilo najti zavetja</i> Makedonsko: тесно и долго подрачје 6. del ceste, cestišča, po katerem poteka promet v eno smer Primer: <i>cesta ima tri pasove</i> Makedonsko: дел од улицата, патот по кој што се одвива сообраќајот во една насока, сообраќајна лента
патос (едн.) патосот Вид збор: Именка, машки род 1. Восхит, занес, воодушевување, ентузијазам Пример: <i>Зборува со патос.</i> Слично со: восхит (м.), занес (м.), ентузијазам (м.)	patos, m. 1. pretirano navdušenje, pretirana vznesenost Primer: <i>odigrati vlogo brez patosa</i> Makedonsko: патос

Словенечки: patos 2. Под од штици. Употреба: Архитектура и градба Словенечки: leseni pod	
--	--

пек мн. пекови Вид збор: Именка, машки род Голема пекотина, горештина, жештина, врелина, жега. Употреба: Разговорно Пример: <i>Пек јулски го пече.</i> Словенечки: pripeka, vročina	pek, m. 1. kdor se poklicno ukvarja z izdelovanjem, pečenjem kruha, peciva Primer: <i>izučiti se za peka</i> Makedonsko: пекар
---	---

песјак мн. песјаци Вид збор: Именка, машки род 1. Кучешки заб. Употреба: Анатомија Словенечки: pasji zob, sekalec 2. Крвник Употреба: Преносно значење Пример: <i>Песјак еден!</i> Слично со: крвник (м.) Словенечки: rabelj, krvnik 3. Издржлив, упорен човек. Употреба: Преносно значење Словенечки: žilav, vztrajen človek	pesjak, m. 1. zaprt, ograjen prostor za pse Primer: <i>odpreti pesjak</i> Makedonsko: кучкарник, затворен, ограден простор за кучиња 2. tesen, zaprt prostor sploh Uporaba: slabš. Primer: <i>ne da se živeti v takem pesjaku</i> Makedonsko: тесен, затворен простор, кучкарник 2. pasja hišica, pasja uta Uporaba: nav. ekspr. Primer: <i>narediti, zbiti pesjak</i> Makedonsko: кучкарник 3. (velik) pes Uporaba: ekspr. Primer: <i>ne približuj se preveč temu pesjaku, saj vidiš, kako renči</i> Makedonsko: (големо) куче
---	---

петичен петична Вид збор: Придавка Во врска со пета. Пример: <i>Петични стапалки.</i> Словенечки: peten	petičen, pridevnik 1. premožen, bogat Uporaba: ekspr. Primer: <i>petični in vplivni ljudje</i> Makedonsko: имотен, богат
---	---

печат мн. печати Вид збор: Именка, машки род 1. Прибор со изрежани знаци за отпечатување врз хартија, восок и др. Пример: <i>Донеси го сега печатот.</i> Слично со: штембил (м.) Словенечки: pečat 2. Отпечатокот добиен од печат. Пример: <i>Печатот не е излезен убаво.</i> Слично со: отпечаток (м.) Словенечки: pečat, odtisnjen znak 3. (само едн.) Трага, белег, отпечаток на нешто. Употреба: Преносно значење Пример: <i>Деноноќните напори оставија печат врз нашите борци.</i> Слично со: трага (ж.) Словенечки: pečat, značilnost 4. Печатење на книги, весници. Пример: <i>Книгага е во печат.</i> Словенечки: tisk 5. Надворешен изглед на напечатеното. Пример: <i>Убав печат</i> Словенечки: zunanji videz odtisnjenega 6. Весници, списанија; збир од печатени изданија; печатени медиуми. Пример: <i>Дневен печат.</i> Словенечки: tisk, časopisi, revije	pečat, m. 1. uradni znak z imenom organa, organizacije, določenim besedilom kot dokaz pristnosti, verodostojnosti listine, akta Primer: <i>dati, odtisniti pečat</i> Makedonsko: печат 2. značilnosti, posebnosti Uporaba: ed., publ., s prilastkom Primer: <i>dati romanu pečat dobe</i> Makedonsko: печат, трага
печатар мн. печатари Вид збор: Именка, машки род 1. Работник во печатница, типограф, графичар.	pečatar, m. 1. kdor izdeluje pečate, pečatnike Primer: <i>zlatarji in pečatarji</i> Makedonsko: печатар

Слично со: графичар (м.) Словенечки: grafik, tipograf 2. Сопственик на печатница. Употреба: Архаизам Словенечки: lastnik tiskarne	
--	--

печати печатат; печател Вид збор: Глагол, несвршена форма 1. Со печатарски машини и др. Пример: <i>Печатницата печати весници, книги и др.</i> Словенечки: tiskati 2. Објавува во печат. Пример: <i>Досега има печатено две книги раскази.</i> Слично со: публикува (св. и несв.) Словенечки: objaviti, izdati 3. За весник, списание - објавува на своите страници. Пример: <i>Нашето литературно списание ќе печати и научни прилози.</i> Слично со: објавува (несв.) Словенечки: za časopis ali revijo – objaviti na svojih straneh 4. Удира печат. Словенечки: žigosati	pečati, nedoločnik 1. ukvarjati se Primer: <i>peča se z lovom, politiko</i> Makedonsko: се занимава 2. imeti ljubezenske, spolne odnose Uporaba: slabš. Primer: <i>pečati se z moškimi</i> Makedonsko: има љубовни, половни односи
---	---

печенка мн. печенки Вид збор: Именка, женски род Тиква Употреба: Дијалектен збор, Ботаника Словенечки: buča	pečenka, ž. 1. jed iz pečenega mesa Primer: <i>jesti, pripraviti pečenko</i> Makedonsko: месно печење
---	--

пешак мн. пешаци Вид збор: Именка, машки род 1. Лице што оди пеш.	pešak, m. 1. pešec, hodec Primer: <i>dober pešak je</i> Makedonsko: пешак
--	--

Словенечки: rešec 2. Војник од пешадијата. Употреба: Воен термин Словенечки: pešak, vojak pehotne enote 3. Фигура во шахот - пион. Слично со: пион (м.) Словенечки: kmet (šahovska figura)	2. vojak pehotne enote Uporaba: voj. Primer: četa pešakov Makedonsko: пешак, војник
пик Вид збор: Именка, машки род 1. Вид копје. Словенечки: vrsta kopja 2. Карта за играње со црн знак што личи на врв од копје. Пример: <i>Дама пик.</i> Словенечки: pik (igralna karta) 3. Само во израз: има пик на него. Употреба: Разговорно Пример: <i>Му фрли пик – има желба да му се одмазди, да му напакости.</i> Слично со: кимка (ж.) Словенечки: imeti nekoga na piki	pik, m. 1. glagolnik od pičiti: Primer: čebelji, gadji, kačji, osji pik Makedonsko: убод 2. igralna karta z enim ali več znaki v obliki lista Primer: imel je nekaj križev in dva pika Makedonsko: карта за играње пик
пика пикаат Вид збор: Глагол, несвршена форма 1. Става во нешто. Употреба: Разговорно Пример: <i>Тука пикаше круши в џеб.</i> Слично со: трупа (несв.) Словенечки: tlačiti, riniti 2. Турне во некоја положба. Употреба: Преносно значење, Разговорно Пример: <i>Само своите ги пика.</i> Словенечки: spraviti koga na položaj, na delovno mesto	pika, ž. 1. majhno okroglo mesto, ki ima drugačno barvo ali videz kot ostala površina Primer: po koži so se mu naredile rdeče pike Makedonsko: дамка 2. grafično znamenje kot sestavina nekaterih črk, števil Uporaba: jezikosl. Primer: narediti, postaviti piko na i Makedonsko: точка 3. roževinasta obloga na sprednjem delu jezika pri perutnini, navadno zaradi pomanjkanja vitaminov Primer: dobiti, imeti piko na jeziku

3. (се пика) Се турка во нешто. Употреба: Преносно значење Пример: <i>Се пика насекаде.</i> Словенечки: vmešavati se, riniti se	Makedonsko: точка на предниот дел од јазикот кај живината што настанува поради недостаток на витамини 4. točka Uporaba: nav. mn., pog. Primer: <i>boriti se za pike</i> Makedonsko: поен 5. zelo majhna količina Uporaba: ekspr. Primer: <i>tudi pike več ti ne dam</i> Makedonsko: многу мала количина, трошка 6. izraža odločnost, nepopustljivost Uporaba: v členkovni rabi, v zvezi z in, pa Primer: <i>delal bo, pa pika</i> Makedonsko: изразува одлучност, непопустливост pika, (3. os. ed.), nedoločnik pikati 1. z zasajanjem žela v kožo ali z ugrizom in izpustitvijo strupa povzročati bolečino ali ogrozati zdravje Primer: <i>čebele so divje pikale</i> Makedonsko: убоде 2. z zasajanjem sesala v kožo povzročati boleč, srbeč občutek Primer: <i>bolhe so ga začele pikati</i> Makedonsko: чеша 3. zaradi ostrości povzročati komu pekočo bolečino; bosti Uporaba: ekspr. Primer: <i>pesek ga je pikal v podplate</i> Makedonsko: боли, боде 4. zbadati Uporaba: pog. Primer: <i>žena ga pika, kadar le more</i> Makedonsko: зафркне 5. dajati odsekane, visoke glasove Uporaba: ekspr. Primer: <i>po oknu so pikale kaplje</i>
---	--

	Makedonsko: прави кратки, високи гласови
--	---

пикање (в. пика) Вид збор: Именка, среден род стави во нешто со притискање во нешто тесно Пример: <i>Сакало, значи, протекција и пикање.</i> Словенечки: stlačiti se v nekaj tesnega	pikanje, s. 1. glagolnik od pikati Primer: <i>čebelje pikanje</i> Makedonsko: боцкање
--	--

пикне Види и: пика (несв.) пикнат; пикни Вид збор: Глагол, свршена форма 1. Ставање во нешто тесно со сила. Употреба: Народна поезија Пример: <i>Ги пикнал рацете в џеб.</i> Словенечки: stlačiti se na silo v nekaj tesnega 2. Ставање на некаде што не му е местото. Употреба: Преносно значење Пример: <i>Ги пикнал некаде чорапите.</i> Слично со: зафрли (св.), затури (св.) Словенечки: vreči, založiti 3. Даде кришум. Употреба: Преносно значење, Разговорно Пример: <i>Му пикна в рака пари.</i> Словенечки: dati na skrivaj 4. Обезбеди некаква положба. Употреба: Преносно значење, Разговорно Пример: <i>Го пикнал и брата си таму да работи.</i> Словенечки: priskrbeti komu položaj, delovno mesto 5. (се пикне) Влезе во нешто тесно,	pikne, (3. os. ed.), nedoločnik pikniti 1. pičiti Uporaba: nar. Primer: <i>gad ga je piknil</i> Makedonsko: убоде, убодува 2. na rahlo kavsniti Uporaba: nav. ekspr. Primer: <i>kokoš je nekajkrat piknila po zrnju</i> Makedonsko: колвне
---	--

насила. Пример: <i>Се пикнав во преполниот автобус.</i> Слично со: мушне (св.) Словенечки: stlačiti se, natlačiti se 6. (се пикне) Влезе незабележано, кришум. Употреба: Преносно значење, Разговорно Пример: <i>Во волов рог да се пикнеш, пак ќе те најдам.</i> Словенечки: vtihotapiti se	
--	--

пипица мн. пипици Вид збор: Именка, женски род 1. (обично во мн.) Мушички, штетни инсекти што се јавуваат кај кокошките. Употреба: Зоологија Вид: инсект (м.) Словенечки: mušice, škodljivi insekti, ki se pojavljajo pri kokoših 2. (обично во мн.) Мушички што живеат во брашно. Употреба: Зоологија Вид: инсект (м.) Словенечки: mušice, ki živijo v moki	pipica, ž. 1. manjšalnica od pipa Uporaba: nav. ekspr. Primer: <i>natlačiti pipico</i> Makedonsko: луленце 2. kokoš Uporaba: otr. Primer: <i>pridi, bova šla gledat pipice</i> Makedonsko: кокошка (детски збор)
--	--

писец мн. писци Вид збор: Именка, машки род 1. Перце Употреба: Архаизам Пример: <i>Писецот не му чинел.</i> Словенечки: pero 2. Препишувач или составувач на старите ракописни книги. Употреба: Книжевен збор Словенечки: prepisovalec, sestavljavec starih rokopisov	pisec, m. 1. kdor kaj piše, napiše Primer: <i>anonimni pisec</i> Makedonsko: писател
---	---

писка	piska, (3. os. ed.), nedoločnik piskati
--------------	--

пискаат Вид збор: Глагол, несвршена форма 1. Плаче со пискот. Пример: <i>Плачела, пискала и коси си кубела, кутрата.</i> Словенечки: piskajoče jokati 2. Пушта писок. Пример: <i>Ветрот пискаше.</i> Словенечки: piskati 3. Силно вика. Пример: <i>Тој не пее, туку писка.</i> Словенечки: močno vpiti, tuliti	1. igrati na piščal, na glasbilo s piščaljo Primer: <i>piskati na piščalko</i> Makedonsko: свири на кавал 2. dajati visoke, ostre glasove Primer: <i>lokomotiva, piščalka piska</i> Makedonsko: писка, прави високи, остри гласови 3. s pihanjem v ozek, podolgovat predmet, režo povzročati visoke, ostre glasove Primer: <i>naučiti se piskati</i> Makedonsko: дува во тесен, долгнавест предмет
--	---

пискање Види и: писка (несв.) Вид збор: Именка, среден род 1. Викање Словенечки: vpitje 2. Пискање Словенечки: piskanje 3. Крешти од викање. Словенечки: vreščanje	piskanje, s. 1. glagolnik od piskati Primer: <i>piskanje in žvižganje</i> Makedonsko: пискање
--	--

писмо мн. писма Вид збор: Именка, среден род 1. Напишан текст пратен на друг за да му се соопшти нешто. Пример: <i>Испратил писмо дека се праќа дома.</i> Словенечки: pismo 2. Писмо напишано на поштенска картичка. Словенечки: razglednica 3. Писмо што се објавува во печатот. Пример: <i>Писмо до редакцијата.</i> Словенечки: pismo, objavljeno v tisku	pismo, s. 1. ovojnica z listom papirja za navadno daljša sporočila po pošti Primer: <i>znamke za pisma</i> Makedonsko: писмо 2. listina Uporaba: s prilastkom, star. Primer: <i>notarsko pismo</i> Makedonsko: исправа, документ 3. pisava, črkopis Uporaba: star. Primer: <i>iznajditelj glagolskega pisma</i> Makedonsko: писмо, систем од графички знаци за запишување
--	--

4. Систем од графички знаци за запишување. Пример: <i>Клинесто писмо, словенско писмо арапско писмо, глаголско писмо</i> Словенечки: pisava 5. Исправа, документ Употреба: Архаизам, Ретко Пример: <i>Мајсторско писмо</i> Словенечки: listina, dokument 6. Начин на пишување. Употреба: Архаизам Пример: <i>Ситно писмо</i> Слично со: ракопис (м.) Словенечки: rokopis 7. Умеење да се пишува. Пример: <i>Тој знае писмо.</i> Слично со: пишување (ср.) Словенечки: pismenost 8. (мн. писма) Букви Употреба: Архаизам Пример: <i>Книгата била испишана со писма што никој не можел да ги отпее.</i> Словенечки: črke	
--	--

писне писнат, писни Вид збор: Глагол, свршена форма 1. Силно спишти, вреска со продорен глас. Пример: <i>Детето писна (почна да плаче).</i> Слично со: вреска (несв.) Словенечки: zakričati, zavreščati 2. За звук, исполни определен простор, одекне, исполни со писок. Пример: <i>Зурлите писнаа.</i> Слично со: одекне (св.)	pisne, (3. os. ed.), nedoločnik pisniti 1. spregovoriti, reči Uporaba: ekspr., navadno z nikalnico Primer: <i>pisnil ni niti besedice</i> Makedonsko: изусти pisne, pridevnik 1. nanašajoč se na pisanje Primer: <i>pisne izjave</i> Makedonsko: писмен
--	--

Словенечки: odjekniti, zapiskati

пита

питаат

Вид збор: Глагол, несвршена форма

1. Бара милостиња.

Пример:

Ќе пита и ќе се храни, ама нема да му се моли.

Словенечки: beračiti

2. Бара

Употреба: Народна поезија

Пример:

Попитал Стојан бела Бојана, / Стојан ја пита, брат ја не дава.

Словенечки: prositi za roko

3. Праша, (се) праша

Употреба: Дијалектен збор

Пример:

Ќе те питам, ќе те прашам.

Слично со: праша (св.)

Словенечки: vprašati (se)

pita, ž.

1. pecivo iz krhkega testa z nadevom

Primer: *peči pito*

Makedonsko: пита

pita, (3. os. ed.), nedoločnik pitati

1. hraniti z dajanjem hrane v usta

Primer: *pitati bolnika*

Makedonsko: нахранува некогo

2. načrtno krmiti žival, da bi se zredila

Primer: *pitati gos, govedo*

Makedonsko: тови, гои

3. izraža, da je kdo v veliki meri deležen dejanja, kot ga določa samostalnik

Uporaba: ekspr., z oslavljenim pomenom

Primer: *nehajte nas pitati s pridigami*

Makedonsko: изразува висок степен на изложеност на дејство кое што е одредено со именка

плави

плават

Вид збор: Глагол, несвршена форма

1. Отстранува сапуница од алишта.

Словенечки: splakniti, sprati

2. Измие ориз.

Употреба: Дијалектен збор

Словенечки: oprati riž

3. Плави (земја)

Пример:

Реката го плави полето.

Словенечки: poplaviti

plavi, (3. os. ed.), nedoločnik plaviti

1. spravljati, spuščati po (tekoči) vodi

Primer: *plavili so les po Savinji*

Makedonsko: спушта по вода

2. modriti

Uporaba: nedov., pog.

Primer: *plaviti obleko*

Makedonsko: модри, посинува

3. taliti

Uporaba: nedov. star.

Primer: *plaviti rudo*

Makedonsko: топи

plavi, pridevnik

1. moder

Uporaba: pog.

Primer: *plav avto*

Makedonsko: син, модар

плавност Вид збор: Именка, женски род Складност, точност, одмереност, ритмичност Употреба: Книжевен збор Слично со: хармоничност (ж.) Словенечки: skladnost, točnost, zadržanost, ritmičnost	plavnost, ž. 1. lahkotnost, mehkost Uporaba: knjiž. Primer: <i>plavnost njenih gibov ga je očarala</i> Makedonsko: леснина, мекост
плаз мн. плазови Вид збор: Именка, машки род 1. Дел од сањата што се лизга по снегот. Словенечки: del sank, ki drsi po snegu 2. Дел од плугот кај што се клава лемешот, паличникот. Словенечки: plaz (del pluga) 3. (мн. плази) Штици од кој што е составен долниот дел на чамецот. Употреба: Дијалектен збор Словенечки: deske, ki sestavljajo spodnji del čolna	plaz, m. 1. del pluga v obliki široke železne palice, ki drži plug v ravnotežju Uporaba: agr. Primer: <i>lemež, deska in plaz</i> Makedonsko: плаз 2. gmota snovi, ki se na strmем pobočju loči, odtrga od celote in zdrsne navzdol Primer: <i>plaz drsi, se sproži, utrga</i> Makedonsko: лавина 3. velika količina česa premikajočega se Uporaba: ekspr., z roditelnikom Primer: <i>pesem je sprožila plaz polemik</i> Makedonsko: лавина
плази плазат Вид збор: Глагол, несвршена форма 1. Непростојно испружи јазик. Пример: <i>Плази јазик.</i> Словенечки: kazati jezik 2. (се плази) Прави гримаси со јазикот. Пример: <i>Му се плазеше.</i> Словенечки: kazati jezik	plazi, (3. os. ed.), nedoločnik plaziti 1. premikati se tako, da je telo blizu podlage Primer: <i>močerad se plazi</i> Makedonsko: ползи 2. počasi, navadno tudi s težavo premikati se v čem ovirajočem Primer: <i>plaziti se skozi goščo</i> Makedonsko: лази 3. pritajeno, skrivaj hoditi Uporaba: ekspr. Primer: <i>plaziti se kakor tat</i> Makedonsko: (се) прикраде 4. počasi v majhni stopnji prihajati Uporaba: ekspr., s prislovnim določilom Primer: <i>v sobo se plazi mraz</i>

	Makedonsko: (на)доаѓа пополека 5. rastoč se širiti po tleh Primer: <i>steblo te rastline se plazi</i> Makedonsko: се раширува, расте по подот
пламеница пламеницата Вид збор: Именка, женски род Болест на листот кај растенијата. Употреба: Ботаника Словенечки: plesen	plamenica, ž. 1. bakla Uporaba: knjiž. Primer: <i>plamenica je ugasnila</i> Makedonsko: факел
планинец мн. планинци Вид збор: Именка, машки род 1. Жител на планинска населба или човек таму роден. Употреба: Географија Словенечки: hribovec 2. Планинар Употреба: Спорт, Народно Словенечки: planinec	planinec, m. 1. kdor hodi v hribe Primer: <i>navdušen planinec</i> Makedonsko: планинец, планинар 2. kdor živi v hribih ali je doma s hribov; hribovec Primer: <i>planinci kosijo travo pozneje kot dolinci</i> Makedonsko: планинец 3. vojak enote, izurjene za operacije v gorah Primer: <i>dodelili so ga k planincem</i> Makedonsko: војник од планинската единица 4. planšar Uporaba: nar. gorenjsko Primer: <i>planinci so prignali živino v dolino</i> Makedonsko: пастир, чобан
плат Вид збор: Именка, машки род 1. Ткаеница, ткаенина Употреба: Дијалектен збор Слично со: ткаенина (ж.) Словенечки: tkanina 2. Штоф Употреба: Ретко Пример:	plat, ž. 1. stran, del Uporaba: publ. Primer: <i>sprednja plat hiše</i> Makedonsko: страна

<i>Волнен плат.</i> Слично со: штоф (м.) Словенечки: štof	
---	--

плени пленат Вид збор: Глагол, свршена форма 1. Присвои како плен, зароби, освои; земе во пленство. Пример: <i>Војската го плени селото.</i> Слично со: освои (св.) Словенечки: zapleniti 2. Воодушеви, восхити Употреба: Преносно значење Пример: <i>Убавините на Охрид ги пленија странските посетители.</i> Словенечки: navdušiti, očarati 3. Украде, одземе, ограби Пример: <i>Дедото го плениле арамиите.</i> Словенечки: ukrasti, odvzeti, ugrabiti	pleni, (3. os. ed.), nedoločnik pleniti 1. nasilno množično jemati materialne dobrine Primer: <i>vojaki so plenili in požigali po deželi</i> Makedonsko: плени 2. negospodarno izkoriščati Uporaba: ekspr. Primer: <i>pleniti gozdove</i> Makedonsko: неекономично искористува 3. loviti in ubijati druge živali za hrano Primer: <i>ježi plenijo žuželke</i> Makedonsko: ловење и убивање на животни за храна
--	---

плеска плескаат Вид збор: Глагол, несвршена форма 1. Удри по нешто плоскато, широко по површина, при што се слуша плесок. Пример: <i>Со пиралката плеска по алиштата ставени на каменот крај реката.</i> Словенечки: ploskati 2. Удире шлаганици, тепа некого предизвикувајќи плесок. Пример: <i>Секогаш кога ќе стори нешто лошо, таа силно го плеска детето со шлаганици по лицето.</i> Слично со: тепа (несв.) Словенечки: klofutati 3. Удире дланка со дланка во знак на одобрување, одушевеност, восхит и сл. Пример:	pleska, (3. os. ed.), nedoločnik pleskati 1. prekrivati z oljnato barvo, lakom Primer: <i>pleskati vrata</i> Makedonsko: премачка 2. tleskajoče udarjati Uporaba: knjiž. Primer: <i>pleskati z rokami</i> Makedonsko: плеска
---	--

<i>Публиката долго му плескаше на пијанистот, атој се поклонуваше.</i> Слично со: ракоплеска (несв.) Словенечки: ploskati 4. Зборува глупости; не го контролира своето зборување. Употреба: Пејоратив, Преносно значење, Разговорно Пример: <i>Таа плеска нешто без врска и не внимава пред кого и каде.</i> Словенечки: govoriti neumnosti, blebetati 5. (се плеска) Се удира по дел од телото (образи и сл.) Пример: <i>Девојчето се плескаше по образите за да зацрвенат.</i> Словенечки: tolči se ob del telesa	
--	--

плет Види и: плот (м.) мн. плетови Вид збор: Именка, машки род Ограда од преплетени прачки. Употреба: Архитектура и градба Пример: <i>(разг.) Жив плет, жива ограда.</i> Словенечки: ograja s prepletenimi palicami, plot	plet, m. 1. pleteno ali kvačkano ogrinjalo, navadno trikotne oblike Primer: <i>ogrniti plet</i> Makedonsko: плетена или хеклана наметка или прекривка, обично во облик на триаголник
--	---

пловец мн. пловци Вид збор: Именка, машки род Оној што плови на пловен објект. Слично со: морепловец (м.) Словенечки: mornar, morjeplovec	plovec, m. 1. zasidrana plavajoča priprava za signalizacijo ali za privezovanje manjših plovil Uporaba: navt. Primer: <i>privezati čoln na plovce</i> Makedonsko: уред за приврзување на пловни објекти, битва 2. luknjičasta svetlo siva predornina, ki plava na vodi Uporaba: petr. Primer: <i>zgladiti les s plovcem</i> Makedonsko: светло син камен кој што плови на вода
---	--

плот 1. (едн.) плотта Вид збор: Именка, женски род Човечкото тело во смисла на неговите надворешни физички својства и на сетилноста. Словенечки: človeško telo v fizičnem in čutnem smislu 2. мн. Плотови Вид збор: Именка, машки род Ограда од преплетени прачки, штици, жици. Пример: <i>Еден плот не дели.</i> Словенечки: plot	plot, m. 1. ograja iz kolov Primer: <i>postaviti plot</i> Makedonsko: плет, плот
плотен Види и: плотски (прид.) плотниот Вид збор: Придавка плотски Пример: <i>Плотска страст</i> Словенечки: telesen, mesen	ploten, pridevnik 1. nanašajoč se na plot Primer: <i>plotni kol</i> Makedonsko: што се однесува на ПЛОТОТ
побие побијат Вид збор: Глагол, свршена форма Докаже дека тврдењето не е точно. Пример: <i>Аргументирано ги побие тврдењата на историчарите.</i> Словенечки: pobiti, zanikati, ovreči	pobije, (3. os. ed), nedoločnik pobiti 1. drugega za drugim ubiti Primer: <i>vseh ne bodo pozaprlji in pobili</i> Makedonsko: убива еден по друг 2. povzročiti smrt, navadno živali Primer: <i>pobil je nekaj medvedov in volkov</i> Makedonsko: убива, усмртува животни 3. z udarci spraviti iz pokončnega položaja Primer: <i>s pestjo ga je pobil na tla</i> Makedonsko: удира и предизвикува паѓање на под 4. drugega za drugim razbiti Primer: <i>pobiti kozarce</i> Makedonsko: разбива еден по друг

	5. zanikati, ovreči Primer: <i>pobil je vse njegove trditve</i> Makedonsko: негира, побие 6. povzročiti, da postane kdo nerazpoložen, žalosten Primer: <i>ta misel ga je pobila</i> Makedonsko: депримира
поваби Види и: ваби (несв.) повабат Вид збор: Глагол, свршена форма Ваби Словенечки: privabiti, priklicati žival	povabi, (3. os. ed.), nedoločnik povabiti 1. izraziti, sporočiti komu željo, da kam pride ali kaj naredi Primer: <i>povabil je vso družbo k sebi na dom</i> Makedonsko: покани
повлече повлечат Вид збор: Глагол, свршена форма 1. Почне да vleče. Пример: <i>Ранетиот го фатија и го повлекоа по тревата.</i> Слично со: vleče (св. и несв.) Словенечки: potegniti, povleči 2. Тргне, потргне некого или нешто. Пример: <i>Го фати за рака и го повлече.</i> Слично со: тргне (св.) Словенечки: povleči nekoga ali nekaj 3. Забере некого, одведе настрана со себе; привлече кон себе. Пример: <i>Го повлече надвор да поразговараат.</i> Слично со: забере (св.) Словенечки: odvreči koga, odvreči na stran, privleči k sebi 4. Повече по себе, привлече некого. Пример: <i>Сега со себе ќе повлече и други.</i> Слично со: вовлече (св.) Словенечки: odpeljati s seboj, privleči 5. Стане причина за нешто, за нечија	povleče, (3. os. ed.), nedoločnik povleči 1. krajši čas vleči Primer: <i>povleči za vrv</i> Makedonsko: повлече 2. z vlečenjem, potegom spraviti bližje k sebi, iz ali s česa ali na drugo mesto, v drug položaj Primer: <i>povleči klop v senco, povleči nit iz tkanine</i> Makedonsko: повлече, преместува 3. premakniti kaj po površini Primer: <i>povleči s čopičem po zidu</i> Makedonsko: преместува нешто по површина 4. s črtanjem narediti Primer: <i>povleči črto</i> Makedonsko: црта линија 5. navadno z močnim vdihom zajeti in spraviti vase Primer: <i>povleči dim iz cigarette</i> Makedonsko: вовлече 6. spraviti koga, navadno brez njegove vednosti, privolitve, v položaj, stanje, v katerem je osebek Uporaba: navadno v zvezi z v, ekspr. Primer: <i>povlekli so ga v svojo družbo</i> Makedonsko: привлече, вовлече

постапка.

Пример:

Љубопитноста го повлече да погледне.

Слично со: причини (св.)

Словенечки: pritegniti, privleči

6. Однесе, завлече со себе.

Пример:

Толпата ги повлече и нив.

Слично со: однесе (св.)

Словенечки: odnesti, potegniti s seboj

7. Врати назад, отстапи.

Пример:

По нападот командантот го повлече одредот.

Слично со: отстапи (св.)

Словенечки: povleči, umakniti

8. Вовлече во себе.

Пример:

Запали цигара и повлече.

Слично со: вдише (св.), вшмука (св.)

Словенечки: povleči vase

9. Обележи,значи, разграничи;
направи линија.

Употреба: Преносно значење

Пример:

Повлече бразда.

Слично со: разграничи (св.)

Словенечки: označiti, povleči črto ali mejo

10. Откаже, објави за неточно,
поништи важност на нешто (искажан
збор, наредба, закон, предлог,
кандидатура итн.)

Слично со: демантира (св. и несв.)

Словенечки: umakniti besedo, izjavo, ukaz, predlog, kandidaturo

11. (се повлече) Се помести наназад.

Пример:

Тој се повлече со рацете готови за одбрана.

Слично со: помести (св.)

Словенечки: umakniti se, povleči se

7. odložiti, preložiti

Uporaba: pog.

Primer: *selitev je povlekel še za en mesec*

Makedonsko: одложи

8. pobranati

Uporaba: nar.

Primer: *zorati in povleči njivo*

Makedonsko: opa

9. zapihati, potegniti

Uporaba: ekspr.

Primer: *nenadoma je povlekla močna burja*

Makedonsko: задува

12. (се повлече) Отстапи, се врати, прекине напредување.

Пример:

Непријателот нокта се повлекол.

Слично со: отстапи (св.)

Словенечки: odstopiti, vrniti se, umakniti se, povleči se

13. (се повлече) Престане да се шири, да се развива.

Пример:

Водата се повлече во своето корито.

Слично со: намали (св.)

Словенечки: umakniti se, pojemati, zmanjšati

14. (се повлече) Се прибере во определен простор, објект.

Пример:

Војската се повлече во касарната.

Слично со: прибере (св.)

Словенечки: umakniti se, povleči se v določen prostor ali objekt

15. (се повлече) Се откаже од својот став, тврдење, барање и сл.

Пример:

Кога виде дека нема право, се повлече.

Слично со: откаже (св.)

Словенечки: umakniti besedo ali izjavo

16. (се повлече) Се осами, се затвори во себе; престане да општи; да се дружи.

Пример:

По смртта на синот, се повлече и ретко можеше да ги видиш.

Слично со: осами (св.)

Словенечки: umakniti se vase, povleči se vase

17. (се повлече) Отстапи место на друг, се откаже од функција.

Пример:

Ке се повлечам од политиката ако народот не одлучи поинаку и ако ми дозволува здравјето.

Словенечки: odstopiti, odpovedati se

повози повозат Вид збор: Глагол, свршена форма 1. Вози неког малку, кратко време. Пример: <i>Ќе ги повозам децата, па ќе ги вратам.</i> Словенечки: krajši čas voziti, peljati 2. (се повози) Помине некое време возејќи се. Словенечки: voziti se, peljati se nekaј časa	povozi, (3. os. ed.), nedoločnik povoziti 1. zapeljati čez koga in ga poškodovati Primer: <i>povožil ga je avtomobil</i> Makedonsko: прерази 2. premagati, prizadeti Uporaba: ekspr. Primer: <i>kljub nesrečam se ni dal povoziti</i> Makedonsko: победи, повреди
---	---

поган поганиот Вид збор: Придавка 1. Злобен, накосен, одвратен Пример: <i>Го познаваа како многу поган човек.</i> Слично со: злобен (прид.), накосен (прид.), одвратен (прид.) Словенечки: zloben, hudoben, gnusen 2. Многу лош. Пример: <i>Погано куче.</i> Слично со: лош (прид.) Словенечки: zelo slab, hudoben 3. Нечист Пример: <i>Се прапуваше каков ќе го најде, чист или поган.</i> Слично со: нечист (прид.) Словенечки: nečist	pogan, m. 1. za kristjane pripadnik vere, ki ne priznava Jezusa Kristusa za boga, brezverec, brezbožnik Primer: <i>pošiljati misijonarje k poganom</i> Makedonsko: оној кој не верува во Исус, безбожник, безверник
--	--

погибел (едн.) Вид збор: Именка, машки род Последната четвртина на Месечината. Употреба: Астрономија Словенечки: Lunin zadnji krajec погибел	pogibel, ž. 1. uničenje, poguba Uporaba: knjiž. Primer: <i>grozi mu pogibel</i> Makedonsko: уништување, погуба
--	--

(едн.) Вид збор: Именка, женски род Неприродна смрт. Пример: <i>Ја оплакува погибелта на своите најблиски.</i> Слично со: гибел (ж.) Словенечки: nenaravna smrt	
---	--

погине погинат; погини Вид збор: Глагол, свршена форма 1. Изгуби живот со насилна смрт. Пример: <i>Во авионската несреќа погинале сите патници.</i> Словенечки: umreti nasilne smrti, izgubiti življenje 2. Претера во нешто, пропадне, се премори од настојување да постигне нешто. Употреба: Преносно значење Пример: <i>Погине од учење.</i> Словенечки: pregoreti od nečesa	pogine, (3. os. ed.), nedoločnik poginiti 1. pri živalih prenehati živeti Primer: <i>živina je poginila od lakote</i> Makedonsko: пцовиса 2. umreti Uporaba: ekspr. Primer: <i>veliko ljudi je poginilo od lakote</i> Makedonsko: умира
---	--

поговор мн. поговори Вид збор: Именка, машки род 1. Текст со завршни зборови, белешки на крајот на книга. Употреба: Литература Словенечки: epilog, spremna beseda 2. Зборови на несогласување, забелешка, возрадување. Пример: <i>Се согласил без поговор.</i> Слично со: забелешка (ж.) Словенечки: pripomba, ugovor, pridržek	pogovor, m. 1. izmenjava mnenj, misli Primer: <i>udeležiti se pogovora</i> Makedonsko: разговор 2. uradna izmenjava mnenj, stališč Uporaba: nav. mn. Primer: <i>začeli so se uradni pogovori</i> Makedonsko: службен разговор, размена на мислења
---	---

погори погорат Вид збор: Глагол, свршена форма	pogori, (3. os. ed.), nedoločnik pogoreti 1. biti v požaru, ognju uničen Primer: <i>velik del gozda je pogorel</i>
---	---

Гори малку, кратко време или уште малку. Пример: <i>Нека погори свеќата, на угаснете ја.</i> Словенечки: goreti malo ali kratek čas	Makedonsko: изгори 2. zgoreti do konca Primer: <i>sveča je pogorela</i> Makedonsko: изгори, заврши со горење 3. doživeti neuspeh Uporaba: ekspr. Primer: <i>režiser je s svojo predstavo pogorel</i> Makedonsko: доживее неуспех 4. prenehati žareti Uporaba: star. Primer: <i>zarja nad gorami je pogorela</i> Makedonsko: изгори, заврши со светење
---	--

подбрадник мн. подбрадници Вид збор: Именка, машки род 1. Дел од женска народна носија; везено парче што се носи на градите. Вид: облека (ж.) Словенечки: del ženske narodne nošnje; vezenina, ki se nosi na prsih 2. Дел од женска народна носија; лента, врвца што ја држи капата и се носи под брадата. Словенечки: del ženske narodne nošnje; vrvica ali trak, ki se nosi pod brado in drži kapo 3. Накит од стари пари што се врзува под брадата. Словенечки: nakit; niz starih kovancev, ki se veže pod brado 4. Бела памучна или свилена марама со која жените се подбрадуваат. Словенечки: bela bombažna ali svilena ruta, ki si jo ženske zavežejo pod brado 5. Лигавче Словенечки: slinček	podbradnik, m. 1. pas, jermen, ki se daje pod brado Primer: <i>podbradnik pri čeladi</i> Makedonsko: подбрадник
--	--

6. Каиш, ременче на капата. Употреба: Воен термин Словенечки: podbradnik	
---	--

подмет мн. подмети Вид збор: Именка, машки род Именски дел од реченицата кој се согласува по лице и број со прирокот и на кој му се припишува дејството, состојбата или особината што ги искажува прирокот. Употреба: Граматика Слично со: субјект (м.) Словенечки: osebek	podmet, m. 1. zmes iz moke in vode za zgostitev jedi Uporaba: gastr. Primer: <i>dati podmet v kislo repo</i> Makedonsko: смеса од брашно и вода за згустување на јадењето 2. gostljata jed iz moke in vode; močnik Uporaba: nar. Primer: <i>koruzni podmet</i> Makedonsko: густо јадење од брашно и вода
--	---

поднебје (едн.) Вид збор: Именка, среден род 1. Крај, земја Употреба: Географија Пример: <i>Собираше предмети од разни поднебја.</i> Словенечки: kraj, država 2. Клима на одреден регион, област. Употреба: Географија Пример: <i>Медитеранско поднебје.</i> Словенечки: podnebje 3. Простор под небото, небеска височина. Употреба: Книжевен збор Пример: <i>Поднебјето над градот беше сиво.</i> Словенечки: nebo	podnebje, s. 1. povprečne vremenske razmere, značilne za določen kraj ali območje Primer: <i>kraj ima ugodno podnebje</i> Makedonsko: поднебје
--	--

подобен подобни; подобниот Вид збор: Придавка Што е способен, погоден за некоја работа.	podoben, pridevnik 1. ki se ujema med seboj po kaki lastnosti Primer: <i>obleki sta podobne barve</i> Makedonsko: сличен
---	--

Пример: <i>Тој е подобен за таа работа.</i> Словенечки: primeren	2. ki se po nekaterih telesnih, duševnih lastnostih ujema s kom Uporaba: z dajalnikom Primer: <i>zelo sta si podobna</i> Makedonsko: сличен
--	---

подуши подушат Вид збор: Глагол, свршена форма 1. Со мирисање испита, открие нешто. Пример: <i>Кучето го подуши дрвото.</i> Словенечки: ovohati, izvohati 2. Мириса кратко време. Пример: <i>Мечката го подушила онесвестениот човек и си заминала.</i> Словенечки: povohati 3. (се подуши) Се мирисаат заемно, еден со друг. Пример: <i>Кучињата првин ќе се подушат.</i> Словенечки: povohati se	poduši, (3. os. ed.) nedoločnik podušiti 1. drugega za drugim zadušiti Primer: <i>podušiti jetnike s plinom</i> Makedonsko: задуши 2. krajši čas kuhati v pokriti posodi v majhni količini vode in maščobe Primer: <i>nekoliko podušiti</i> Makedonsko: вари храна во мала количина вода и маст во покриен лонец за кратко време
---	--

појава мн. појави Вид збор: Именка, женски род 1. Стварност, реалност, нешто што може да го сетиме, да го издвоиме или да го опишеме. Пример: <i>Природна појава.</i> Словенечки: pojav 2. Феномен, редок настан. Пример: <i>Ретка, исклучителна, впечатлива појава.</i> Словенечки: fenomen, redek dogodek 3. Настан, случување во секојдневниот или во општествениот живот. Пример: <i>Секојдневна појава.</i>	pojava, ž. 1. človek kot nosilec določenih lastnosti, podoba, videz, zunanost Uporaba: ekspr., navadno s prilastkom Primer: <i>njegova pojava vzbuja aristokratski vtis</i> Makedonsko: појава, фигура, облик или изглед на телото 2, pojavitev, pojav Uporaba: knjiž. Primer: <i>opisati pojavo bolezni pri živalih</i> Makedonsko: појава
---	---

Словенечки: vsakdanji dogodek 4. Фигура, облик или изглед на телото. Пример: <i>Нејзината нежна појава ги восхити сите.</i> Словенечки: videz, podoba telesa 5. Во театарска престава дел од чин во кој не се менуваат актерите на сцената. Употреба: Сцена Словенечки: prizor 6. Појавување Пример: <i>Појавата на романтизмот.</i> Словенечки: pojavitev	
--	--

покој (едн.) Вид збор: Именка, машки род 1. Спокој, спокојство, мир Пример: <i>Во нокниот покој се слушаа славејчиња.</i> Словенечки: spokoj, pokoj, mir 2. Одмор Пример: <i>Нема покој додека трае оваа работа.</i> Словенечки: počitek, premor 3. Вечен мир (за мртвите). Пример: <i>Вечен покој.</i> Словенечки: večni mir, večni spokoj	pokoj, m. 1. stanje človeka, ki po končani zahtevani delovni dobi ni več zaposlen Primer: <i>pet let ji manjka do pokoja</i> Makedonsko: пензионирање 2. stanje brez hrupa, ropota; mir Uporaba: knjiž. Primer: <i>v gozdu je vladal pokoj</i> Makedonsko: покој 3. stanje notranje ubranosti, urejenosti; mir Uporaba: knjiž. Primer: <i>iskati pokoj</i> Makedonsko: покој, мир
---	--

покопа Види и: копа (несв.) покопаат Вид збор: Глагол, свршена форма Копа малку, донекаде или уште малку. Словенечки: malo, nekaj časa kopati	pokopa, (3. os. ed.), nedoločnik pokopati 1. navadno z določenim obredom dati, položiti truplo ali pepel koga v zemljo in ga pokriti Primer: <i>pokopati mrtve, ubite</i> Makedonsko: закопа 2. pokriti s seboj in s tem navadno povzročiti smrt Uporaba: navadno v zvezi s pod seboj,
---	---

	nav. 3. os., ekspr. Primer: <i>konj je pokopal jezdeca pod seboj</i> Makedonsko: предизвикува смрт со паѓање или легнување врз некого 3. povzročiti, da kdo umre Uporaba: nav. 3. os., ekspr. Primer: <i>pokopala ga je huda bolezen</i> Makedonsko: предизвика смрт 4. narediti, povzročiti, da je kdo deležen neprijetnih, hudih posledic; da kdo ne more, ne sme več opravljati svoje dolžnosti, funkcije; da se kaj ne uresniči; da kaj preneha biti, obstajati Uporaba: ekspr. Primeri: <i>pokopala ga je neprevidnost, politično se pokopati, to je pokopalo njihove ideje, ta dogodek je pokopal vso njegovo srečo</i> Makedonsko: предизвикување на: некоја непријатна случка на одредена личност; неспособност за вршење на одредена функција; неостварување на нешто; престанок на постоење 5. prenehati biti v stanju, kot ga nakazuje določilo Uporaba: ekspr. Primer: <i>pokopati misli na beg</i> Makedonsko: престанок, крај на некакво дејство, состојба 6. krajši čas kopati Primer: <i>še to gredico moram pokopati</i> Makedonsko: покопа
покрене Види и: крене (св.) покренат Вид збор: Глагол, свршена форма Подигне Употреба: Дијалектен збор Словенечки: vzdigniti	pokrene, (3. os. ed.), nedoločnik pokreniti 1. ukreniti, narediti Primer: <i>zanimalo ga je, če bo kaj pokrenil zoper njega</i> Makedonsko: направи, стори 2. dati pobudo, začeti Primer: <i>pokreniti akcijo</i> Makedonsko: даде иницијатива, започне

покр мн. покрови Вид збор: Именка, машки род 1. Покривка, покривач Слично со: покривач (м.), покривка (ж.) Словенечки: odeja, prekrivalo 2. Ткаенина, чаршаф со кој се покрива телото на мртвецот. Пример: <i>Телото беше покриено со бел покр.</i> Слично со: чаршаф (м.) Вид: ткаенина (ж.) Словенечки: mrtvaški prt	pokrov, m. 1. zgornji del kake priprave za pokrivanje, zapiranje Primer: <i>odpreti, zapreti pokrov</i> Makedonsko: затворач 2. sprednji zgornji del avtomobilske karoserije, ki pokriva motor ali prtljažni prostor Primer: <i>pokrov vozila</i> Makedonsko: хауба
--	---

пол мн. полови Вид збор: Именка, машки род 1. Припадност на човек според определени физиолошки, психолошки, физички и телесни карактеристики - машки и женски пол; мажјак и женка кај животни. Употреба: Биологија Пример: <i>Изедначување на половите.</i> Словенечки: spol 2. Една од двете крајни точки на замислената Земјина оска и просторот околу неа. Употреба: Географија Словенечки: pol 3. Крајните делови од магнетот или од некаков енергетски синцир, две крајни точки (страни) со спротивни карактеристики. Употреба: Физика Пример: <i>Магнетски пол.</i> Словенечки: pol 4. Нешто што е сосема спротивно. Употреба: Преносно значење Пример:	pol, m. 1. točka na zemeljski površini, skozi katero gre zemeljska os, (zemeljski) tečaj Uporaba: navadno v zvezi zemeljski pol, geogr. Primer: <i>južni, severni pol</i> Makedonsko: пол 2. elektroda za odvajanje ali dovajanje električnega toka Uporaba: elektr. Primer: <i>negativni, pozitivni pol</i> Makedonsko: пол 3. kar je od česa drugega istovrstnega različno ali nasprotno Uporaba: navadno s prilastkom, knjiž. Primer: <i>živalski in človeški pol človeka</i> Makedonsko: пол pol, prislov 1. izraža enega od obeh enakih delov Primer: <i>pol kilograma mesa</i> Makedonsko: половина 2. izraža približno polovično mero, količino ali stopnjo Primer: <i>to ni vredno pol toliko, kot si plačal</i>
--	--

Тоа се два спротивни пола. Словенечки: pol	Makedonsko: половина
--	-----------------------------

пола мн. поли Вид збор: Именка, женски род 1. Десна или лева предна страна од облека (палто, капут, фустан). Пример: <i>Таа направи фустан со мазни поли.</i> Словенечки: sprednja stran obleke (suknjič, plašč, ženska obleka) 2. Долниот дел од облека со две страни. Пример: <i>Таа се покриваше со полата од својот фустан.</i> Словенечки: spodnji del dvostranske obleke 3. Долниот преден дел од женска долга облека на преклопување. Пример: <i>Носеше шарена свилена пола.</i> Словенечки: spodnji sprednji del dolge ženske obleke na preklop 4. Крило од прозорец или од двокрилна врата. Пример: <i>Двете поли на прозорецот беа ширум отворени.</i> Словенечки: okensko krilo ali krilo dvokrilnih vrat 5. Дел од черга одделно ткаен. Пример: <i>Истка черга во две поли.</i> Слично со: дипла (ж.) Словенечки: ločeno tkan del rjuhe ali ponjave 6. (во мн.) Подножје на планина. Употреба: Географија, Преносно значење Пример: <i>Во полите на Шар Планина нема многу дивеч.</i>	pola, ž. 1. večji kos papirja pravokotne oblike Primer: <i>preganiti polo</i> Makedonsko: крупно правоаголно парче хартија 2. sestavni del ženskega krila od pasu do roba krila Uporaba: obrt. Primer: <i>sprednja, zadnja pola</i> Makedonsko: пола 3. spodnji del daljšega oblačila, zlasti suknjiča, plašča Uporaba: nav. mn., star., navadno s prilastkom Primer: <i>halja z dolgimi polami</i> Makedonsko: пола
--	---

полага

полагаат

Вид збор: Глагол, несвршена форма

1. Става, клава, мести во хоризонтална положба.

Пример:

Тој секогаш рибата ја полага во овална чинија.

Словенечки: polagati, dati v kaj

2. Вложува, верува во нешто, се надева, смета на нешто.

Пример:

Ние полагаме голема надеж во синот.

Словенечки: vlagati, verjeti v kaj, upati, računati na kaj

3. Излегува на испит, се подложува на проверка на сопствените знаења.

Употреба: Образование

Пример:

Учениците полагаат матурски испит.

Словенечки: opravljati izpit

4. Почнува со градба, става темели.

Пример:

Денес тие ги полагаа темелите на новото училиште.

Словенечки: začeti graditi, polagati temelje

5. Дава заклетва, се заколнува.

Пример:

Војниците полагаа заклетва.

Словенечки: zapriseči, dati prisego

6. Поставува (става) венец.

Пример:

Секоја година наша делегација полага венец пред неговиот гроб.

Словенечки: položiti

7. Предава, дава сметки.

Употреба: Преносно значење

Пример:

Јас никому нема да полагам сметки за својата работа.

polaga, (3. os. ed.) nedoločnik polagati

1. delati, da prihaja kaj na podlago

Primer: *polagati vreče po tleh*

Makedonsko: полага

2. na določen način pritrjevati na podlago

Primer: *polagati parket, tapete*

Makedonsko: прицврсти на подлога

3. dajati živini (živinsko) krmo

Primer: *polagati govedu deteljo*

Makedonsko: храни стока, крми

4. jajce izložati zaradi razmnoževanja; leči

Uporaba: navadno v zvezi z jajcece

Primer: *kukavica polaga jajčeca v tuja gnezda*

Makedonsko: несе яйца

5. delati, da kaj vsebuje, izraža značilnost, kot jo nakazuje določilo

Uporaba: v zvezi z v, knjiž.

Primer: *v svojo igro polaga veliko osebnega*

Makedonsko: вложува, внесува

6. pripisovati, dajati

Uporaba: v zvezi z na, publ.

Primer: *velik pomen polaga na zunanost*

Makedonsko: полага, дава

Словенечки: polagati račune	
-----------------------------	--

полетен полетна Вид збор: Придавка 1. Исполнет со полет, со елан. Пример: <i>Полетна мисла.</i> Словенечки: poleten 2. Што е поврзан со полетување. Пример: <i>Полетна позиција.</i> Словенечки: vzleten, povezan z letenjem	poleten, pridevnik 1. nanašajoč se na poletje Primer: <i>bil je vroč poletni dan</i> Makedonsko: летен 2. poln poleta, vneme Uporaba: publ. Primer: <i>napadi nasprotnega moštva so bili organizirani, poletni in trdni</i> Makedonsko: полетен
--	---

полов полова; половиот Вид збор: Придавка Што се однесува на пол. Употреба: Медицина Пример: <i>Полови односи.</i> Слично со: сексуален (прид.), генитален (прид.) Словенечки: spolen	polov, pridevnik 1. nanašajoč se na pol Primer: <i>polovo območje</i> Makedonsko: поларен
---	--

полог мн. полози Вид збор: Именка, машки род 1. Јајце оставено на седело за да несе кокошката. Пример: <i>Во секое седело оставаше по еден полог.</i> Словенечки: jajce, ki ga pustijo v kurji gredi za spodbuditev kokoši, da nesejo jajca 2. Дел од ракатки жито при жнеење што се собираат во сноп. Употреба: Земјоделство Пример: <i>Повеќе полози ги врзуваа во сноп.</i> Словенечки: del šopov žita, ki se pri žetvi vežejo v snope	polog, m. 1. denarni znesek, ki ga je treba (začasno) dati, izročiti komu, da se dobi posojilo, določena pravica Primer: <i>nakazati banki polog</i> Makedonsko: залог, капар 2. v hrambo dani vrednostni papirji ali dragocenosti; depozit Primer: <i>bančni polog</i> Makedonsko: депозит 3. glagolnik od položiti Primer: <i>dvigi in pologi</i> Makedonsko: уплата 4. položen, nekoliko nagnjen svet Uporaba: nar. zahodno Primer: <i>na pologu stoji koč</i> Makedonsko: кос, навален терен
---	--

полчас (едн.) Вид збор: Именка, машки род Половина час, 30 минути. Пример: <i>Помина еден полчас додека да трепнеш.</i> Словенечки: pol ure, 30 minut	polčas, m. 1. vsaka od dveh, navadno z odmorom ločenih dob košarkarske, nogometne tekme Пример: <i>prvi polčas je minil brez golov</i> Makedonsko: полувреме
помен мн. помени Вид збор: Именка, машки род 1. Обред во чест и спомен на починат. Пример: <i>Правеа помен за покојникот.</i> Слично со: парастос (м.), комеморација (ж.) Словенечки: verski obred v spomen rajnega 2. Обично со негација - трага, останка. Пример: <i>Нема ни помен ни траг од него.</i> Слично со: останка (ж.), трага (ж.) Словенечки: običajno zanikano – sled, ostanek	pomen, m. 1. kar beseda vsebuje glede na označevani pojem, predmet Пример: <i>pomen te besede je nejasen</i> Makedonsko: значење, смисла 2. poudarja bistvene, tipične lastnosti česa, kot jih določa prilastek Uporaba: ekspr., s prilastkom, v zvezi v pomenu Пример: <i>on je prijatelj v pravem pomenu</i> Makedonsko: нагласува клучни, типични карактеристики кои се одредени со атрибут
помери померат Вид збор: Глагол, свршена форма Се мрдне од умот, полуди. Пример: <i>По сите настани што и минаа преку глава, кутрата се помери.</i> Словенечки: zblazneti	pomeri, (3. os. ed.), nedoločnik pomeriti 1. ugotoviti, določiti, koliko dogovorjenih enot kaj obsega, vsebuje Пример: <i>pomeriti prostor, zemljišče</i> Makedonsko: измери 2. ugotoviti, ali oblačilo, obutev ustreza zlasti glede na velikost Пример: <i>pomeriti čevlje, klobuk, obleko</i> Makedonsko: проба 3. oceniti lego, oddaljenost cilja pred streljanjem, metanjem Пример: <i>lovec je pomeril in ustrelil</i> Makedonsko: нишани 4. premeriti (z očmi) Uporaba: star. Пример: <i>tujca je pomeril od nog do glave</i>

	Makedonsko: измери (со очи)
помлад Види и: млад (прид.) помлади; помладиот Вид збор: Придавка Компаратив од млад. Пример: <i>Помладиот брат беше понаметен.</i> Словенечки: mlajši	pomlad, ž. 1. del leta med zimo in poletjem Primer: <i>pomlad se bliža, mineva</i> Makedonsko: пролет 2. doba razvoja, uspehov Uporaba: s prilastkom Primer: <i>to je prava kulturna pomlad</i> Makedonsko: пролет, епоха на развој, успеси
понесе понесат; понеси Вид збор: Глагол, свршена форма 1. Тргна носејќи нешто со себе; земе за раце или подигне нешто и тргне во определен правец. Пример: <i>Ќе понесеше јадење и цел ден остануваше во својата нива.</i> Словенечки: odnesti 2. За вода, ветар - повлече, однесе со себе некого, нешто со силата на движење. Пример: <i>Ветрот ненадејно го понесе детското летало.</i> Словенечки: za vodo in veter – ponesti, odnesti, povleči 3. Земе на себе (задача, одговорност), преземе, поднесе. Употреба: Преносно значење Пример: <i>Ајде да не го товариме, не ќе може да го понесе товарот.</i> Словенечки: prevzeti (nalogo ali odgovornost), prenesti 4. Добие, заслужи награда и сл. Употреба: Преносно значење Пример: <i>Тоа е довојката која во неделата вечер на гала церемонија ја понесе титулата Мис на светот.</i>	ponese, (3. os. ed.), nedoločnik ponesti 1. narediti, da pride kaj na določeno mesto Uporaba: s prislovnim določilom Primer: <i>raketa je ponesla satelit v vesolje</i> Makedonsko: понесе, однесе 2. razširiti, razglasiti Uporaba: navadno v zvezi z ime, slava Primer: <i>taki ljudje so ponesli ime Slovenije po svetu</i> Makedonsko: понесе, рашири, се понесе 3. povzročiti občutek obstajanja, nahajanja tam, kot izraža določilo Primer: <i>spomini so ga ponesli v domači kraj</i> Makedonsko: предизвикува чувство на постоење или наоѓање на место које изразува одредба

Словенечки: dobiti, prejeti nagrado 5. Опфати, обземе некогo нешто. Употреба: Преносно значење Пример: <i>Се стрча, срипа, го понесе паника.</i> Словенечки: prevzeti 6. Занесе, опиe Пример: <i>Се пушташе да го понесе таа сладосна замреност.</i> Словенечки: zanesti, opiti 7. (се понесе) За звук - брзо рашири, се разнесе. Пример: <i>Насакаде се понесе милозвучната песна на птицата.</i> Словенечки: za zvok – razširiti se, raznesti	
---	--

поникне поникнат Вид збор: Глагол, свршена форма 1. Никне, изникне насакаде (трева, растенија). Пример: <i>Бујна, зелена трева беше поникнала.</i> Словенечки: povsod vzkaliti, vznikniti (trava, rastline) 2. Се појави, создаде Пример: <i>Треба да се разгледуваат и прашања поникнати од самата практика.</i> Словенечки: pojaviti se, nastati 3. Спушти, наведне глава; ведне очи, поглед. Пример: <i>Не можам да погледнам во неа, да не поникнам.</i> Словенечки: spustiti, povесiti glavo ali oči	ponikne, (3. os. ed.), nedoločnik ponikniti 1. izginiti pod zemljo, zemeljskim površjem Primer: <i>ponikniti v pesku</i> Makedonsko: исчезнува под земја, површина 2. izginiti, izgubiti se Uporaba: ekspr. Primer: <i>ponikniti v temo</i> Makedonsko: исчезнува, се изгуби
---	---

попече Види и: пече (несв.)	popeče, (3. os. ed.) nedoločnik popeči 1. narediti, da je kaj na površini
--	--

попечат; попечи Вид збор: Глагол, свршена форма 1. Пече малку, кратко време. Пример: <i>Го попече лебот уште малку и го извади од фурната.</i> Словенечки: malo, za kratek čas popeči 2. Изложи малку на сонце дел од телото. Пример: <i>Попечи го грбот уште малку, за да не се изгориш од сонцето.</i> Словенечки: posončiti, za krajši čas izpostaviti del telesa soncu 3. (се попече) Се пече малку, кратко време или уште малку. Пример: <i>Лебот треба уште малку да се попече.</i> Словенечки: malo se popeči 4. (се попече) Се сонча малку, кратко време. Словенечки: sončiti se krajši čas	pečeno Primer: popeči meso, zrezke Makedonsko: попече 2. s pečenjem porabiti Primer: <i>polovico kostanja so že popekli</i> Makedonsko: истроши со печење
---	---

пор мн. порови Вид збор: Именка, машки род Мала граблива сврка од фамилијата кунџи, со темнокафеаво или со црно крзно; што лачи секрет со многу непријатен мирис заради заштита и одбрана од непријателот. Латинско име: <i>Mustela putorius</i> Употреба: Зоологија Словенечки: dihur	por, m. 1. kulturna rastlina s širokimi podolgovatimi listi ali njeni mesnati listi Primer: <i>gojiti por</i> Makedonsko: праз
--	---

порине поринат; порини Вид збор: Глагол, свршена форма Рине, чисти малку, некое време (снег, земја) со лопата. Словенечки: nekaj časa odmetavati, čistiti z lopato	porine, (3. os. ed.) nedoločnik poriniti 1. s sunkom (od zadaj) povzročiti premikanje, hitrejše premikanje Primer: <i>poriniti avtomobil</i> Makedonsko: турка 2. s sunkom spraviti z določenega mesta, položaja
--	---

	Primer: <i>poriniti vrata</i> Makedonsko: бутка, турка 3. spraviti kam, dati kam kaj odvečnega Uporaba: pog. Primer: <i>to delo so porinili meni</i> Makedonsko: турне некаде некој вишок
--	--

пород (едн.) Вид збор: Именка, машки род 1. Деца, потомство Пример: <i>Тоа беше родителска грижа за својот пород.</i> Словенечки: otroci, potomstvo 2. Младо од животно. Употреба: Зоологија Пример: <i>Кравата почна да си го заштитува и да си го брани породот.</i> Словенечки: mladič živali 3. Род, плод Словенечки: rod, plod	porod, m. 1. ločitev ploda od matere na koncu nosečnosti Primer: <i>dobro je prestala porod</i> Makedonsko: раѓање
---	---

порок мн. пороци Вид збор: Именка, машки род Слабост, лоша склоност во карактерот што заслужува осуда. Пример: <i>Се оддал на пороци.</i> Словенечки: pregreha	porok, m. 1. kdor se obveže poravnati dolg koga drugega, če bi ga ta sam ne poravnal Primer: <i>porok je moral plačevati zanj</i> Makedonsko: гарант 2. izraža trdno prepričanje o čem Uporaba: ekspr., v povedni rabi, z dajalnikom Primer: <i>jaz sem ti porok, da boš z njim zadovoljen</i> Makedonsko: гаранција
---	---

порочен порочни; порочниот Вид збор: Придавка 1. Што е со некаков порок. Пример:	poročen, pridevnik 1. nanašajoč se na poroko Primer: <i>začel se je poročni obred</i> Makedonsko: свадбен
--	--

<i>Порочен човек.</i> Слично со: неморален (прид.) Словенечки: grešen 2. Што заслужува осуда, што е спротивен на моралот. Пример: <i>Порочен живот.</i> Словенечки: nemoralen	
---	--

порумени поруменат Вид збор: Глагол, свршена форма 1. Стане румен. Пример: <i>Таа порумене од срам.</i> Словенечки: zardeti 2. Направи некого румен. Употреба: Ретко Пример: <i>Сонцето му ги порумени образите.</i> Словенечки: pordečeti	porumeni, (3. os. ed.), nedoločnik porumeneti 1. postati rumen Primer: <i>listje je porumenelo in odpadlo</i> Makedonsko: пожолти
--	---

посвоен посвојни Вид збор: Придавка Што искажува припадност, припаѓање на некого или на нешто. Употреба: Граматика Пример: <i>Посвојна замена.</i> Слично со: присвоен (прид.) Словенечки: svojilen	posvojen, (3. os. ed.), nedoločnik posvojiti 1. vzeti tujega otroka za svojega Primer: <i>posvojil ga je stric</i> Makedonsko: усвои, посвои
---	--

посини посинат; посини Вид збор: Глагол, свршена форма 1. Законски усвои, посвои машко дете, давајќи му ги сите права на син. Употреба: Правда Пример: <i>Жената сакала да го посини момчето.</i> Словенечки: posvojiti moškega otroka 2. Законски усвои, посвои дете,	posini, (3. os. ed.) nedoločnik posiniti 1. posijati Uporaba: knjiž. Primer: <i>sonce posine skozi zelenje</i> Makedonsko: cjaе, свети 2. posinoviti Uporaba: knjiž. Primer: <i>ker nista imela svojih otrok, sta ga posinila</i> Makedonsko: посини, усвои
---	--

давајќи му ги сите права како на родено дете. Употреба: Правда Слично со: посвои (св.) Словенечки: posvojiti otroka 3. Направи нешто сино. Пример: <i>Мастилото му го посини ракавот на кошулата.</i> Словенечки: pomodriti 4. Стане син, добие сина боја. Пример: <i>Рацете им посинеа од студот.</i> Словенечки: pomodreti	
---	--

поскуси Види и: скуси (св.) поскусат Вид збор: Глагол, свршена форма 1. Скуси малку, донекаде. Пример: <i>Не знаеше што да прави за да го поскуси времето.</i> Словенечки: nekoliko skrajšati 2. (се поскуси) Се скуси малку, донекаде. Пример: <i>Панталоните му се беа поскусиле од перењето.</i> Словенечки: malo se skrajšati	poskusi, m. 1. znanstveni postopek, s katerim se kaj ugotovi ali dokaže Primer: <i>poskusi na prostovoljcih</i> Makedonsko: обид poskusi, (3. os. ed.), nedoločnik poskusiti 1. izraža prizadevanje osebkа za uresničitev dejanja Uporaba: z nedoločnikom Primer: <i>poskusil je odpreti vrata</i> Makedonsko: обиде, се обиде 2. narediti kaj, da se ugotovi ustreznost kake lastnosti, stanja Primer: <i>voda ni mrzla, kar poskusi</i> Makedonsko: се обиде 3. narediti kaj, da se ugotovijo bistvene lastnosti, značilnosti česa Primer: <i>poskusili so novo cepivo</i> Makedonsko: провери, испроба 4. spoznati, ugotoviti kaj ob lastnih doživetjih Uporaba: nav. ekspr. Primer: <i>poskusil je, kaj je ljubezen</i> Makedonsko: согледа, увиди
--	---

пословени	posloveni, (3. os. ed.), nedoločnik
------------------	--

пословенат Вид збор: Глагол, свршена форма 1. Направи, прави словенски по јазикот и обичаите. Употреба: Дијалектен збор Словенечки: poslovaniti 2. (се пословени) Стане Словен или словенско. Словенечки: poslovaniti se	posloveniti 1. narediti kaj slovensko Primer: <i>posloveniti sosednje prebivalce</i> Makedonsko: направи, прави нешто или неког словенечки по јазикот и обичаите 2. prevesti v slovenski jezik Primer: <i>knjigo je poslovenil Vladimir Levstik</i> Makedonsko: преведе на словенечки јазик
постава мн. постави Вид збор: Именка, женски род 1. Ткаенина или кожа со која е поставена внатрешната страна на облека, обувки, прекривка и сл. Пример: <i>Постава за мантил.</i> Слично со: астар (м.) Словенечки: podloga obleke ali obutve 2. Состав од играчи, натпреварувачи што се на теренот во игра. Пример: <i>Настанија со првата постава.</i> Словенечки: postava, moštvo	postava, ž. 1. človeško telo glede na zunanji videz, zlasti rast, mere Primer: <i>dekle z deško postavo</i> Makedonsko: става, фигура 2. oseba kot literarna, dramska upodobitev; lik Uporaba: knjiž. Primer: <i>žena mu je bila vzor za mnoge ženske postave v romanu</i> Makedonsko: лик во литература, сценско дело 3. moštvo, del moštva pri določenem tekmovanju Uporaba: šport. Primer: <i>trener je določil postavo šele dan pred tekmovanjem</i> Makedonsko: постава 4. predpis, zakon Uporaba: star. Primer: <i>kršiti, obiti postavo</i> Makedonsko: пропис, закон postava, (3. os. ed.), nedoločnik postavati 1. hoditi brez cilja, namena Primer: <i>po trgu so postavali brezposelni</i> Makedonsko: скита, лута
поставен	postaven, pridevnik

Види и: постави (св.) поставени Вид збор: Придавка 1. Што е обложен со постава. Пример: <i>Со сатен поставено здолниште.</i> Словенечки: podložen, obložen 2. Што е избран за вршење некаква служба. Пример: <i>Поставениот уредник на новата издавачка куќа.</i> Словенечки: določen, izbran 3. Што е зададено за решавање, за извршување. Пример: <i>Поставено прашање.</i> Словенечки: postavljen, zadan 4. Што се темели, се заснова врз нешто. Пример: <i>Врз принципите на самостојност поставено движење.</i> Словенечки: temeljen, zasnovan 5. Што е наместено со се што е потребно. Пример: <i>Седнаа на поставената маса.</i> Словенечки: postavljen z vsem, kar je potrebno 6. Кој што се поставил во определен однос спрема средината. Пример: <i>Тој е добро поставен во тие кругови.</i> Словенечки: postavljen v določenem odnosu do okolice	1. ki je krepke, lepe postave Primer: <i>postavni fantje in možje</i> Makedonsko: човек со јака, убава става, строен 2. zakonit, legalen Uporaba: star. Primer: <i>je postavni lastnik posestva</i> Makedonsko: законит, легален
---	--

потег мн. потези Вид збор: Именка, машки род 1. Црта, линија како основен елемент при цртањето, сликањето. Употреба: Ликовна уметност	poteg, m. 1. glagolnik od potegniti Primer: <i>poteg vrvī</i> Makedonsko: влечење
--	--

Пример: <i>Неговата сликарска техника се карактеризира со широки потези.</i> Словенечки: poteg, poteza 2. Во шахот - едно движење на фигурата. Употреба: Спорт Пример: <i>По неколку потези противникот му понуди реми.</i> Словенечки: poteza 3. Движење со рака или со некаков предмет. Пример: <i>Таа со остри потези ги подвлекуваше грешките во писмените задачи.</i> Словенечки: dvig z roko ali z nekim predmetom 4. Постапка, гест направен со некаква цел. Употреба: Преносно значење Пример: <i>Погрешен потег.</i> Словенечки: poteza, gesta 5. Обележје, карактеристика, детаљ Употреба: Преносно значење Пример: <i>Писателот со неколку потези ни го соопштува целиот настан.</i> Слично со: детаљ (м.) Словенечки: poteza, podrobnost, značilnost	
--	--

потка мн. потки Вид збор: Именка, женски род 1. Купче земја со забодена гранка во средината, знак дека на нивата или на ливадата е оставена да расте тревата, да не се пушта стака да пасе. Слично со: запотка (ж.) Словенечки: kup zemlje, v katerega je zabodena palica kot znak, da na njivi ali travniku raste trava in zato na njej ni dovoljeno pasti živine	potka, ž. 1. manjšalnica od pot Primer: <i>potka se vije ob potoku</i> Makedonsko: деминутив од пат, патче
--	---

2. Гранчиња, цвеќе и сл. со кое се китат делови од куќата или стоката во некои обредни ритуали. Слично со: запотка (ж.) Словенечки: veje, cvetje in podobno, s katerim se pri nekaterih obredih okrasijo deli hiše ali živine 3. Зарек Словенечки: prisega 4. Јатак Употреба: Дијалектен збор Словенечки: kompanjon, pajdaš	
---	--

потрга потргаат Вид збор: Глагол, свршена форма 1. Потргне Пример: <i>Таа му ја потргна раката.</i> Словенечки: povleči, premakniti 2. Трга малку, кратко време. Словенечки: malo povleči	potrga, (3. os. ed.), nedoločnik potrgati 1. s trganjem drugega za drugim kaj odstraniti Primer: <i>potrgati grozde, jabolka</i> Makedonsko: скине, скрши 2. s trganjem narediti, da kaj na določenem mestu ali v celoti ne obstaja več Primer: <i>potrgati rože na vrtu</i> Makedonsko: корне 3. s trganjem drugega za drugim poškodovati, uničiti Primer: <i>veliko rokopisov so potrgali nevedni ljudje</i> Makedonsko: скине, уништи
---	--

потрес мн. потреси Вид збор: Именка, машки род 1. Движење на Земјината кора поради тектонско поместување или вулканско дејство. Пример: <i>Скопското подрачје е подложно на силни потреси.</i> Слично со: земјотрес (м.) Словенечки: potres 2. Ненадејно и краткотрајно движење на нешто како последица на силен	potres, m. 1. premikanje, valovanje zlasti zgornjega dela zemeljske skorje Primer: <i>potres je porušil velik del mesta</i> Makedonsko: потрес, земјотрес
---	--

удар или на експлозија. Пример: <i>Пукнатините на куќата се предизвикани од потресите на експлозиите на мините.</i> Словенечки: potres, sunek	
3. Брза, голема промена во некоја сфера од општествениот живот. Употреба: Преносно значење Пример: <i>Општествата во транзиција доживееја големи потреси.</i> Словенечки: pretres	
4. Длабока возбуда, силно вознемирување. Употреба: Медицина, Преносно значење Пример: <i>Душевни потреси.</i> Словенечки: silno razburjenje ali vznemirjenje	

почине починат; почини Вид збор: Глагол, свршена форма 1. Одмори Пример: <i>Чекај, да починам малку.</i> Слично со: одмори (св.) Словенечки: odpočiti, spočiti	počine , (3. os. ed.), nedoločnik počiniti 1. odpočiti se Uporaba: star. Primer: <i>izčrpan si, počiniti moraš</i> Makedonsko: се одмори
2. Умре Пример: <i>Татко ми почина пред пет години.</i> Слично со: умре (св.) Словенечки: umreti, preminiti	

прав прави; права Вид збор: Придавка 1. Што не е искривен, свиткан, што нема кривини, рамен. Пример: <i>Права линија.</i> Словенечки: raven	prav , prislov 1. izraža, da je dejanje ali stanje v skladu z določenim pravilom, normo Primer: <i>prav si izračunal</i> Makedonsko: изразува дека делото или положбата е во склад со одредено правило, норма 2. izraža visoko stopnjo
---	--

2. Што е исправен. Пример: <i>Прав столб.</i> Слично со: вертикален (прид.) Словенечки: pokončen 3. Што е правилен, точен. Пример: <i>Прав одговор.</i> Слично со: точен (прид.), коректен (прид.) Словенечки: pravilen, točen 4. Што нема вина, што е невин, недоложен. Пример: <i>Не се знае кој е прав, а кој е крив.</i> Слично со: недоложен (прид.) Словенечки: nekriv, nedolžen 5. Што е вистински, таков како што треба. Пример: <i>Прав јунак.</i> Слично со: вистински (прид.) Словенечки: pravi 6. Што постапува правилно, исправно. Пример: <i>Вие сте прав кога така постапувате.</i> Слично со: исправно (прил.) Словенечки: pravičen, pravilen 7. Десен Употреба: Архаизам, Народна поезија Пример: <i>С лева р'ка вино зеде, / со правата сабја држе.</i> Словенечки: desen	Primer: <i>kruh je prav dober</i> Makedonsko: изразува висок степен 3. izraža odsotnost kakršnekoli omejitev Primer: <i>prav vsi so že zbrani</i> Makedonsko: изразува отсуство на секакво ограничување 4. izraža rahlo omejitev Uporaba: v členkovni rabi Primer: <i>vaš načrt ni prav premišljen</i> Makedonsko: изразува слабо ограничување 5. izraža soglasje, privolitev, sprijaznenje s čim, zadovoljstvo nad čim Uporaba: v členkovni rabi Primeri: <i>prav, pa pojdimo; prav, če že mora biti tako; prav, da si prišel</i> Makedonsko: изразува согласност, помиреност или задоволство со нешто
---	--

правда (едн.) правдата Вид збор: Именка, женски род 1. Тоа што секому припаѓа според определен закон или заслуга. Употреба: Правда Пример: <i>Министерство за правда.</i> Слично со: правдина (ж.),	pravda, ž. 1. sodni postopek, s katerim se rešuje civilnopravni spor pred sodiščem Uporaba: pravn. Primer: <i>pravda teče</i> Makedonsko: судски процес 2. tožba, tožarjenje Uporaba: star.
--	--

справедливост (ж.), законитост (ж.) Словенечки: pravica	Primer: <i>spustiti se v pravdo s kom</i> Makedonsko: тужба
2. Тоа што одговара на стварноста. Пример: <i>Историска правда.</i> Слично со: реалност (ж.) Словенечки: resnica, resničnost	

прави прават; правам Вид збор: Глагол, несвршена форма 1. Изработува, произведува (самиот или преку друг) нешто. Пример: <i>Прави чевли.</i> Ластовичката прави гнездо. Словенечки: delati, izdelati kaj 2. Во состав со разни именки значи исто нешто што и глаголот образуван од именка. Пример: <i>Тој прави вежби секое утро.</i> Словенечки: delati, storiti ali opraviti kaj 3. Готви, меси, пржи и сл. Пример: <i>Таа правеше ручек за гостите.</i> Словенечки: pripravljati, kuhati 4. Тестира, испрашува неког преку тест. Пример: <i>Утре правиме тест по физика.</i> Словенечки: testirati, izprašati z izpitom 5. Е причина за нешто. Пример: <i>Прави проблеми.</i> Словенечки: vzrok, razlog za kaj 6. Организира, приредува нешто. Пример: <i>Прави свадба.</i> Словенечки: organizirati, prirediti kaj	pravi, pridevnik 1. ki ima potrebne, zaželenе lastnosti, značilnosti Primer: <i>vijaki, ki si jih prinesel, niso pravi</i> Makedonsko: правилен, соодветен 2. ki je v skladu z resničnostjo, dejstvi, določenim ciljem ali položajem Primeri: <i>informација имаš право; povleči pravo potez; biti deležen prave vzgoje</i> Makedonsko: прав, правилен 3. ki je isti z mišljenim, zahtevanim Primer: <i>ni vedel, če je mož pravi, zato ga je vprašal</i> Makedonsko: соодветен со оној со кој се мисли, бара 4. ki ima vse bistvene lastnosti, značilnosti Primer: <i>šele tedaj je nastala prava država</i> Makedonsko: кој има сите битни одлики, карактеристики 5. ki ima bistvene lastnosti, značilnosti glede na izvor, starše, kraj bivanja, krvno sorodnost Primeri: <i>pravi in umeten; on je pravi Ljubljančan; to je njegov pravi brat</i> Makedonsko: кој има битни карактеристики во однос на потеклото, родителите, местото на престој, крвното сродство 6. poudarja pomen samostalnika, na katerega se veže Uporaba: ekspr., z oslavljenim pomenom Primer: <i>pravi sosed ne bi tako ravnal</i> Makedonsko: истакнува смисла на
--	--

7. Работи, се занимава, постапува. Пример: <i>Што да правам сега?</i> Слично со: чини (несв.) Словенечки: storiti, ukvarjati se, ravnati 8. Доведува некого во некаква состојба или положба. Пример: <i>Таа го прави нервозен.</i> Словенечки: pripeljati koga v neko stanje ali položaj 9. Подготвува, оспособува некого за нешто. Употреба: Разговорно Пример: <i>Ќе го прават претседател на партијата.</i> Слично со: подготвува (несв.) Словенечки: pripraviti ali usposobiti koga za kaj 10. Претставува некого таков како што не е. Пример: <i>Ме правиш побогат отколку што сум.</i> Слично со: претставува (несв.) Словенечки: lažno predstavljati koga 11. За возраст, години - има, полни, навршува. Пример: <i>Денес син ми прави десет години.</i> Слично со: навршува (несв.) Словенечки: za leta – dopolniti 12. За математички операции - пресметува, изнесува, чини. Пример: <i>Сето тоа прави илјада денари.</i> Слично со: чини (несв.) Словенечки: za matematične operacije – rezultirati, izračunati, znašati 13. Влегува во состав, формира некоја целина. Пример:	именка на која што се врзува 7. izraža omalovaževanje Uporaba: pog. Primer: <i>prava reč, če ima avtomobil</i> Makedonsko: изразува омаловажување pravi, (3. os. ed.) nedoločnik praviti 1. delati, da kdo kaj izve, se s čim seznani Primer: <i>praviti novice</i> Makedonsko: извести, информира 2. izraziti misel Uporaba: v sedanjem času Primer: <i>mož prikima in pravi: Da, jutri.</i> Makedonsko: изрази мислење 3. trditi, izjavljati Uporaba: nav. ekspr. Primer: <i>če on pravi, bo že res</i> Makedonsko: тврди, изјавува 4. govoriti, pripovedovati Primer: <i>pesem je pravil na pamet</i> Makedonsko: зборува, раскажува
---	---

<i>Неговиот имот го прават куќата и лозјето.</i> Слично со: формира (св. и несв.) Словенечки: vsebovati, vključevati, oblikovati 14. (се прави) Се прикажува, се покажува во некаква состојба. Пример: <i>Се прави големец, а е никој и ништо.</i> Словенечки: prikazovati se, delati se 15. (се прави) Се преправа. Пример: <i>Се прави како да не знае.</i> Слично со: преправа (несв.) Словенечки: pretvarjati se, delati se 16. (се прави) Ми (ти, му, ...) се прави нешто, изразува желба да стори нешто. Пример: <i>Му се правеше лозје на ридот.</i> Словенечки: želeti si, izraziti željo za čem	
--	--

право мн. права Вид збор: Именка, среден род 1. (само едн.) Систем од правила и норми што ги регулираат односите меѓу луѓето и односите кон општеството, востановени од страна на владејачката класа или државата. Употреба: Правда Пример: <i>Римско право.</i> Словенечки: pravo 2. Збир од закони и прописи што се однесуваат на државното уредување, општествениот живот и дејност. Употреба: Правда Пример: <i>Кривично право.</i> Словенечки: pravo 3. Она што му припаѓа на поединецот врз основа на законски одредби и прописи што ги гарантира државата.	pravo, s. 1. pravila, ki urejajo odnose v določeni družbeni skupnosti in določajo kazni za kršitev teh pravil Пример: <i>reformirati pravo</i> Makedonsko: право 2. pravica Uporaba: zastar. Пример: <i>braniti svoje pravo</i> Makedonsko: право, правда
--	--

Пример: <i>Политички права.</i> Словенечки: pravica 4. Можност, слобода да се постапува на определен начин. Пример: <i>Нема право да згреши.</i> Словенечки: pravica 5. Законска основа, причина. Пример: <i>Со кое право го барате тоа од мене?</i> Словенечки: zakonska osnova, pravica 6. Наука што ги изучува правните норми. Употреба: Правда Пример: <i>Студира право.</i> Словенечки: pravo	
--	--

праска мн. праски Вид збор: Именка, женски род 1. Овошно дрво со жолтоцрвени плодови. Латинско име: Prunus persica Употреба: Ботаника Пример: <i>Овоштарникот беше полн со праски.</i> Вид: дрво (ср.) Словенечки: breskev (drevo) 2. Плод од тоа дрво. Употреба: Гастрономија, Ботаника Пример: <i>Слатко од праски.</i> Вид: плод (м.) Словенечки: breskev (plod drevesa)	praska, ž. 1. manjša povrhnja poškodba kože v obliki črte Primer: <i>praske in rane</i> Makedonsko: гребнатица, драсканица 2. spopad, zlasti vojaški Uporaba: ekspr. Primer: <i>pogoste praske na meji</i> Makedonsko: судир, особено воен praska, (3. os. ed.) nedoločnik praskati 1. potegovati po čem z nohti ali kremplji ali z ostrim predmetom Primer: <i>pes praska po vratih</i> Makedonsko: се гребе, драска 2. rad napadati s kremplji Primer: <i>pazi, ta mačka praska</i> Makedonsko: се гребе, драска 3. s praskanjem odstranjevati Primer: <i>praskati rjo s pokrova</i> Makedonsko: отстранува со
---	---

	гребење, драскање 4. dajati ostre, neprijetne glasove Primer: <i>pero je praskalo in škrtalo</i> Makedonsko: предизвикува остри, непријатни звуци 5. povzročati neprijeten, pekoč občutek Primer: <i>prah ga je praskal v grlu</i> Makedonsko: гребе, предизвикува непријатно, горечко чувство 6. iti, hoditi Uporaba: pog., ekspr. Primer: <i>kam jo pa praskaš</i> Makedonsko: оди
--	---

првенец мн. првенци Вид збор: Именка, машки род 1. Истакнат, важен, влијателен човек. Пример: <i>Но, тешко дека такво нешто ќе видиме од нашите владини првенци.</i> Словенечки: vpliven človek, pomembnejš 2. Првак Употреба: Спорт Слично со: шампион (м.) Словенечки: prvak 3. Предводник, водач Словенечки: voditelj, lider 4. Актер што толкува главни улоги во сценски претстави (театар, балет). Употреба: Сцена Пример: <i>Балетски првенец.</i> Словенечки: glavni igravec v scenskih predstavah 5. Првородено дете. Словенечки: prvorojeni otrok, prvenec 6. Прво објавено книжевно дело. Употреба: Преносно значење,	prvenec, m. 1. prvo leposlovno, umetniško delo koga Primer: <i>režiserjev prvenec</i> Makedonsko: прво објавено книжевно дело, првенец 2. prvorojenec Uporaba: knjiž. Primer: <i>mati s prvencem v naročju</i> Makedonsko: првородено дете, првенец
---	--

Книжевен збор, Литература Пример: <i>Прозен првенец.</i> Словенечки: prvo objavljeno literarno delo, prvenec	
---	--

пребере преберат Вид збор: Глагол, свршена форма 1. Собере и последното од тоа што го има, од тоа што е за собирање. Пример: <i>Го пребравме тутунот.</i> Словенечки: zbrati vse, kar je za zbiranje 2. Преживее нешто мачно, болно страшно. Пример: <i>Таа ноќ пребрав голем страв.</i> Словенечки: doživeti nekaj mučnega, groznega	prebere, (3. os. ed.), nedoločnik prebrati 1. z branjem priti do konca besedila Primer: <i>prebrati do konca</i> Makedonsko: прочита, исчита 2. razpoznati znak, znake za glas, glasove in jih povezati v besedo Primer: <i>prebrati naglas</i> Makedonsko: прочита 3. razumeti ustaljene, dogovorjene znake Primer: <i>prebrati rezultat, število</i> Makedonsko: разбере договорени знаци 4. ugotoviti misli, čustva po zunanjih znamenjih Primer: <i>znal je prebrati njegovo misel</i> Makedonsko: разбере нечији чувства, мисли според надворешните знаци 5. večjo količino stvari iste vrste ločiti po kakovosti Primer: <i>prebrati obrana jabolka, krompir pred uskladiščenjem</i> Makedonsko: сортира, пребира 6. odločiti se za kaj drugega, zlasti za drugo opravilo, delo Primer: <i>prebrati službo</i> Makedonsko: избере нешто друго, се предомисли
---	---

пребие Види и: бие (несв.) пребијат Вид збор: Глагол, свршена форма 1. Претепа Пример: <i>Ноќеска некој го фатил и го пребил.</i>	prebije, (3. os. ed.) nedoločnik prebiti 1. z udarcem, udarci narediti luknjo, odprtino skozi kaj Primer: <i>prebiti streho, zid</i> Makedonsko: пробие 2. z bojem priti skozi nasprotnikove
---	--

Слично со: претепа (св.) Словенечки: pretepsti 2. Скрши на две или по веќе места. Пример: <i>Тие му ја пребија раката.</i> Словенечки: zlomiti, prelomiti 3. За светлина, зрак - прекрши. Пример: <i>Ова ќе ги пребие зраците.</i> Словенечки: za svetlobo – prebiti, prelomiti 4. Израмни, покрие долгови си побарувања преку финансиска или друга операција. Употреба: Економија Пример: <i>Не знаеше како да ги пребие трошоците.</i> Словенечки: poravnati, izravnati dolgove ali terajatve	položaje Пример: <i>prebiti blokado</i> Makedonsko: пробие 3. natepsti, pretepsti Употреба: knjiž. Пример: <i>prebiti do krvi</i> Makedonsko: претепа
пребира пребираат Вид збор: Глагол, несвршена форма 1. Избира, пробира, прави избор. Пример: <i>Таа ги пребираше крушите веќе половина час.</i> Словенечки: izbirati, prebirati 2. Пребарува, растура правејќи избор. Пример: <i>Пребира суво грозје од колач.</i> Словенечки: iskati, izbirati	prebira, (3. os. ed.), nedoločnik prebirati 1. brati drugega za drugim Пример: <i>sedi za mizo in prebira časopis</i> Makedonsko: прочитува 2. večjo količino stvari iste vrste ločevati po kakovosti Пример: <i>prebirati jabolka za prodajo</i> Makedonsko: сортира, пребира 3. s prsti dotikati se, prijemati drugega za drugim Пример: <i>pozimi sta prebiral a fižol</i> Makedonsko: допира со прсти, држи еден по друг 4. odločati se za kaj drugega, zlasti za drugo opravilo, delo Пример: <i>preveč prebira delo, službe</i> Makedonsko: пребира
пребој (едн.)	preboj, m. 1. glagolnik od prebiti

Вид збор: Именка, машки род Крупно мелено брашно што се користи за исхрана на добитокот. Употреба: Гастрономија, Земјоделство Пример: <i>Донесе една вреќа брашно и една вреќа пребој.</i> Словенечки: groba mleta moka, ki se uporablja za hranjenje živine	Primer: <i>preboj stene</i> Makedonsko: продор 2. vojaška akcija, pri kateri skupina vojakov z bojem pride skozi nasprotnikove položaje Primer: <i>preboj fronte</i> Makedonsko: продор, воена акција
--	--

превал мн. превали Вид збор: Именка, машки род Ниско место меѓу две височини или ридови низ кое поминува пат. Употреба: Географија Пример: <i>Се искачивме до превалот.</i> Слично со: преслап (м.) Словенечки: preval, nižji del gorskega slemena	preval, m. 1. obrat telesa okrog prečne osi naprej ali nazaj na podlagi Uporaba: šport. Primer: <i>narediti preval</i> Makedonsko: направи колут 2. prelomnica, mejnik Uporaba: knjiž. Primer: <i>deloval je na prevalu dveh stoletij</i> Makedonsko: пресвртница 3. nižji del gorskega slemena, hrbta, kjer je mogoč prehod iz ene doline v drugo Primer: <i>steza vodi čez preval</i> Makedonsko: превал
--	---

превари преварат Вид збор: Глагол, свршена форма 1. Остави нешто да вари повеќе отколку што треба. Употреба: Гастрономија Пример: <i>Го превари чајот.</i> Словенечки: preveč skuhati 2. Свари повторно, уште еднаш. Употреба: Гастрономија Пример: <i>Ја преварив чорбата.</i> Слично со: препече (св.) Словенечки: prekuhati, ponovno skuhati 3. За ракија - повтори процесот на варење за да биде појака.	prevari, (3. os. ed.) nedoločnik prevariti 1. prevarati Uporaba: zastar. Primer: <i>veliko ljudi je že prevaril</i> Makedonsko: измами
---	---

Употреба: Гастрономија Словенечки: za žganje – ponovno destilirati 4. Престигне, престаса неког со одење, со трчање. Пример: <i>Ве преварив зашто одев по пократкиот пат.</i> Словенечки: prehiteti koga 5. Направи нешто пред неког, излезе прв, побрз од некој друг. Пример: <i>Таа ги превари сите во работата.</i> Словенечки: prekositi, preseči	
--	--

преведе преведат Вид збор: Глагол, свршена форма 1. Водејќи неког преку, низ некој простор, помине, премине од една страна на друга. Пример: <i>Ги преведе децата преку улица.</i> Слично со: премине (св.) Словенечки: prepeljati 2. Изврши превод, предаде текст од еден јазик на друг. Пример: <i>Самиот ја превел песната на руски јазик.</i> Словенечки: prevesti 3. Префрли пари (од една сметка на друга) по пошта, во банка. Употреба: Економија Пример: <i>Тој ги преведе парите по пошта.</i> Слично со: префрли (св.) Словенечки: prenakazati 4. Пренесе имот (куќа, нива) од едно лице на друго. Употреба: Правда Пример: <i>Им ја преведоа куќата на младите</i>	prevede, (3. os. ed.) nedoločnik prevesti 1. izraziti, podati pisano ali govorjeno besedilo enega jezika z jezikovnimi sredstvi drugega jezika Primer: <i>prevesti neznane besede</i> Makedonsko: преведе 2. narediti, da kaj nastopa, se pojavlja v drugačni obliki Uporaba: knjiž. Primer: <i>prevesti formule v splošni jezik</i> Makedonsko: преведе, преобликува 3. uradno priznati nove pravice ali prilagoditi že priznane pravice novim predpisom Uporaba: pravn. Primer: <i>prevesti delavca na nove prejemke</i> Makedonsko: службено признание на нови права или прилагодување на веќе признаени права на нови прописи 4. prepeljati Uporaba: zastar. Primer: <i>prevesti jetnike v drugo jetnišnico</i> Makedonsko: преведе 5. z vezenjem narediti, da pride v blago, vzorec še druga, drugačna nit
---	---

<i>веднаш по свадбата.</i> Слично со: пренесе (св.) Словенечки: prenesti imetje na drugo osebo 5. Унапреди во повисок разред, чин. Употреба: Административен термин Слично со: унапреди (св.) Словенечки: povišati	Primer: <i>prevesti suknjič z zlatom</i> Makedonsko: со везење додава друг конец
---	---

превез мн. превези Вид збор: Именка, машки род 1. Вел Пример: <i>Невестински превез.</i> Словенечки: tančica 2. Нешто што го крие видикот, што оневозможува гледање, движење. Употреба: Преносно значење Пример: <i>Се загледаа во магливиот превез.</i> Словенечки: nekaj, kar zastira pogled, onemogoča gledanje ali gibanje 3. Вел, илузија Употреба: Преносно значење Пример: <i>Живеел под превезот на славата.</i> Словенечки: pretveza, iluzija	prevez, ž. 1. po obrezovanju preostali del mladike, navadno s pet do deset očesi, ki se priveže ali pusti prost; šparon Uporaba: nar. belokranjsko Primer: <i>obrezati trto na prevez</i> Makedonsko: дел од билка по обрежувањето
---	--

провери проверат Вид збор: Глагол, свршена форма 1. Натера неког да промени вера. Употреба: Религија Пример: <i>Никој не може да ме провери.</i> Слично со: конвертира (св. и несв.) Словенечки: spreobrniti 2. Прекши верност, даден збор. Пример: <i>Провери се што беше рекол дотогаш.</i> Словенечки: prelomiti zvestobo ali besedo	preveri, (3. os. ed.) nedoločnik preveriti 1. s primerjanjem dejstev, znakov ugotoviti resničnost, pravilnost, točnost česa Primer: <i>preveriti podatke, poročila</i> Makedonsko: провери 2. prepričati Uporaba: star. Primer: <i>skušala ga je preveriti, da se moti</i> Makedonsko: убеди
---	---

превира Види и: преврие (св.) превираат Вид збор: Глагол, свршена форма Бурно менува. Словенечки: vreti, kipeti	previra, (3. os. ed.) nedoločnik previrati 1. ponovno vreti Uporaba: knjiž. Primer: <i>voda previra</i> Makedonsko: повторно врие
превирање Види и: превира (св.) мн. превирања Вид збор: Именка, среден род Превира Пример: <i>Секогаш е така кога во соседството се случуваат превирања.</i> Словенечки: nemir, vrenje	previranje, s. 1. glagolnik od previrati Primer: <i>družbeno, idejno previranje</i> Makedonsko: повторно вриење
превој мн. превои Вид збор: Именка, машки род 1. Превал, превалец Употреба: Географија Словенечки: preval, prelaz 2. Завој Употреба: Медицина Словенечки: rovoj	prevoj, m. 1. jezikosl. zamenjava korenskega samoglasnika, zlasti sprednjega z zadnjim Primer: <i>prevoj, preglas in premet</i> Makedonsko: мутација на вокал во лингвистика
преврне преврнат Вид збор: Глагол, свршена форма 1. За дожд, за снег - престане да врне. Пример: <i>По неколку часа дождот преврна.</i> Словенечки: nehati deževati ali snežiti 2. Пресврти Употреба: Дијалектен збор Словенечки: preobrniti	prevrne, (3. os. ed.) nedoločnik prevrniti 1. spremeniti lego, položaj česa Primer: <i>prevrniti stol</i> Makedonsko: преврти, сврти 2. na hitro spremeniti, predružačiti Uporaba: ekspr. Primer: <i>prevrniti družbeni red</i> Makedonsko: преврти, измени
преврти превртат Вид збор: Глагол, свршена форма	prevrti, (3. os. ed.), nedoločnik prevrteti 1. z vrtenjem narediti, da pride kaj drugam, na drugo mesto

1. Сврти, заврти нешто од една страна на друга. Пример: <i>Го преврти капутот.</i> Словенечки: obrniti 2. Стави, премести некого од една страна на друга. Пример: <i>Тие го превртија болниот на другата страна.</i> Словенечки: prestaviti, premestiti 3. За очи - направи движење како израз на некоја физичка или психичка состојба. Пример: <i>Старицата само преврти со очите и замолчи.</i> Словенечки: zavijati z očmi 4. За книга, весник - разгледа, прегледа. Пример: <i>Таа го преврти списанието, но ништо не најде.</i> Словенечки: pregledati knjigo ali časopis 5. Претури се барајќи некого или нешто, пребара насекаде. Употреба: Преносно значење Пример: <i>Ја преврти целата кука, но не ги најде парите.</i> Словенечки: premetati vse pri iskanju nekoga ali nečesa 6. Измени, промени нешто. Употреба: Преносно значење Пример: <i>Таа го преврти неговиот живот.</i> Словенечки: spremeniti, preobrniti kaj 7. (се преврти) Направи кружно движење околу нешто. Пример: <i>Малите рипчиња се превртија во водата.</i>	Primer: <i>prevrteti kaseto</i> Makedonsko: премота
--	---

Словенечки: obrniti se, obračati se, vrteti se 8. (се преврти) Се заврти, се сврти од една страна на друга. Пример: <i>Детето неколкупати се преврти додека спиеше.</i> Словенечки: obrniti se, zavrteti se 9. (се преврти) Промени положба, состојба поради нешто. Пример: <i>Поради големата брзина, колата се преврти на патот.</i> Словенечки: obrniti se 10. (се преврти) Се свие, се превие, се превитка од нешто, поради нешто. Пример: <i>Луѓето се превртија од смеа.</i> Словенечки: zviti se, zvijati se	
---	--

прегази прегазат Вид збор: Глагол, свршена форма 1. Премине со газење преку нешто. Пример: <i>Коњаниците ја прегазија реката во најплиткото место.</i> Словенечки: pregaziti 2. Помине со возило преку некого или преку нешто. Пример: <i>Тој со својот камион прегази едно куче на патот.</i> Вид: усмрти (св.) Словенечки: povoziti 3. Уништи, порази некого. Употреба: Преносно значење Пример: <i>Со одличната игра, тие го прегазија противничкиот тим.</i> Словенечки: uničiti ali poraziti koga 4. Прекрши даден збор, ветување, постапи на спротивен начин.	pregazi, (3. os. ed.) nedoločnik pregaziti 1. gazeč priti z enega konca česa na drugega Primer: <i>konj ga je pregazil</i> Makedonsko: премине со газење преку нешто 2. narediti gaz (v sneg) Primer: <i>šel je pred drugimi, da bi pregazil visoki sneg</i> Makedonsko: прави пат во снегот, прти
--	--

Употреба: Преносно значење Пример: <i>Тој ги прегази сите ветувања и замина.</i> Словенечки: prelomiti besedo, obljubo	
--	--

прегори прегорат Вид збор: Глагол, свршена форма 1. Направи да загори, да изгори, испече повеќе отколку што е потребно. Употреба: Гастрономија Пример: <i>Домаќинката го прегоре ручекот.</i> Словенечки: zažgati 2. Изгори, се расипе, добие куса врска, куршлус. Пример: <i>Светилките прегореа.</i> Словенечки: pregoreti, pokvariti se, priti do kratkega stika 3. За сонце - изгори, исуши (нивје, посеви). Употреба: Екологија Пример: <i>Нивјето прегореа од силното сонце.</i> Словенечки: za sonce – požgati, izsušiti (njive ali posevke) 4. За крава, овца, коза - престане да дава млеко. Употреба: Земјоделство Пример: <i>Млекото и прегоре на кравата од сушата.</i> Словенечки: ko krava, ovca ali koza neha dajati mleko 5. Престане да гори. Пример: <i>Огнот нокако да прегори, да престане.</i> Слично со: догори (св.) Словенечки: nehati goreti, ugasniti 6. Прежали некого.	pregori , (3. os. ed.) nedoločnik pregoreti 1. zaradi gorenja poškodovati se, uničiti se Primer: <i>te žarnice rade pregorijo</i> Makedonsko: прегори 2. izčrpati se zaradi (pre)velike prizadevnosti, vneme Uporaba: ekspr. Primer: <i>povsem pregoreti od dela</i> Makedonsko: изгори
---	--

Употреба: Преносно значење Пример: <i>Мајката никогаш не го прегоре својот син.</i> Словенечки: preboleti nekoga	
--	--

прегрне прегрне, прегрнат Вид збор: Глагол, свршена форма 1. Опфати неког со двете раце и го притисне кон градите како израз на љубов, нежност, почит; стисне во прегратка. Пример: <i>Ја прегрна мајка си.</i> Слично со: гушне (св.) Словенечки: objeti koga, stisniti v objem 2. Опфати нешто со двете раце. Пример: <i>Го прегрна стеблото за да остане на нозе.</i> Слично со: опфати (св.) Словенечки: objeti, položiti roke okoli česa 3. (се прегрне) Се најде во прегратка, се гушне еден со друг. Пример: <i>Браката се прегрнаа силно.</i> Словенечки: objeti se	pregrne, (3. os. ed.) nedoločnik pregrniti 1. dati pregrinjalo čez kaj Primer: <i>pregnila je zaboj, da jima je bil za mizo</i> Makedonsko: покрие, прекрие 2. narediti, da je kaj (v celoti) nevidno; prekriti Uporaba: nav. ekspr. Primer: <i>megla je pregnila dolino</i> Makedonsko: направи нешто (целосно) невидно, прекрие
---	---

предница мн. предници Вид збор: Именка, женски род 1. Преден дел од нешто. Пример: <i>Од ударот настрада предницата на автомобилот.</i> Словенечки: sprednji del nečesa 2. Преден дел од облека (кошула, фустан и сл.) Пример: <i>Предницата на фустанот ја неведе со алови цветови.</i> Словенечки: sprednji del obleke	prednica, ž. 1. sorodnica v ravni črti nazaj Primer: <i>neka njena davna prednica je bila Francozinja</i> Makedonsko: женски предок 2. predhodnica Primer: <i>ni hotela nadaljevati dela svoje prednice</i> Makedonsko: претходничка 3. predstojnica samostana Uporaba: rel. Primer: <i>postavili so jo za prednico</i> Makedonsko: старешина на
---	---

(srajca, ženska obleka ipd.) 3. Преден дел, нос на пловно средство. Пример: <i>Предницата на бродот заринка на брегот.</i> Словенечки: premec	манастир, игуменија
прекоси прекосат Вид збор: Глагол, свршена форма 1. Повторно окоси во истата година. Употреба: Земјоделство Словенечки: večkrat kositi v istem letu 2. Пресече, исече стебло на растение со коса, сrp и др. Пример: <i>Ги прекоси грмушките околу куќата.</i> Словенечки: posekati stebila rastlin s koso, srpom in drugimi orodji 3. Премине, помине од една на друга страна напреку, прекутруп. Употреба: Преносно значење Пример: <i>Ја прекосија улицата и се измешаа со луѓето.</i> Словенечки: iti čez, prečkati	prekosi, (3. os. ed.) nedoločnik prekositi 1. s košenjem prehiteti Primer: <i>drugi kosec je prekosil prvega</i> Makedonsko: надминува со косење 2. postati boljši, uspešnejši od koga Primer: <i>prekosil je vse sošolce</i> Makedonsko: стане подобар, поуспешен од некого 3. zvečati se, izboljšati se nad določeno mero; preseči Uporaba: publ. Primer: <i>obisk je prekosil vse napovedi</i> Makedonsko: се зголемува, подобрува, надминува
прекрсти прекрстуваат Вид збор: Глагол, свршена форма 1. Стави на крст рака, нозе. Пример: <i>Седна и ги прекрсти нозете.</i> Словенечки: prekrižati 2. Направи знак во форма на крст над некого или над нешто. Употреба: Црковен термин Пример: <i>Откако ја прекрсти трпезата, сите седнаа.</i> Словенечки: pokrižati 3. Створи да мине некој од една во	prekrsti, (3. os. ed.) nedoločnik prekrstiti 1. narediti, da postane pripadnik ene kršćanske vere pripadnik druge kršćanske vere Uporaba: v kršćanskem okolju Primer: <i>prvorojenega sina je dal prekrstiti</i> Makedonsko: прекрсти 2. preimenovati Uporaba: ekspr. Primer: <i>prekrstil se je iz Franca v Branka</i> Makedonsko: се преименува, се прекрсти

христијанска вера; прими христијанска вера со обред. Употреба: Религија Пример: <i>Ги прекрстија сите од селото во христијани.</i> Слично со: покрсти (св.) Словенечки: pokristjaniti 4. Промени, смени име на неког или на нешто. Пример: <i>Ја прекстија земјата од Бурма во Мијанмар.</i> Словенечки: preimenovati, prekrstiti 5. (се прекрсти) Направи крст со рацете, како обреден чин. Употреба: Црковен термин Пример: <i>Се прекрстија пред иконата.</i> Словенечки: pokrižati se, prekrstiti se 6. (се прекрсти) Премине во христијанска религија. Употреба: Црковен термин Пример: <i>Се прекрстил во христијанска вера пред една година.</i> Словенечки: pokristjaniti se 7. (се прекрсти) Се преименува, си смени име. Пример: <i>Се прекстил од Мошо во Тошо.</i> Словенечки: preimenovati se, prekrstiti se	
--	--

прекршен Види и: прекрши (св.) прекршени Вид збор: Придавка (глагол. прид.) Прекрши Пример: <i>Прекршен договор.</i> Словенечки: prekršen, prelomljen	prekršen, (deležnik -n), nedoločnik prekršiti 1. narediti drugače, kot zahtevajo predpisi, zakoni, načela Пример: <i>prekršiti pogodbo, sporazum</i> Makedonsko: прекрши
---	--

прекрши	prekrši , (3. os. ed.), nedoločnik prekršiti
----------------	--

прекршат

Вид збор: Глагол, свршена форма

1. Скрши, откриши дел од нешто, раздели на два или повеќе делови со кршење.

Пример:

Го прекрши лебот насреде.

Словенечки: zlomiti, odlomiti, prelomiti

2. Скрши, искрши (коски на раце, нозе) тепајќи некого.

Пример:

Со стапот му ги прекрши нозете на кучето.

Словенечки: zlomiti, polomiti (kosti roke ali noge) s pretepanjem

3. Претепа, истепа многу некого.

Пример:

Ќе те прекришам од мавање.

Словенечки: nekoga močno natepsti, pretepsti

4. Постапи спротивно од некој пропис, закон, наредба.

Употреба: Правда

Пример:

Го прекрши законот.

Словенечки: narediti drugače, kot zahteva predpis, zakon, ukaz

5. За човек - премине определена возраст, навлезе во поодминати години.

Употреба: Преносно значење

Пример:

Го прекрши половина живот.

Словенечки: za človeka – priti v leta

6. За време - одмине, помине, дојде при крај.

Пример:

Пладнето одамна прекрши.

Словенечки: za čas – miniti, priti do konca

7. За зрак - промени правец при

минување од една средина во различна

1. narediti drugače, kot zahtevajo predpisi, zakoni, načela

Primer: *prekršiti pogodbo, sporazum*

Makedonsko: прекрши

друга средина. Употреба: Физика Пример: <i>Призмата ги прекрши зраците на сонцето.</i> Словенечки: za žarek – spremeni smer pri prehodu iz enega v drugo okolje, prelomiti 8. (се прекрши) Добие болки од работа, од напор. Пример: <i>Снагата му се прекрши од копање.</i> Словенечки: dobiti bolečine od dela, paroга 9. (се прекрши) Престане да се сомнева, да се двоуми, отстрани сомнеж, колебање. Употреба: Преносно значење Пример: <i>Но, кога ќе се прекрши јавното мислење, во моментов немам проценка.</i> Словенечки: nehati oklevati, dvomiti, odpraviti dvom, omahovanje 10. (се прекрши) За зрак - промени правец. Употреба: Физика Пример: <i>Зраците се прекршија во водата.</i> Словенечки: za žarek – spremeni smer, se prelomi	
--	--

премер мн. премери Вид збор: Именка, машки род 1. Премерување на земјиште. Пример: <i>Катастарски премер.</i> Словенечки: izmera zemljišča 2. Резултат од мерење. Словенечки: rezultat merjenja, meritve	premer, m. 1. razdalja med točkama na krožnici, elipsi, površju krogle, merjena skozi središče Uporaba: geom. Primer: <i>izračunati premer kroga, krogle</i> Makedonsko: пречник, дијаметар 2. razdalja med točkama na nasprotnih stranah oboda, roba pri okroglih predmetih, merjena skozi središče Primer: <i>premer cevi, debla</i> Makedonsko: пречник, дијаметар
--	--

премине преминат Вид збор: Глагол, свршена форма 1. Мине, помине од едната на другата страна на нешто. Пример: <i>Ја премина улицата.</i> Слично со: мине (св. и несв.) Словенечки: prečkati 2. Помине од една во друга состојба, околност, место. Пример: <i>Преминува од еден автобус во друг.</i> Слично со: помине (св.) Словенечки: preiti iz enega v drugo stanje, okoliščino, kraj 3. Отиде на нечија страна, стане нечиј приврзаник. Употреба: Преносно значење Пример: <i>Преминува на страната на посилните.</i> Слично со: премине (св.) Словенечки: prestopiti na eno stran, postati privrženec nekoga 4. Помине нешто во сопственост од еден на друг. Употреба: Преносно значење Пример: <i>Имотот премина во рацете на синовите.</i> Словенечки: prehajanje lastništva 5. Пристапи кон нешто друго. Употреба: Преносно значење Пример: <i>Да преминеме на третата точка.</i> Словенечки: preiti na nekaj drugega 6. Се претвори во нешто друго. Пример: <i>Квантитетот премина во квалитет.</i> Словенечки: spremeniti se v nekaj drugega 7. Пренесе, преведе преку нешто. Пример:	premine, (3. os. ed.) nedoločnik preminiti 1. miniti Uporaba: knjiž. Primer: <i>od takrat je preminilo že nekaj let</i> Makedonsko: помине, мине 2. umreti Primer: <i>preminila je že pred nekaj leti</i> Makedonsko: умре
--	---

Го премина детето преку улица. Слично со: пренесе (св.) Словенечки: nekaj prenesti, prepeljati čez	
--	--

премор мн. премори Вид збор: Именка, машки род Силен умор, замор, исцрпеност. Пример: <i>Деновите и завршуваа со премор и изгладнетост.</i> Слично со: исцрпеност (ж.) Словенечки: huda utrujenost, izčrpanost	premor, m. 1. navadno krajša prekinitev opravljanja kake dejavnosti Primer: <i>dolgi premori med pripovedovanjem</i> Makedonsko: пауза, прекин 2. čas med koncem in ponovnim nastopom kakega dejanja, pojava Primer: <i>stoletni premor v razvoju tiskarstva</i> Makedonsko: време меѓу крајот и повторниот настап или појава на некое дело 3. počitek, oddih Primer: <i>v kratkem premoru se je dobro odpočila</i> Makedonsko: одмор, починка
--	---

препад мн. препади Вид збор: Именка, машки род Ненадеен напад. Пример: <i>Го заробија на препад.</i> Словенечки: nepričakovan napad	prepad, m. 1. kraj z navpično ali skoraj navpično spuščajočo se strmino Primer: <i>stati nad prepadom</i> Makedonsko: бездна 2. kar onemogoča sodelovanje med različnima stranema Uporaba: ekspr. Primer: <i>premostiti prepad med sprtima strankama</i> Makedonsko: нешто што оневозможува соработка меѓу две страни 3. velika mera česa hudega, neprijetnega Uporaba: ekspr., z roditeljem Primer: <i>rešiti se iz prepada dvomov</i> Makedonsko: голема количина на нешто лошо, непријатно
---	--

препере	prepere, (3. os. ed.) nedoločnik preprati
----------------	--

препере, преперат Вид збор: Глагол, свршена форма 1. Повторно испере. Пример: <i>Брзам да ги преперам алиштата.</i> Словенечки: ponovno oprati 2. (се препере) Се пере целосно, до крај (обично во негативен контекст). Пример: <i>Старицата не може сама да се препере.</i> Словенечки: oprati se do konca	1. z vodo ali drugo tekočino na hitro očistiti brez drgnjenja Primer: <i>prepoteno srajco je le prepral</i> Makedonsko: на брзина очисти со вода или друга течност 2. preparati, pretrgati Uporaba: star. Primer: <i>preprati krilo, zaveso</i> Makedonsko: расцепи, скине
препече препечат Вид збор: Глагол, свршена форма 1. Испече повеќе од што треба. Употреба: Гастрономија Пример: <i>Препече месо.</i> Словенечки: prežgati, preveč speči 2. За ракија - превари. Употреба: Дијалектен збор Словенечки: za žganje – dvakrat žgati ali destilirati	prepeče, (3. os. ed.) nedoločnik prepeči 1. narediti, da je kaj popolnoma pečeno Primer: <i>pečenko je treba dobro prepeči</i> Makedonsko: пече додека не е потполно испечено
препечен Види и: препече (св.) препечениот Вид збор: Придавка Што е испечен повеќе од што треба. Употреба: Гастрономија Пример: <i>Препечена корка леб.</i> Словенечки: preveč pečen, zažgan	prepečen, (deležnik –n), nedoločnik prepeči 1. popolnoma pečen Primer: <i>pečenko je prepečena</i> Makedonsko: потполно испечен 2. ponovno spečen Primer: <i>kruh je prepečen</i> Makedonsko: повторно испечен
прероден Види и: прероди (св.) преродени Вид збор: Придавка (глагол. прид.) Прероди Пример: <i>Сега сум прероден човек.</i> Словенечки: preporojen	preroden, pridevnik 1. nanašajoč se na prerod Primer: <i>prerodna doba</i> Makedonsko: прероден

преседи преседат Вид збор: Глагол, свршена форма Помине, остане некаде извесно време. Пример: <i>Тој ја преседе нокта во еден бар.</i> Словенечки: nekaj časa preživeti, presedeti kje	presedi, (3. os. ed.), nedoločnik presedeti 1. sedeč prebiti, preživeti Primer: <i>po več ur dnevno je presedel na klopi</i> Makedonsko: преседи, помине
претепа Види и: тепа (несв.) претепаат Вид збор: Глагол, свршена форма 1. Силно, многу натепа некого. Пример: <i>Чуварот го фатил на крадење и го претепа.</i> Словенечки: pretepsti 2. (се претепа, само во мн.) Се истепаат еден со друг. Пример: <i>Се нафрлија едни на други и се претепаа.</i> Словенечки: stepsti se 3. (се претепа) Се премори, премали од нешто. Употреба: Преносно значење Пример: <i>Се претепа од работа.</i> Словенечки: izčrpati se, preutruditi se	pretepa, (3. os. ed.) nedoločnik pretepati 1. večkrat zelo tepsti Primer: <i>pretepati do krvi</i> Makedonsko: тепа
преточи преточат Вид збор: Глагол, свршена форма 1. Со точење прелее течност од еден сад во друг. Пример: <i>Виното го преточи во шишиња.</i> Слично со: претури (св.) Словенечки: pretočiti 2. Источи течност од сад и пак врати во истиот сад.	pretoči, (3. os. ed.) nedoločnik pretočiti 1. s točenjem spraviti kaj tekočega v drugo posodo Primer: <i>pretočiti vino iz sode v steklenice</i> Makedonsko: преточи

Пример: <i>Солилото треба неколку пати да се преточи.</i> Словенечки: iztočiti tekočino iz soda in jo vrniti v isti sod 3. Промени, претвори во нешто друго. Употреба: Преносно значење Пример: <i>Своите чувства ги преточи во песна.</i> Словенечки: spremeniti v nekaj drugega 4. Пренесе од еден јазик на друг. Употреба: Преносно значење Слично со: преведе (св.) Словенечки: prevesti	
---	--

претрга претргаат Вид збор: Глагол, свршена форма Искуси, преживее големи маки, тешкотии и сл. Пример: <i>Храбро ги претрга сите болки.</i> Слично со: препати (св.) Словенечки: pretrpeti	pretrga, (3. os. ed.) nedoločnik pretrgati 1. s trganjem narediti dva dela Primer: <i>pretrgati nit, verigo</i> Makedonsko: скине 2. s trganjem narediti, da kaj ni več celo Primer: <i>pretrgati mrežo</i> Makedonsko: раскине, растргне 3. narediti, povzročiti, da kaj preneha obstajati ali potekati Primer: <i>pretrgati dolgotrajen molk</i> Makedonsko: раскине, прекине 4. za določen čas česa ne nadaljevati; prekiniti Primer: <i>pretrgati pogajanja</i> Makedonsko: прекине 5. prenehati imeti zvezo s kom, s čim Uporaba: publ. Primer: <i>pretrgati s tradicijo</i> Makedonsko: раскине, прекине
--	--

претрес мн. претреси Вид збор: Именка, машки род 1. Проверка на лица и предмети по потрага на нешто украдено или	pretres, m. 1. zelo močen čustveni odziv zaradi zlasti negativnega doživetja Primer: <i>doživeti pretres</i> Makedonsko: потрес
---	--

илегално. Пример: <i>Изврши претрес на осомничените.</i> Словенечки: preiskava 2. Разгледување на докази, изјави, сведоци на суд по одреден случај; судска расправа. Употреба: Правда Пример: <i>Судењето започна со претрес по случајот.</i> Словенечки: sodna obravnava ali razprava	2. glagolnik od pretresti Primer: <i>pretres žita v vreče</i> Makedonsko: потресување 3. kar ima za posledico bistvene spremembe Uporaba: nav. ekspr. Primer: <i>doba velikih družbenih pretresov</i> Makedonsko: потрес
претресе претресат Вид збор: Глагол, свршена форма 1. Изврши претрес на неког или нешто. Пример: <i>Ги претресоа автомобилите.</i> Слично со: пребара (св.) Словенечки: preiskati 2. Разгледа детално, расправи, продискутира по некое прашање. Пример: <i>Ги претресоа сите точки од дневниот ред.</i> Слично со: дискутира (св. и несв.) Словенечки: pretresti, obravnavati 3. Разгледа докази на суд. Употреба: Правда Слично со: разгледа (св.) Словенечки: pregledati, ogledati 4. Убаво истресе нешто. Пример: <i>Ја претресов чантата.</i> Слично со: истресе (св.) Словенечки: pretresti, stresti	pretrese, (3. os. ed.) nedoločnik pretresti 1. spraviti kaj sipkega, drobnega v drugo posodo Primer: <i>pretresti krompir v gajbo</i> Makedonsko: истресе 2. s tresenjem narediti, povzročiti, da se kaka snov kje bolj enakomerno porazdeli Primer: <i>pretresti steklenico</i> Makedonsko: истресе 3. vsestransko proučiti, navadno zaradi ocenjevanja, odločitve Primer: <i>pretresti predloge</i> Makedonsko: претресе, разгледа детално 4. vzbuditi močen čustveni odziv, zlasti sočutje, žalost ali občudovanje Primer: <i>njene besede so ga pretresle</i> Makedonsko: потресе
пречка мн. пречки Вид збор: Именка, женски род 1. Тоа што пречи, што смекава (во	prečka, ž. 1. prečno nameščen element, zlasti letev, drog, kot del različnih priprav Primer: <i>obesiti zavese na prečko</i>

работата, во дејствувањето, во напредувањето). Пример: <i>Пречки во работата.</i> Словенечки: ovira, prepreka (pri delu, delovanju, napredovanju) 2. Нарушување на приемот на радиосигнали. Употреба: Технологија Пример: <i>Има пречки во приемот.</i> Словенечки: motnje pri sprejemu radijskih signalov 3. Попречна греда; хоризонтална греда што ги спојува диреците на голот. Употреба: Спорт Словенечки: prečka, prečnik 4. Попречна греда; хоризонтална летва што ја определува височината при скокање. Употреба: Спорт Словенечки: letvica, greda 5. Пречкање, задевање Словенечки: prepiranje, pričkanje, nadlegovanje	Makedonsko: поперчна греда 2. podolgovato oblikovan kos lesa, ki veže pesto s platiščem Uporaba: obrt. Primer: <i>les za prečke</i> Makedonsko: долгнавесто парче дрво што го поврзува бандажот и лагерот на велосипедот 3. manjšalnica od preča Uporaba: nav. ekspr. Primer: <i>imeti prečko na sredi glave</i> Makedonsko: патец prečka, (3. os. ed.) nedoločnik prečkati 1. prehajati, iti na drugo stran ali od enega konca do drugega, gibajoč se, premikajoč se navadno v prečni smeri Primer: <i>vedno neprevidno prečka cesto</i> Makedonsko: премине, помине од една на друга страна напреку 2. biti speljan, voditi navadno pravokotno čez kaj podolgovatega Primer: <i>cesta prečka železniško progo</i> Makedonsko: што правоаголно сече нешто долгнавесто
привлече привлечат Вид збор: Глагол, свршена форма 1. Привлече кон себе. Пример: <i>Магнетот ги привлече металните делови.</i> Словенечки: privleči k sebi 2. Предизвика интерес, љубопитство и сл. Пример: <i>Саемот на книги привлече многу посетители.</i> Словенечки: privleči ali pritegniti zanimanje, radovednost 3. Предизвика внимание. Пример:	privleče, (3. os. ed.) nedoločnik privleči 1. z vlečenjem spraviti na določeno mesto Primer: <i>privleči hlode k cesti</i> Makedonsko: одвлече 2. s težavo prinesti, pripeljati Uporaba: ekspr. Primer: <i>privlekla je velik nahrbtnik</i> Makedonsko: довлече 3. s silo narediti, povzročiti, da kdo pride pod nadzorstvom na določeno mesto Uporaba: nav. ekspr. Primer: <i>na tisoče ljudi so privlekli v taborišče</i> Makedonsko: одвлече, однесе некого на сила

<i>Тој напис го привлече вниманието на стручната јавност.</i> Словенечки: privleči, pritegniti pozornost 4. Предизвика симпатии кај некого. Пример: <i>Таа го привлече со нејзината убавина уште од студентски денови.</i> Словенечки: privleči, pritegniti nekogaršnje simpatije 5. (се привлече) Се доближи до нешто. Пример: <i>Некој се привлече зад оградата.</i> Словенечки: približati se čemu 6. (се привлече) Се доближи еден со друг. Пример: <i>Наелектризираните честички силно се привлекоа.</i> Словенечки: približati se drug drugemu 7. (се привлече) Почувствува меѓусебна привлечност, симпатија. Пример: <i>Тие се привлекле.</i> Словенечки: privlačiti se	4. vzbuditi pri kom zanimanje; pritegniti Uporaba: zastar. Primer: <i>predstava ga je privlekla</i> Makedonsko: привлече, предизвика интерес
---	--

привлечен привлечни Вид збор: Придавка 1. Што привлекува со своите квалитети, примамлив. Пример: <i>Привлечен крај, привлечен мирис, привлечна тема.</i> Слично со: примамлив (прид.), атрактивен (прид.) Словенечки: privlačen, mamljiv 2. Што предизвикува симпатии со надворешниот изглед. Пример: <i>Привлечна русокоса жена.</i> Слично со: симпатичен (прид.) Словенечки: privlačen, atraktiven,	privlečen, (deležnik -n) nedoločnik privleči 1. z vlečenjem spravljen na določeno mesto Primer: <i>hlodi so bili privlečeni do ceste</i> Makedonsko: одвлечен 2. neprepričljiv, neprimeren Uporaba: ekspr. Primer: <i>za lase privlečeni dokazi</i> Makedonsko: неубедлив, несоодветен 3. neustrezen, neroden Uporaba: nav. ekspr. Primer: <i>na tisoče ljudi so privlekli v taborišče</i> Makedonsko: неадекватен,
--	--

simpatičen	несмасен
------------	----------

прикаже прикажат Вид збор: Глагол, свршена форма 1. Раскаже (усно или писмено), опширно изнесе, соопшти, опише нешто (случка, настан, доживување). Пример: <i>Тој му прикажа на татка си за љубовта спрема девојката.</i> Слично со: раскаже (св.) Словенечки: povedati, predstaviti, opisati 2. Претстави, покаже, презентира (јавно, пред публика) нешто; даде оценка за нешто (филм, театарска претстава, нов производ). Пример: <i>Издавачите ги прикажаа своите нови изданија на саемот.</i> Словенечки: predstaviti, pokazati, oceniti 3. Даде оценка, објави приказ, рецензира нешто (книга, списание, уметничко дело). Пример: <i>Списанието содржи и прикази на најновите изданија.</i> Слично со: оцени (св.) Словенечки: oceniti, recenzirati 4. (се прикаже) Се претстави некому, открие кој е, што е. Пример: <i>Му се прикажал кој е и од каде е и излегло дека се подалечни роднини.</i> Слично со: запознае (св.) Словенечки: predstaviti se, razkriti se	prikaže, (3. os. ed.) nedoločnik prikazati 1. z določenim dejanjem narediti, da kdo lahko kaj vidi, spozna Primer: <i>prikazati delovanje naprave</i> Makedonsko: прикаже 2. s posebnimi napravami povzročiti, da postane slikovni zapis filmskega dela viden Primer: <i>prikazati razmere v deželi</i> Makedonsko: со посебни апарати прикажува филм
---	--

прилега прилегаат Вид збор: Глагол, несвршена форма 1. Сличен е со некого или со нешто. Пример:	prilega, (3. os. ed.) nedoločnik prilegati 1. pri namestitvi biti v dotiku s čim po vsej površini Primer: <i>obleka se je tesno prilegala telesu</i> Makedonsko: покрива по целата
--	--

<i>Керката прилега на мајка си.</i> Слично со: личи (несв.) Словенечки: biti podoben 2. Одговара, е во согласност со некого или нешто. Пример: <i>Твојата постапка не му прилега на еден ученик.</i> Слично со: доликува (несв.) Словенечки: spodobiti se, biti v skladu z nekom ali nečim 3. За облека - одговара, стои добро некому. Пример: <i>Костумот многу убаво му прилега.</i> Слично со: одговара (несв.) Словенечки: za obleko – prilegati, pristajati 4. (си прилега) Си личат еден на друг. Пример: <i>Двајцата си прилегаат како близнаци.</i> Слично со: изгледа (св.) Словенечки: biti si podoben	површина 2. povzročati ugoden estetski učinek; pristajati Primer: <i>vojaška uniforma se mu lepo prilega</i> Makedonsko: прилега, одговара 3. prijati, dobro deti Uporaba: knjiž. Primer: <i>konjak se jim je najbolj prilegal</i> Makedonsko: одговара, пасува
примерен примерниот Вид збор: Придавка Што служи за пример. Пример: <i>Примерно поведение.</i> Слично со: одличен (прид.) Словенечки: vzoren, zgleden	primeren, pridevnik 1. ki ima zaželenе, potrebne lastnosti, značilnosti glede na kaj Primer: <i>on je primeren za to delo</i> Makedonsko: соодветен 2. ki je v skladu z določenimi normami, pravili Primer: <i>obiskati koga ob primernem času</i> Makedonsko: соодветен, прикладен 3. ki je v skladu z določenim namenom Primer: <i>našli so primerno terapijo zanj</i> Makedonsko: соодветен, прикладен
примерно Вид збор: Прилог 1. Одлично Пример: <i>Тој секогаш се однесување примерно.</i> Словенечки: zgledno, odlično	primerno, prislov 1. v skladu z določenimi normami, pravili Primer: <i>primerno govoriti</i> Makedonsko: соодветно, прикладно

2. На пример Употреба: Ретко Пример: <i>А што ќе речеш ако, примерно има нешто опасно?</i> Словенечки: na primer	
--	--

припие (се) припијат Вид збор: Глагол, свршена форма 1. Ми (ти, му) се припие: Оеднаш почувствува желба за пиење (вода, млеко, сок, вино), почувствува жед. Пример: <i>На детето му се припи млеко.</i> Слично со: зажедни (св.) Словенечки: postati žejen 2. (се припие) Се залепи тесно до некого или нешто. Пример: <i>Таа носеше бел комбинезон припиен за телото.</i> Словенечки: tesno se oprijeti nekoga ali nečesa	pripije, (3. os. ed.) nedoločnik pripiti se 1. prisesati se Primer: <i>pet pijavk se je pripilo na njegovo roko</i> Makedonsko: (се) припие
--	---

приреди приредат Вид збор: Глагол, свршена форма 1. Организира, подготви, даде приредба или забава. Слично со: организира (св. и несв.) Словенечки: prirediti, organizirati 2. Во разни зборовни состави - организира, направи (излет, посета, пречек, ручек, свеченост, изненадување итн.) Слично со: направи (св.) Словенечки: pripraviti, prirediti, organizirati 3. Уреди за пречат (книга, списание, весник, итн.) Пример: <i>Тој го приреди најновиот број на списанието.</i>	priredi, (3. os. ed.) nedoločnik prirediti 1. narediti vsebinsko, oblikovno ustrezno za kak namen Primer: <i>prirediti besedilo</i> Makedonsko: приреди, уреди за печат 2. narediti kaj za začasno uporabo, navadno ne iz ustreznega materiala Primer: <i>prirediti oder na prostem</i> Makedonsko: направи нешто за привремена употреба, обично од несоодветен материјал 3. narediti, kar je potrebno, da se kak javni dogodek začne, uresniči Primer: <i>prirediti dirke, izlet, koncert</i> Makedonsko: приреди, организира 4. narediti, da ima vsak element prve množice ob sebi kak element druge
--	--

Слично со: уреди (св.) Словенечки: prirediti, urediti (knjigo, revijo, časopis)	množice, tako da tvorita skupaj par Uporaba: mat. Primer: <i>prirediti številu njegov kvadrat</i> Makedonsko: во математика; организира елементи во две множества така да заедно формираат парови 5. z rejenjem, krmljenjem priti do česa Primer: <i>v teh letih je priredil precej živine</i> Makedonsko: гои, дебели
--	--

пристоен пристојни Вид збор: Придавка 1. Што е во согласност со прифатените норми на однесување. Пример: <i>Пристојна забава.</i> Словенечки: spodoben, dostojen 2. Учтив, љубезен Пример: <i>Пристоен човек.</i> Словенечки: vljuden, prijazen 3. Доволно добар, прифатлив. Пример: <i>Пристоен предлог.</i> Словенечки: dovolj dober, sprejemljiv	pristojen, pridevnik 1. ki ima z zakonom dano pravico in dolžnost opravljati kako (pravno) dejanje, odločati o čem Primer: <i>zbrali so se vsi pristojni organi</i> Makedonsko: надлежен 2. usposobljen, poklican Uporaba: star. Primer: <i>za presojanje umetnosti se ne čuti dovolj pristojnega</i> Makedonsko: оспособен, обучен
--	--

пристуди (ми) пристудело Вид збор: Глагол, свршена форма Почне некому да му (ти, ми...) студи. Употреба: Безлично Пример: <i>Ми пристуде од свежината на муграта.</i> Словенечки: začeti zebsti	pristudi, (3. os. ed.) nedoločnik pristuditi 1. narediti, da se v kom vzbudi skrajn odpor, gnus Primer: <i>pristuditi otroku jed</i> Makedonsko: (се) згади
---	--

притегне притегнат Вид збор: Глагол, свршена форма 1. Стегне нешто отпуштено, одвртено, олабавено.	pritegne, (3. os. ed.) nedoločnik pritegniti 1. s sunkovitim gibom spraviti bližje Primer: <i>pritegnil je stol in sedel</i> Makedonsko: привлече
---	--

Пример: <i>Ги притегна јажсињата на товарот.</i> Словенечки: zategniti, pritegniti 2. Заостри дисциплина, направи некој да постапува како што се бара. Употреба: Преносно значење, Разговорно Словенечки: zaostriti disciplino, pripraviti nekoga, da se obnaša, kot je zahtevano 3. Зголеми форма на принуда, притисок. Употреба: Преносно значење, Разговорно Пример: <i>Полицијата го притегнала и тој кажал се.</i> Словенечки: pritisniti na nekoga	2. s potegom, potegi narediti bolj napeto ali ravno Primer: <i>pritegniti pas na hlačah</i> Makedonsko: притегне 3. narediti, da kdo pride s kom, čim v določen odnos Primer: <i>delovna organizacija je pritegnila več strokovnjakov</i> Makedonsko: привлече 4. narediti, da se kaj kje upošteva Primer: <i>v raziskavo pritegniti nove vire</i> Makedonsko: предизвика дека се нешто земе во обзир, уважи 5. vzbuditi pri kom zanimanje Primer: <i>pogovor ga je močno pritegnil</i> Makedonsko: заинтересира, привлече 6. začeti navadno za kom peti Primer: <i>zapela je, a nihče ji ni pritegnil</i> Makedonsko: се придружи со пеење 7. pritrditi komu, strinjati se s kom Uporaba: knjiž. Primer: <i>v srcu jim je pritegnil</i> Makedonsko: се согласи со некој 8. udariti Uporaba: pog. Primer: <i>pritegnil je konja z bičem</i> Makedonsko: удри
притули притулат Вид збор: Глагол, свршена форма 1. Прикрие, скрие Пример: <i>Ги притулил девојчињата во едни гранки.</i> Словенечки: prikriti, skriti 2. За светлина - намали да не свети силно. Пример: <i>Го притулил кандилото едвај да</i>	prituli, (3. os. ed.) nedoločnik prituliti 1. tuleč priti Primer: <i>pritulila je tolpa psov</i> Makedonsko: доаѓа со викање 2. glasno jokajoč priti Uporaba: ekspr. Primer: <i>vsa potolčena je pritulila domov</i> Makedonsko: доаѓа со гласно плачење

<i>свети.</i> Словенечки: zatemniti svetlobo, luč 3. Оди тивко да не се слуша. Пример: <i>Ги притули чекорите.</i> Словенечки: hoditi potihem 4. Прикрие, задуши желба, чувство. Употреба: Преносно значење Пример: <i>Ја притулил својата желба.</i> Словенечки: obrzdati, zatreti željo ali čustvo	
--	--

приход мн. приходи Вид збор: Именка, машки род Целокупни средства добиени во определен период кои подлежат на оданочување. Употреба: Економија Пример: <i>Управа за приходи.</i> Словенечки: dohodek	prihod, m. 1. glagolnik od priti Primer: <i>opazovati prihod</i> Makedonsko: доаѓање
--	---

прихрани прихранат Вид збор: Глагол, свршена форма 1. За растенија и животни - даде дополнителна концентрирана храна заради подобри резултати во развојот, растењето, добивање тежина итн. Употреба: Земјоделство Пример: <i>Кравите ги прихрануваме во време на молзењето.</i> Словенечки: za rastline in živali – dati dopolnilno koncentrirano hrano za boljše rezultate pri razvoju, rasti, pridobivanju teže itn. 2. Започне да дава храна на доенче покрај доењето. Словенечки: začeti dodatno hraniti dojenčka poleg dojenja	prihrani, (3. os. ed.) nedoločnik prihraniti 1. s tem, da se ne porabi, narediti, da ostane na razpolago Primer: <i>prihraniti drva za drugo zimo</i> Makedonsko: заштеди, направи заштеда 2. z načrtnim manjšim trošenjem denarja priti do določene vsote Primer: <i>prihranil je za nov plašč</i> Makedonsko: заштеди, собере пари со штедење 3. obvarovati koga pred čim neprijetnim Primer: <i>prihranil ji je razočaranje</i> Makedonsko: заштити неког од непријатност
--	---

проја	proja, ž.
--------------	------------------

(едн.) пројата Вид збор: Именка, женски род Вид леб или каша од пченкарно брашно. Употреба: Гастрономија, Дијалектен збор Пример: <i>Тоа може да се комбинира со проја, пита или едноставно со запечена земичка.</i> Словенечки: vrsta kruha ali kaše iz pšenične moke	1. kavni nadomestek iz praženega ječmena in cikorije Primer: <i>kuhati projo</i> Makedonsko: замена за кафе од пржен јачмен и цикорија
просец мн. просци Вид збор: Именка, машки род 1. Лице што проси. Употреба: Архаизам, Поетски збор, Ретко Словенечки: kdor prosi 2. Додворувач Употреба: Архаизам, Поетски збор Словенечки: laskač	prosec, m. 1. snubec Uporaba: nar. Primer: <i>ona ima veliko proscev</i> Makedonsko: оној кој побара рака на девојка
прост прости; проста Вид збор: Придавка 1. Што е едноставен, што не е сложен, што може лесно да се разбере, да се сфати. Пример: <i>Проста работа.</i> Словенечки: preprost, enostaven 2. Што е едноставен по структура, по направа. Пример: <i>Прост механизам.</i> Словенечки: preprost, nezapleten 3. Едноставно направен, грубо изработен, што не е скап, без многу украси. Пример: <i>Прост кревет.</i> Словенечки: preprosto, grobo	prost, pridevnik 1. ki je brez obveznosti in lahko sam razpolaga s svojim časom Primer: <i>vse sem naredil, do večera sem prost</i> Makedonsko: слободен, оној кој не е зафатен со некаква работа 2. ki ga to, kar izraža dopolnilo, ne veže, ne omejuje Uporaba: navadno z roditelnikom Primer: <i>vojaščine sem prost</i> Makedonsko: слободен, оној за кого нема ограничувања 3. ki pri določenem dejanju ni vezan, omejen s kako zahtevo, predpisom Primer: <i>pri izbiri pomočnikov ste prosti</i> Makedonsko: слободен, неограничен со некакви побарувања, прописи

narejen ali izdelan, poceni, brez številnih okraskov 4. Обичен, со ниско потекло, без некој ранг. Пример: <i>Прост војник.</i> Словенечки: navaden, z nizkim poreklom, nizkega reda 5. Глуп или необразован, наивен, лековерен, со ограничени умствени способности. Пример: <i>Прост човек.</i> Слично со: необразован (прид.) Словенечки: neumen, neizobražen, naiven, lahkoveren, omejen 6. Неучтив, груб, недоделкан, без префинети манири; простак. Словенечки: nevljuden, grob, brez manir, prost 7. Обичен, секојдневен, што не се izdelува со нешто од другите. Пример: <i>Тоа беше едно обично просто писмо.</i> Словенечки: navaden, vsakodnevен	4. ki ni oviran, omejen v svobodi gibanja Primer: <i>konji se pasejo prosti</i> Makedonsko: слободен, неограничен во движење 5. ki ne ovira, omejuje gibanja zaradi določenega predmeta, dejstva Primer: <i>pot je bila проста</i> Makedonsko: слободен, со непречено движење поради некој предмет или факт 6. ki ni zaseden, oddan Primer: <i>v avtobusu ni nobenega prostega sedeža več</i> Makedonsko: слободен, непополнет, празен 7. ki ni s čim povezan, oviran in se lahko uporabi za določen namen Primer: <i>v desni roki ima dežnik, leva pa je проста</i> Makedonsko: слободен за употреба, несврзан, непречен 8. ki opravlja svoje delo, dejavnost brez pripomočkov Primer: <i>risati s prosto roko</i> Makedonsko: кој врши нешто без помагало 9. preprost, neizobražen Uporaba: star. Primer: <i>učeni in prosti ljudje</i> Makedonsko: прост, необразован 10. neolikan, prostaški Uporaba: star. Primer: <i>ne bodi tako grob, tako prost</i> Makedonsko: прост, неучтив, простак
--	---

просто Види и: прост (прид.) Вид збор: Прилог 1. На едноставен начин. Пример:	prosto, prislov 1. brez obveznosti, brez omejitev, neovirano Primer: <i>prosto se gibati</i> Makedonsko: слободно, без
--	---

<i>Тој се облекува просто, фармерки и маица.</i> Слично со: едноставно (прил.) Словенечки: enostavno, preprosto 2. На разбирлив начин, отворено. Пример: <i>Во суштината тој зборува многу просто и јасно.</i> Слично со: јасно (прил.) Словенечки: razumljivo, preprosto	ограничувања
---	--------------

прт мн. пртови Вид збор: Именка, машки род Пат направен со газење на снег. Пример: <i>Прт низ снег.</i> Словенечки: gaz	prt, m. 1. tekstilni izdelek za prekrivanje mize Primer: <i>pogniti mizo z belim, čistim prtom</i> Makedonsko: чаршаф
--	--

прти пртат Вид збор: Глагол, несвршена форма Прави пат во снегот. Пример: <i>Колоната планинари го пртеше дебелиот снег.</i> Словенечки: gaziti	prti, (3. os. ed.) nedoločnik prtiti 1. nalagati na hrbet Uporaba: star. Primer: <i>vojaki prtijo nahrbtnike</i> Makedonsko: товари на грб 2. delati, da je kdo dolžen opravljati kaj Uporaba: ekspr. Primer: <i>prtiti komu delo, dolžnosti</i> Makedonsko: товари, натрупа на некого одредена работа или должност 3. pripisovati, prisojati Uporaba: ekspr. Primer: <i>prtiti komu najslabše lastnosti</i> Makedonsko: припишува 4. gaziti (sneg) Uporaba: alp. Primer: <i>prtiti снег</i> Makedonsko: прти
--	---

прч мн. прчови Вид збор: Именка, машки род	prč, m. 1. kozel Uporaba: nar.
--	---

1. Јарец Употреба: Зоологија Словенечки: kozel 2. Здрав, постар човек. Употреба: Преносно значење, Разговорно Пример: <i>Како прч е.</i> Словенечки: zdrav, starejši človek 3. Женкар Употреба: Преносно значење, Разговорно Словенечки: ženskar	Primer: <i>prč se pase</i> Makedonsko: јарец
--	--

пуст пусти; пустиот Вид збор: Придавка 1. Кој со ништо не е исполнет, без луѓе. Слично со: ненаселен (прид.) Словенечки: nenaseljen, samotен 2. Напуштен Пример: <i>Пуст град.</i> Слично со: напуштен (прид.) Словенечки: zapuščen 3. Опустошен, разрушен, искраден од непријател, разбојници. Пример: <i>Зад нив се е пусто.</i> Словенечки: opustošen, razrušen, razdejan od sovražnikov, razbojnikov 4. Празен, неисполнет со содржина. Пример: <i>Животот му остана пуст и празен.</i> Слично со: безвреден (прид.) Словенечки: prazen, brezvreden 5. За земја - необработлива, неплодна или што не е обработена. Пример: <i>Пусти полиња.</i> Словенечки: za zemljo – pusta, neplodna, neobdelana	pust, pridevnik 1. ki ima malo rastlinja ali je brez njega in je nenaseljen Primer: <i>njive so še puste</i> Makedonsko: пуст, ненаселен 2. ki povzroča duševno stanje neugodja zaradi praznosti, nezanimivosti Primer: <i>pozimi je park pust</i> Makedonsko: предизвикува нелагодност заради празнина, незаинтересираност 3. ki nima, ne vsebuje (dosti) maščobe, sokov Primer: <i>pusto meso</i> Makedonsko: посен pust, m. 1. dnevi pred pustnim torkom in ta dan sam Primer: <i>pust se bliža</i> Makedonsko: поклади 2. moška lutka iz slame, cunj, ki se v teh dneh ob norčijah vozi okoli Uporaba: etn. Primer: <i>narediti pusta</i> Makedonsko: машка кукла од слама или крпи, која се вози наоколу во време на поклади
---	--

6. Неостварлив, залуден Пример: <i>Пусти желби момински.</i> Словенечки: neuresničljiv, jalov 7. Клет, јаден Употреба: Преносно значење Пример: <i>Што ќе прави пустата вдовица со толку ситни дечиња.</i> Слично со: клет (прид.) Словенечки: nesrečen, ubog 8. Омразен, несакан Употреба: Преносно значење Пример: <i>Аман од тие пусти гости.</i> Слично со: омразен (прид.) Словенечки: osovražen, neljubljen 9. Што предизвикува чудење, восхит, за потсилување на квалитетот на тоа што се истакнува. Пример: <i>Што имаше еден пуст глас (става, очи, веѓи).</i> Словенечки: ki povzroča čudenje, navdušenje, za okrepitev tega, kar se poudarja	3. maškara, pustna šema Uporaba: nar. Primer: <i>po vasi hodijo pusti</i> Makedonsko: маска, маскиран човек
---	--

пусти пустат Вид збор: Глагол, несвршена форма 1. Прави да биде пуст. Слично со: опустошува (несв.), разурнува (несв.) Словенечки: opustošiti, razdejati 2. Заедно со глаголот штупи за потсилување на значењето. Пример: <i>Пусти, штупи нема од каде, се отиде.</i> Словенечки: skupaj z glagolom <i>штупи</i> (storiti vse, kar je možno) za okrepitev pomena 3. (се пусти) Станува пуст. Пример:	pusti, (3. os. ed.) nedoločnik pustiti 1. s širokim pomenskim obsegom ne narediti določenega dejanja, katerega predmet je kdo ali kaj Primer: <i>pol kosila je pustil</i> Makedonsko: не направи нешто (со широко значење) 2. z nedoločnikom ne narediti določenega dejanja, da se lahko uresničuje dejanje ali da kdo neha delati, biti v stanju, kot ga izraža dopolnilo Primer: <i>pustiti testo vzhajati</i> Makedonsko: пушти, остави и дозволи да се врши некоје дејство 3. ne narediti komu določenega
---	---

<i>Се пусти селото, младите си одат в град.</i> Словенечки: zapustiti	dejanja, zaradi česar mu kaj ostane Primer: <i>pustiti komu svobodo, življenje</i> Makedonsko: остави 4. nezavedno ne narediti določenega dejanja, zaradi česar osebek nima, ne more uporabiti, kar izraža dopolnilo Primer: <i>le kje sem pustil dežnik</i> Makedonsko: несвесно не направи одредено дејство, поради што подмет нема или не може да го користи она што е изразено 5. z določenim namenom narediti, da je, ostane kaj kje Primer: <i>pustiti naslov pri stricu</i> Makedonsko: остави 6. narediti, da ostane kdo ali kaj na mestu, kjer je bil pred tem tudi osebek Primer: <i>pustiti družino v domovini</i> Makedonsko: остави, не земе нешто или не поведе nekoga со себе 7. narediti, povzročiti, da kje je, ostane, kar izraža dopolnilo Primer: <i>tat ni pustil prstnih odtisov</i> Makedonsko: остави 8. zaradi premikanja, napredovanja priti glede na koga ali kaj v položaj, kot ga izraža določilo Uporaba: s prislovnim določilom Primer: <i>pustili smo mesto za seboj in prodirali dalje proti jugu</i> Makedonsko: остави со движење или напредување 9. zapustiti Primer: <i>vsi so ga pustili, le pes mu je ostal zvest</i> Makedonsko: напушти, остави 10. nehati biti v dejavnem odnosu s tem, kar izraža dopolnilo Primer: <i>pustiti delo, kajenje, službo</i> Makedonsko: престане, остави
пусто	pusto, prislov

Вид збор: Прилог На пуст начин, како во пустелија. Пример: <i>Пусто остана полето.</i> Словенечки: pusto, prazno пусто Вид збор: Честичка 1. При искажување незадоволство. Употреба: Лингвистика Пример: <i>Пусто, што не можам сам да одам да видам.</i> Словенечки: joj, gorje 2. Силна желба. Пример: <i>Пусто, кога сега би можел да купам к ола.</i> Словенечки: silna želja	1. z malo rastlinja ali brez njega, nenaseljeno Primer: <i>pusto se držati</i> Makedonsko: пусто, ненаселено
путка мн. путки Вид збор: Именка, женски род Женски полов орган. Употреба: Разговорно, Вулгарно Словенечки: ženski spolni organ	putka, ž. 1. kokoš Uporaba: ljubk. Primer: <i>spekla je mastno putko</i> Makedonsko: нагалено кокошка 2. mirna, ponižna, navadno manj bistra ženska Uporaba: ekspr. Primer: <i>ti si prava putka</i> Makedonsko: гуска

раван Вид збор: Именка, машки род 1. Вид коњско одење. Пример: <i>Коњите изминаа со брз раван.</i> Словенечки: drn 2. Коњ кој оди раван. Употреба: Дијалектен збор Вид: коњ (м.) Словенечки: konj v drncu	ravan, ž. 1. ravnina Uporaba: knjiž. Primer: <i>peljati se po ravani</i> Makedonsko: рамнина ravan, pridevnik 1. raven ki se ne odklanja, ne izstopa iz osnovne smeri Primer: <i>pred njim se je razprostiral ravan svet</i> Makedonsko: рамен
разбере разберат Вид збор: Глагол, свршена форма 1. Сфати смисла, содржина, значење на нешто. Пример: <i>Не можеше да разбере ниеден збор.</i> Словенечки: razumeti, dojeti 2. Добие определено мислење за нешто, прецени. Пример: <i>Можеби згрешив, но јас така го разбрав неговото држење.</i> Словенечки: razumeti, oceniti 3. Сподели чувства, мисли, желби со некого. Пример: <i>Го разбрав, но не можев да му помогнам.</i> Словенечки: deliti čustva, misli in želje z nekom 4. Узнае мисли, намери, погледи, зборови, постапки и сл. на некого. Пример: <i>Разбрав дека сте биле вчера на излет.</i> Слично со: узнае (св.) Словенечки: spoznati, dognati 5. Добие информации за некого, узнае каде е и како е некој.	razbere, (3. os. ed.) nedoločnik razbrati 1. razpoznati znak, znake za glas, glasove in jih povezati v besedo Primer: <i>na spomeniku je razbral le še ime</i> Makedonsko: разбере 2. z gledanjem, opazovanjem česa ugotoviti, spoznati kaj Uporaba: knjiž. Primer: <i>razbrati simbolični pomen slike</i> Makedonsko: согледа, увиди

Употреба: Преносно значење, Разговорно Пример: <i>Не сум разбрал ништо за неа.</i> Словенечки: dobiti informacije o nekom, izvedeti kje in kako je kdo 6. Сети, узнае. Употреба: Разговорно Пример: <i>Што се тоа две години, не ни разбрав кога минале.</i> Слично со: узнае (св.) Словенечки: občutiti, spoznati 7. Сети задоволство од нешто. Пример: <i>Ништо не разбра од младоста.</i> Словенечки: občutiti zadovoljstvo ob čem 8. (се разбере) Заемно постигне разбирање. Пример: <i>Добро се разбраа.</i> Словенечки: razumeti se 9. (се разбере) (само во 3 л.) - Стане јасно, очигледно. Пример: <i>После се разбра дека тој бил таму.</i> Слично со: открие (св.) Словенечки: postane jasno, očitno 10. (се разбере) Вразуми се. Употреба: Разговорно Пример: <i>Разбери се веќе еднаш.</i> Слично со: вразуми (св.) Словенечки: spametovati se 11. (се разбере) Спогоди се, согласи се со некого. Пример: <i>Како пријатели тие лесно ќе се разберат.</i> Словенечки: razumeti se, sporazumeti se, strinjati se 12. Собере (од разни страни)	
---	--

Употреба: Народна поезија Пример: <i>После ги разбрале сите свои луѓе, гости сториле за три недели.</i> Слично со: собере (св.) Словенечки: zbrati, nabrati	
---	--

разблажи разблажат Вид збор: Глагол, свршена форма 1. Обично за течност - со додавање нешто направи поблаго, ја разредува течноста со додавање вода или др. Пример: <i>Го разблажи виното со вода.</i> Словенечки: razredčiti 2. Смири Употреба: Преносно значење Пример: <i>Срцето ми го разблажи.</i> Словенечки: pomiriti 3. (се разблажи) Стане поблаг; се разредува течноста со додавање вода или др. Словенечки: razredčiti se	razblaži , (3. os. ed.) nedoločnik razblažiti 1. narediti kaj blago, plemenito Uporaba: knjiž. Primer: <i>ljubezen ga je razblažila</i> Makedonsko: облагороди
---	---

разборит разборити Вид збор: Придавка Комуникативен, кој се разбира лесно. Пример: <i>Учен и разборит човек.</i> Слично со: разбран (прид.), разумен (прид.), комуникативен (прид.) Словенечки: razumen, pameten	razborit , pridevnik 1. nagel, vročekrven Uporaba: ekspr. Primer: <i>ta človek je preveč razborit</i> Makedonsko: темпераментен, импулсивен
---	--

разборито Вид збор: Прилог Разборит Словенечки: razumno, pametno	razborito , prislov 1. naglo, vročekrvno Primer: <i>postopal je razborito</i> Makedonsko: темпераментно, импулсивно
---	---

развие развијат	razvije , (3. os. ed.) nedoločnik razviti 1. narediti, da kaj preneha biti zavito,
-------------------------------	--

Вид збор: Глагол, свршена форма 1. Развита нешто свиено, завиено; расповие; развее. Пример: <i>Развиј го пакетот да видиме што има.</i> Словенечки: <i>razviti</i> 2. Распореди Употреба: Воен термин Пример: <i>Ја разви четата во шумичката.</i> Слично со: распореди (св.) Словенечки: <i>razporediti</i> 3. Направи нешто да израсне, да закрепне. Употреба: Воен термин Пример: <i>Со гимнастика ќе го разви телото.</i> Слично со: закрепне (св.) Словенечки: <i>razviti, okrepiti</i> 4. Придонесе да се појават или засилат кај неког некакви својства. Пример: <i>Таа му го разви интересот кон сликарството.</i> Словенечки: <i>razviti, okrepiti nekakšne lastnosti</i> 5. Направи нешто да се издигне на повисока степен. Употреба: Преносно значење Пример: <i>Ние мораме да ја развиеме тешката индустрија.</i> Словенечки: <i>razviti, dvigniti na višjo raven</i> 6. Пројави во поголеми размери, широко разгрне. Употреба: Преносно значење Пример: <i>Таму разви голема политичка активност.</i> Словенечки: <i>razviti, izraziti v velikem obsegu, na široko razgrniti</i> 7. Изложи, разјасни нешто Употреба: Преносно значење	navito ali zvito Пример: <i>razviti knjigo, paket</i> Makedonsko: <i>развије, развита</i> 2. spremeniti, navadno v popolnejšo, bolj dovršeno obliko Пример: <i>razviti gospodarstvo</i> Makedonsko: <i>развије</i> 3. povezano pojasniti, prikazati kaj v popolnejši, natančnejši obliki Пример: <i>na kongresu so razvili svoj program</i> Makedonsko: <i>развије, разјасни</i> 4. z rastjo doseči nastanek česa Пример: <i>solata razvije cvet, seme</i> Makedonsko: <i>развије, направи да израсне</i> 5. osvetljen film ali fotografski papir obdelati s kemikalijami in tako posnetek narediti viden Употреба: fot. Пример: <i>razviti film</i> Makedonsko: <i>развије филм</i>
--	---

Пример: <i>Не можеше да ги развие своите мисли.</i> Словенечки: izpostaviti, razložiti 8. Со постепено наголемување доведе до значителен степен. Употреба: Преносно значење Пример: <i>Разви полна брзина.</i> Словенечки: razviti, postopoma povečevati do znatne stopnje 9. Направи да се види снимен образ. Пример: <i>Го разви ли филмот?</i> Словенечки: razviti film ali posnetke 10. За шума, растение - пушти лисје, гранки. Пример: <i>Развила шумата.</i> Словенечки: za gozd ali rastline – pustiti listje ali veje, razrasti se 11. (се развие) Израсне, узрее, закрепне Пример: <i>Момата, брзо се разви.</i> Словенечки: razviti se, zrasti, okrepiti se 12. (се развие) Добие поголеми размери, значење, се разгрне. Пример: <i>Индустријата се разви неверојатно брзо.</i> Словенечки: razviti se, povečati se, razširiti se 13. (се развие) Узрее духовно, умствено. Пример: <i>Условите под кои се разви тој беа мошне поволни.</i> Словенечки: dozoreti duhovno, umsko 14. (се развие) Одвие, помине, одигра, стане. Пример:	
--	--

<i>Како се развија настаните?</i> Словенечки: odviti se, miniti, odigrati se, zgoditi se	
развод мн. разводи Вид збор: Именка, машки род 1. Разведување на брак. Употреба: Правда Пример: <i>Бараше развод.</i> Словенечки: ločitev 2. Разведување, она што се разведува. Пример: <i>Разводот на струјата.</i> Словенечки: ločevanje, delitev, kar se deli	razvod, m. 1. odvod v različne smeri Uporaba: teh. Primer: <i>kanali za razvod vročih plinov</i> Makedonsko: одвод
разгали разгالات Вид збор: Глагол, свршена форма 1. Направи неког да стане гален. Пример: <i>Многу се ги разгалиле децата.</i> Словенечки: razvaditi 2. (се разгали) Стане гален. Пример: <i>Се разгаливте и слабо слушате.</i> Словенечки: razvaditi se	razgali, (3. os. ed.) nedoločnik razgaliti 1. z odstranitvijo obleke narediti golo Primer: <i>razgalil si je prsi in pokazal rano</i> Makedonsko: соголи, соблече 2. narediti, da se pokaže pravo, resnično bistvo, podoba česa Uporaba: ekspr. Primer: <i>s tem dejanjem se je razgalil</i> Makedonsko: открие, раскрие
разгледа разгледаат Вид збор: Глагол, свршена форма 1. Погледа нешто од сите страни. Пример: <i>Најпрво учениците го разгледаа градот.</i> Словенечки: razgledati se, pogledati na vse strani 2. Запознае се со нешто, проучи нешто. Пример: <i>Ги разгледав највнимателно сите поважни прашања изнесени во статијата.</i>	razgleda, (3. os. ed.) razgledati se 1. pogledati na vse strani z namenom, da se kaj vidi, ugotovi Primer: <i>splezal je na drevo, da bi se razgledal</i> Makedonsko: разгледа 2. prilagoditi se gledanju v neugodnih okoliščinah Primer: <i>zaradi dima so se v začetku komaj razgledali</i> Makedonsko: се приспособи на гледање во непријатни околности 3. z opazovanjem, proučevanjem

Словенечки: razgledati se, seznaniti se s čim, preučiti kaj 3. Претресе, прецени, опсуди - обично заради донесување решение или оценка. Пример: <i>Комисијата го разгледа сиот материјал во врска со сторениот прекршок.</i> Словенечки: obravnavati, oceniti, premisliti zaradi sprejemanja sklepa ali ocene	seznaniti se s čim, spoznati kaj Пример: <i>z branjem se je zelo razgledal</i> Makedonsko: разгледа, се запознае со нешто, проучи нешто 4. poiskati, ogledati se Пример: <i>dovolj si star, da se razgledaš za nevesto</i> Makedonsko: побара
разглоби разглобат Вид збор: Глагол, свршена форма 1. Оддели делови на нешто зглобено, споено, соединето. Пример: <i>Ја разглоби машината и не знаеше пак да ја состави.</i> Словенечки: razstaviti 2. Подробно објасни, расчлени. Употреба: Преносно значење Пример: <i>Убаво ги разглоби своите принципи.</i> Словенечки: podrobno pojasniti, razčleniti 3. (се разглоби) (се) Раскости Словенечки: razstaviti na dele, razkosati	razglobi, (3. os. ed.) nedoločnik razglobiti 1. premisliti, razmisliti Uporaba: knjiž. Пример: <i>vso stvar mora še razglobiti</i> Makedonsko: размисли, промисли
разговори разговорат Вид збор: Глагол, свршена форма 1. Поведи разговор, стапи во разговор. Пример: <i>Да се види и разговори со некоја жена.</i> Словенечки: pogovoriti 2. Со разговор утеши, охрабри, позанимава. Пример: <i>Оди да го разговориш малу стариот.</i> Слично со: утеши (св.)	razgovori, (3. os. ed.) nedoločnik razgovoriti (se) 1. začeti dosti in sproščeno govoriti Пример: <i>sopotnika sta se razgovorila</i> Makedonsko: (се) разборува

Словенечки: s pogovorom potolažiti, opogumiti, zamotiti 3. (се разговори) Води разговор до крај. Пример: <i>Пиле, јаделе и се разговориле.</i> Словенечки: pogovoriti se do konca	
---	--

разгрева Види и: разгрее (св.) (се) разгреваат Вид збор: Глагол, несвршена форма (се) разгрее разгрее Види и: грее (св. и несв.) разгреат Вид збор: Глагол, свршена форма 1. Стопли нешто. Пример: <i>Ќе го приближи до огнот и ќе го разгрее.</i> Словенечки: pogreti, ogreti 2. (се разгрее) Почне да грее. Пример: <i>Стани Јано, стани ќерко / сонце ми се разгреало.</i> Словенечки: začeti greti	razgreva, (3. os. ed.) nedoločnik razgrevati 1. delati kaj (zelo) toplo Primer: <i>razgrevati peč</i> Makedonsko: загрева, разгрева 2. povzročati občutek (velike) toplote Primer: <i>naporna hoja razgreva</i> Makedonsko: загрева, предизвикува чувство на топлина 3. razvnemati Uporaba: ekspr. Primer: <i>taka glasba razgreva strasti</i> Makedonsko: разгорува
---	--

разгрне разгрнат Вид збор: Глагол, свршена форма 1. Открие нешто, дигне она со кое е нешто огрнато. Пример: <i>Го разгрна жарот со дрвото.</i> Словенечки: razgrniti, odgrniti 2. Широко отвори, раствори. Пример: <i>Со разгрнати раце.</i> Словенечки: široko odpreti, razpreti 3. Отфрли настрана нешто. Пример: <i>Да ги разгрнеме лисјата што понаѓале</i>	razgrne, (3. os. ed.) nedoločnik razgrniti 1. narediti, da kaj pride v položaj, ko ima veliko, največjo površino Primer: <i>razgrniti časopis</i> Makedonsko: распостеле, отвори 2. narediti, da kaj zavzame čim večjo površino Primer: <i>razgrniti seme, žerjavico</i> Makedonsko: разгрне, распостеле 3. narediti, da kaj ni več skupaj, na kupu, razmakniti Primer: <i>razgrniti veje</i> Makedonsko: разгрне, оддели 4. dati, postaviti na ogled
--	---

<i>ноќеска.</i> Словенечки: odmakniti kaj, odmetati 4. Развие, пројави Употреба: Преносно значење Пример: <i>Разгрнаа широка дејност.</i> Словенечки: razviti	Uporaba: publ. Primer: <i>razgrniti načrte za nov poslovni center</i> Makedonsko: прикаже, покаже 5. pokazati, razkriti Uporaba: knjiž. Primer: <i>življenje se mu je razgrnilo v vsej svoji lepoti</i> Makedonsko: покаже, открие
разгука Види и: разгука (св.) (се) разгукаат Вид збор: Глагол, свршена форма (се) Разгука Словенечки: grleti, gruliti	razguga, (3. os. ed.) nedoločnik razgugati 1. razgibati Primer: <i>razgugati telo</i> Makedonsko: размрдува, раздвижува 2. razmajati Primer: <i>razgugati stol</i> Makedonsko: расклатува
разделен разделна Вид збор: Придавка Кој служи да раздели. Употреба: Граматика Пример: <i>Разделна реченица.</i> Словенечки: ločilen	razdelen, pridevnik 1. razdeljiv Uporaba: knjiž. Primer: <i>kmetije ne smejo biti razdelne</i> Makedonsko: разделив
раздели Види и: дели (св. и несв.) разделат Вид збор: Глагол, свршена форма 1. Направи нешто на делови. Пример: <i>Раздели го лебот да има за сите.</i> Словенечки: razdeliti 2. Распреди, даде секому по дел, обично од наследство. Употреба: Разговорно Пример: <i>Пред да умре стариот им го раздели на синовите си сиот имот.</i> Словенечки: razdeliti, dati vsakomur	razdeli, (3. os. ed.) nedoločnik razdeliti 1. iz celote narediti dele Primer: <i>razdeliti zemljišče</i> Makedonsko: раздели, подели 2. narediti, da je kaj na celotni površini, v celotnem prostoru Primer: <i>enakomerno razdeliti</i> Makedonsko: раздели 3. od večje količine dati po delih Primer: <i>razdeliti darove, miloščino</i> Makedonsko: подели, расподели по делови

en del, običajno dediščine 3. Минувајќи по средината подели нешто на две. Пример: <i>Новиот пат требаше да ја раздели населбата на два речиси еднакви дела.</i> Словенечки: razpoloviti 4. Оддели еден од друг или едно нешто од друго; откине еден од друг; раскине брак, разведе. Пример: <i>Нас никој не ќе може да не раздели.</i> Слично со: разведе (св.) Словенечки: ločiti, odtrgati, ločiti se 5. Внесе разединетост. Употреба: Преносно значење Пример: <i>Тој настојуваше да го раздели раководството.</i> Словенечки: razdeliti, spreti 6. Изврши дејство делење. Употреба: Математика Пример: <i>Раздели го добиениот број на четири.</i> Словенечки: deliti 7. (се раздели) Се подели на делови; разотиде се на разни страни. Пример: <i>Набрзо се разделивме на неколку групи и продолживме одделено.</i> Словенечки: razdeliti se, raziti se 8. (се раздели) Престане да е заедно со некого; прекине врски или односи со некого, се разведе. Пример: <i>Со солзи се разделивме со својот сакан учител.</i> Словенечки: ločiti se 9. (се раздели) Земе дел од општ имот, наследство. Пример: <i>Се разделија веднаш по смртта на татко им.</i>	
---	--

Словенечки: vzeti del imetja, dediščine 10. (се раздели) Се распадне на групи, се разедини. Пример: <i>По тој настан се раздели и тоа до тогаш компактно население.</i> Слично со: разедини (св.) Словенечки: razdvojiti se, ločiti se, razdružiti	
--	--

раздира Види и: раздере (св.) (се) раздираат Вид збор: Глагол, несвршена форма (се) Раздериува Словенечки: vpiti	razdira, (3. os. ed.) nedoločnik razdirati 1. dajati kaj na sestavne dele Primer: <i>razdirati puško, stroj</i> Makedonsko: расклопи, разложи 2. s silo delati, da kaj razpade na dele, kose Primer: <i>reka razdira jezove, mostove</i> Makedonsko: разруши, уништи 3. parati Uporaba: pog. Primer: <i>razdirati staro krilo</i> Makedonsko: распарува 4. delati, povzročati, da kaj preneha obstajati Uporaba: ekspr. Primer: <i>ne razdiraj najinega prijateljstva</i> Makedonsko: раскинува 5. jemati pomen, veljavo, vrednost Uporaba: ekspr. Primer: <i>razdirati ideale</i> Makedonsko: одзема значење, важност, вредност 6. govoriti, pripovedovati Uporaba: ekspr. Primer: <i>razdirati šale</i> Makedonsko: зборува, раскажува
--	--

раздирање Види и: раздира (несв.) Вид збор: Именка, среден род раздериување	razdiranje, s. 1. glagolnik od razdirati Primer: <i>razdiranje motorja</i> Makedonsko: расклопување
--	--

Словенечки: dretje, vpitje	
----------------------------	--

раздрапа раздрапаат Вид збор: Глагол, свршена форма 1. Со чешање разрани. Пример: <i>Многу си ја раздрапал ногата.</i> Словенечки: razpraskati 2. (се раздрапа) Почне многу да се чеша. Пример: <i>Што си се раздрапал, срамота е.</i> Словенечки: začeti se močno praskati 3. (се раздрапа) Се потсмева некому, се шегува на нечија сметка Употреба: Преносно значење Пример: <i>Кога ќе се раздрапа тој, да пукнеш од смеа.</i> Словенечки: podsmehovati se komu	razdrapa, (3. os. ed.) nedoločnik razdrapati 1. poškodovati, uničiti Uporaba: ekspr. Primer: <i>močno deževje je razdrapalo cesto</i> Makedonsko: оштети, уништи 2. razpraskati Uporaba: star. Primer: <i>razdrapati obraz</i> Makedonsko: раздрапа, разрани со чешање 3. raztrgati, razcefrati Uporaba: nar. Primer: <i>razdrapati blago, papir</i> Makedonsko: распара, раскубе
--	--

разлага Види и: разложи (св.) (се) разлагаат Вид збор: Глагол, несвршена форма (се) Разложи Словенечки: razstaviti, razdreti	razlaga, (3. os. ed.) nedoločnik razlagati 1. delati, da pride kaj na več mest Primer: <i>razlagati knjige po policah</i> Makedonsko: сложува, распоредува на повеќе места 2. dajati, spravljati kaj s kakega vozila, živali Primer: <i>razlagati blago, tovor</i> Makedonsko: растоварува 3. delati, da postane komu kaj jasno, razumljivo Primer: <i>razlagati komu nejasna vprašanja</i> Makedonsko: толкува, појаснува 4. delati, da postane kaj vzročno, logično utemeljeno Primer: <i>razlagati naravne pojave</i> Makedonsko: разјаснува, објаснува 5. delati, povzročati, da se doјame,
--	--

	spozna pomen, vsebina česa Primer: <i>razlagati predpise, zakone</i> Makedonsko: разјаснува, објаснува 6. podajati opis pojma z navedbo njegovih bistvenih znakov Primer: <i>natančno razlagati</i> Makedonsko: објаснува
--	---

разложи разложат Вид збор: Глагол, свршена форма 1. Раздели на составни делови, елементи. Пример: <i>Ја разложи силата.</i> Словенечки: razdeliti, razstaviti 2. Разруши опорите на нешто. Употреба: Разговорно Пример: <i>Насочени да ја разложат организацијата однапре.</i> Словенечки: izpodkopati, razrušiti 3. Изнесе разлози, растолкува. Пример: <i>Не му дадоа да разложи што мисли со тоа.</i> Словенечки: pojasniti, razložiti 4. (се разложи) Раздели се на составните делови, елементи. Пример: <i>Водата ќе се разложи на кислород и водород.</i> Словенечки: razpasti, razdeliti se 5. (се разложи) Подложи на гниење. Употреба: Екологија Пример: <i>Од мразот не можеше да се разложи мршата.</i> Словенечки: razpasti, zgniti 6. Расчисти, изгасне (кога треба да се угасне огнот). Пример: <i>Ракијата истече, ајде да го</i>	razloži, (3. os. ed.) nedoločnik razložiti 1. delati, da pride kaj na več mest Primer: <i>razlagati knjige po policah</i> Makedonsko: сложи, распореди на повеќе места 2. dajati, spravljati kaj s kakega vozila, živali Primer: <i>razlagati blago, tovor</i> Makedonsko: растовари 3. delati, da postane komu kaj jasno, razumljivo Primer: <i>razlagati komu nejasna vprašanja</i> Makedonsko: протолкува, појасни 4. delati, da postane kaj vzročno, logično utemeljeno Primer: <i>razlagati naravne pojave</i> Makedonsko: разјасни, објасни 5. delati, povzročati, da se dojame, spozna pomen, vsebina česa Primer: <i>razlagati predpise, zakone</i> Makedonsko: разјасни, објасни 6. podajati opis pojma z navedbo njegovih bistvenih znakov Primer: <i>natančno razlagati</i> Makedonsko: објасни
--	--

<i>разложиме казанот.</i> Слично со: наложи (св.) Словенечки: pospraviti, ugasniti	
разобеси Види и: обеси (св.) разобесат Вид збор: Глагол, свршена форма 1. Обеси поголем број предмети по разни места. Пример: <i>Ќе ги разобеси сликите по судовите.</i> Словенечки: razobesiti 2. Обеси поголем број луѓе. Пример: <i>Ги разобесија Турците.</i> Слично со: испобеси (св.), изобеси (св.) Словенечки: pobesiti	razobesi, (3. os. ed.) nedoločnik razobesiti 1. obesiti na več krajev, mest Primer: <i>razobesiti letake, vabila</i> Makedonsko: разобеси
разобличи разобличат Вид збор: Глагол, свршена форма 1. Изобличи на полно. Пример: <i>Го разобличи непријателот.</i> Слично со: демаскира (св. и несв.) Словенечки: razkrinkati, demaskirati 2. Се изобличи на полно. Пример: <i>Со тоа самите се разобличивме.</i> Словенечки: razkrinkati se	razobličī, (3. os. ed.) nedoločnik razobličiti 1. skaziti, iznakaziti Uporaba: knjiž. Primer: <i>bolezen je razobličila njeno telo</i> Makedonsko: изнагрди, огрди, унакаже
разреден разредени Вид збор: Придавка 1. Кој е помалу густ. Пример: <i>Разредени стебла.</i> Словенечки: razredčen, premalo gost 2. Кој е поредок, поненаситен. Употреба: Хемија Пример:	razreden, pridevnik 1. nanašajoč se na razred Primeri: <i>učenci izdajajo svoj razredni časopis,</i> Makedonsko: класен

<i>Разреден гас.</i> Словенечки: redkejši, bolj nenasičen	
разрука (се) разрукаат Вид збор: Глагол, свршена форма Почне силно да вика, гука. Употреба: Дијалектен збор Пример: <i>Гулаби се разрукале / на твоите амбари.</i> Слично со: разгука (св.) Словенечки: začeti močno vpiti ali gruliti	razruka, (3. os. ed.) nedoločnik razrukati 1. razmajati Uporaba: nižje pog. Primer: <i>potres je razrukal hišo</i> Makedonsko: расклати
разумник мн. разумници Вид збор: Именка, машки род Разумен човек Употреба: Ретко Словенечки: razumen človek	razumnik, m. 1. kdor opravlja umsko, zlasti ustvarjalno delo Uporaba: knjiž. Primer: <i>pisatelji, slikarji in drugi razumniki</i> Makedonsko: интелектуалец, кој врши умствена, особено креативна работа
рака мн. раце Вид збор: Именка, женски род 1. Секој од двата горни члена на човека; делот од зглобот до врвовите на прстите. Употреба: Анатомија Пример: <i>Останал на гробот со прекрстени раце.</i> Словенечки: roka 2. Човек како работник. Употреба: Преносно значење Пример: <i>Цврста рака се бара.</i> Словенечки: delavec 3. Како симбол на трудот за означување на квалитетот, вештината на некој мајстор. Пример:	raka, ž. 1. leseno korito, umetna struga, po kateri je speljana voda na mlinsko kolo, do žage Uporaba: nar. Primer: <i>voda teče po rakah</i> Makedonsko: дрвено корито, по кое што тече вода по воденичко тркало, до пила

<i>Се гледа - уметничка рака.</i> Словенечки: kot simbol za označevanje kakovosti, spretnosti nekega mojstra 4. Власт, посед Употреба: Преносно значење Пример: <i>Избега од рацете на непријателот.</i> Словенечки: lastništvo, posest 5. Имотна состојба или општествена положба на некогo. Пример: <i>Тука има луѓе од секоја рака.</i> Слично со: состојба (ж.) Словенечки: premoženjsko stanje ali družbeni položaj nekoga 6. Момент, етапа при берење или обработка на нешто. Пример: <i>Го завршивме берењето на првата рака од тутунот.</i> Словенечки: roka, trenutek ali etapa pri nabiranju ali obdelovanju česa 7. Помош, поткрепа Пример: <i>Тука се очекува мојата рака.</i> Словенечки: pomoč, podpora	
--	--

ракав мн. ракави Вид збор: Именка, машки род 1. Дел од облека што ја покрива раката или нејзин дел. Пример: <i>Ми се скина ракавот.</i> Словенечки: rokav 2. Дел од река што се одделува од главниот тек. Употреба: Географија Пример: <i>На бреговите на Нил и на неговите ракави.</i> Словенечки: rečni rokav	rakav, pridevnik 1. nanašajoč se na rak Primer: <i>zdravljenje rakavih bolezni</i> Makedonsko: што се однесува на рак (канцер)
--	---

рало мн. рала Вид збор: Именка, среден род 1. Дрвено земјоделско орудие за орање. Употреба: Земјоделство Пример: <i>Да си го поправи ралото.</i> Словенечки: ralo 2. Мерка за земја - површина што може да се изора за еден ден со едно рало волови. Пример: <i>Имаше само пет рала земја.</i> Словенечки: merska enota za zemljo – površina, ki jo je moč izorati z enim ralom volov 3. Обично за обувало и облека - чифт. Пример: <i>Едно рало чевли.</i> Слично со: чифт (м.) Словенечки: par, običajno za obleko in obutev 4. Свездите од соѕвездието Орион. Употреба: Астрономија Словенечки: zvezde ozvezdja Orion	ralo, s. 1. orodje, priprava za oranje, ki zemlje ne obrača Primer: <i>orati z ralom</i> Makedonsko: рало
раница раницата Вид збор: Именка, женски род 1. Специјална торба за храна и др. Пример: <i>Сораницата на грб.</i> Слично со: ранец (м.) Словенечки: posebna torba za hrano in drugo, nahrbtnik 2. Рана Употреба: Деминутив Пример: <i>Најпрвин му се појавија ситни раници на челото.</i> Словенечки: ranica	ranica, ž. 1. manjšalnica od rana Primer: <i>na roki je imel polno ranic</i> Makedonsko: деминутив од рана 2. rabi se samostojno ali kot prilastek rastlina, ki zgodaj dozori, ali njen sad Primer: <i>ranica že cveti</i> Makedonsko: растение или плод кое што рано дозрева
расклони	razkloni, (3. os. ed.) nedoločnik

(се) расклонат Вид збор: Глагол, свршена форма За дрво - пушти гранки. Употреба: Ботаника Слично со: разграница (св.) Словенечки: za drevo – razvejati	razkloniti 1. razstaviti na spektralne barve Uporaba: fiz. Primer: <i>razkloniti svetlobo</i> Makedonsko: разложи на спектрални бои
раскопа Види и: копа (несв.) раскопаат Вид збор: Глагол, свршена форма 1. Обработи земја. Употреба: Земјоделство Пример: <i>Ја раскопавме и ја насадивме бавчата.</i> Словенечки: obdelati zemljo 2. Со копање разрие. Пример: <i>Ги раскопаа сите улици.</i> Словенечки: razriti, razkopati 3. Изврши раскопки во земјата за да се изнајде нешто, обично останки од постарата култура. Пример: <i>Ги раскопаа урнатините на стариот град.</i> Словенечки: izkopati	razkopa, (3. os. ed.) nedoločnik razkopati 1. s kopanjem narediti, da kaj ni več skupaj, na kupu Primer: <i>razkopati zemljo</i> Makedonsko: со копање разрие нешто, раскопа 2. s kopanjem poškodovati, uničiti Primer: <i>ko so napeljevali vodovod, so razkopali ves vrt</i> Makedonsko: со копање оштети, уништи, раскопа 3. spraviti v nered Uporaba: ekspr. Primer: <i>razkopati knjige, perilo</i> Makedonsko: стави во неред, растрои
раскрои Види и: крои (несв.) раскројат Вид збор: Глагол, свршена форма 1. Разреже кожа, ткаенина и сл. Пример: <i>Ги раскрои кожите.</i> Словенечки: razrezati kožo, tkanino in podobno 2. За сид, прозорец - разбие, расцепи. Пример: <i>Полека, ќе ја раскроиш вратата.</i> Словенечки: za steno, okno – razbiti, podreti 3. (се раскрои) Се разбие	razkroji, (3. os. ed.) nedoločnik razkrojiti 1. narediti, povzročiti, da snov preide v svoje sestavine Primer: <i>želodčna kislina razkroji hrano</i> Makedonsko: разложува материја на составните елементи 2. povzročiti, da kaj preneha zadovoljivo opravljati svojo osnovno dejavnost Primer: <i>nesoglasja so razkrojila stranko</i> Makedonsko: распадне, престане да ја врши својата основна дејност 3. narediti, povzročiti, da česa ni več Primer: <i>sonce je razkrojilo meglo</i>

Пример: <i>Се раскроил и овој суд.</i> Словенечки: razbiti se, podreti se	Makedonsko: направи или предизвикува да нешто исчезне
распети Види и: Велипеток (м.) Вид збор: Придавка Само во составот Распети петок. Употреба: Црковен термин Словенечки: petek pred veliko nočjo	razpeti, nedoločnik 1. narediti, da kaj pride v položaj, ko ima veliko, največjo površino zaradi opravljanja svoje funkcije Primer: <i>razpeti dežnik, pahljačo</i> Makedonsko: распне 2. narediti, da prilegajoči se deli česa pridejo v položaj, ko so (najbolj) oddaljeni drug od drugega Primer: <i>razpeti roke</i> Makedonsko: распне 3. narediti, da kaj ni več zapeto, speto Primer: <i>razpeti (si) lase</i> Makedonsko: расплете, распушти
распис мн. расписи Вид збор: Именка, машки род Писмо упатено до разни установи или лица. Пример: <i>Распис до сите установи.</i> Слично со: циркулар (м.) Вид: документ (м.) Словенечки: okrožnica	razpis, m. 1. javna objava, s katero se iščejo kandidati za opravljanje del in nalog ali za prevzem določenega dela Primer: <i>objaviti razpis za direktorja</i> Makedonsko: тендер, јавен конкурс
распознавање Види и: распознава (несв.) Вид збор: Именка, среден род 1. Разликување Словенечки: razpoznavanje, prepoznavanje, razlikovanje 2. Запознавање Словенечки: spoznavanje, seznanjanje	razpoznavanje, s. 1. glagolnik od razpoznavati Primer: <i>razpoznavanje barv, znakov</i> Makedonsko: распознавање
расположен	razpoložen, pridevnik

Види и: расположи (св.) расположени Вид збор: Придавка 1. (глагол. прид.) Расположи Пример: <i>Градот е расположен во рамнина.</i> Словенечки: ležati, nahajati se 2. (се) Чувствува, спремен Пример: <i>Не сум расположен.</i> Словенечки: razpoložen	1. ki je v takem duševnem stanju, kot ga nakazuje določilo Primer: <i>biti dobro, neugodno, slabo razpoložen</i> Makedonsko: расположен 2. usmerjen, naravnan Uporaba: publ. Primer: <i>biti revolucionarno razpoložen</i> Makedonsko: насочен, ориентиран
--	--

расположи расположат Вид збор: Глагол, свршена форма 1. Размести, распореди Пример: <i>Ги расположи во дворот.</i> Слично со: распореди (св.) Словенечки: razmestiti, rasporediti 2. Предизвика кај некогo симпатија, благонаклоност кон некогo, привлече на своја страна. Употреба: Преносно значење Пример: <i>Правеше се да ги расположи факторите та да го изберат него.</i> Словенечки: pri nekому povzročiti simpatijo, naklonjenost, privleči ga na svojo stran 3. Предизвика кај некогo добро настроение. Употреба: Преносно значење Пример: <i>Музиката ќе ве расположи.</i> Словенечки: razpoložiti 4. Заземе згодно место, се намести. Пример: <i>Се расположивме на ливадата.</i> Словенечки: zavzeti ugoden položaj, namestiti se 5. (се расположи) Дојде во добро настроение. Употреба: Преносно значење	razpoloži, (3. os. ed.) nedoločnik razpoložiti 1. knjiž. spraviti v dobro razpoloženje, v dobro voljo Primer: <i>to ga je dobro razpoložilo</i> Makedonsko: расположи, предизвика кај некогo добро настроение 2. razložiti, razpostaviti Uporaba: star. Primer: <i>odprla je kovček in razpoložila stvari po mizi</i> Makedonsko: расположи, размести, распореди
---	--

Пример: <i>Се расположи стариот и фати да нее.</i> Словенечки: postati razpoložen, dobre volje	
растава Види и: растави (св.) (се) раставаат Вид збор: Глагол, несвршена форма (се) Разделува Словенечки: ločiti (se)	razstava, ž. 1. skupina navadno desetih pokonci postavljenih snopov Uporaba: nar. Primer: <i>zlagati snope v razstave</i> Makedonsko: група од десет исправни снопови 2. prireditev, na kateri je kaj dano, postavljeno na ogled Primer: <i>razstava bo prihodnji mesec</i> Makedonsko: изложба
растави (се) растават Вид збор: Глагол, свршена форма 1. (се) Раздели Словенечки: ločiti, razdeliti 2. (за тело) Се раскости Употреба: Народна поезија Пример: <i>Црната коса и порусела, / рудата става се раставила.</i> Словенечки: (za telo) razkosati, razstaviti	razstavi, (3. os. ed.) nedoločnik razstaviti 1. dati, postaviti na ogled Primer: <i>v galeriji so razstavili njegove najnovejše slike</i> Makedonsko: изложи 2. dati kaj na sestavne dele Primer: <i>postelja se ni dala razstaviti</i> Makedonsko: разложи
расточи расточија Вид збор: Глагол, свршена форма За кори, тесто - расуче. Пример: <i>Да расточи тенка баница.</i> Слично со: расуче (св.) Словенечки: za testo – razvleči	raztoči, (3. os. ed.) nedoločnik raztočiti 1. s točenjem, pretakanjem razdeliti Primer: <i>vse vino je raztočil gostom</i> Makedonsko: подели со точење
растрга Види и: растргне (св.) (се) растргаат	raztrga, (3. os. ed.) nedoločnik raztrgati 1. s trganjem narediti, da kaj ni več celo

Вид збор: Глагол, свршена форма (се) Растргне Словенечки: raztrgati	Primer: <i>pes mu je raztrgal hlače</i> Makedonsko: распапа 2. z rabo, uporabo narediti, da kaj ni več celo Primer: <i>obleka se je raztrgala po šivih</i> Makedonsko: износи 3. raniti, poškodovati, navadno s čim ostrim Primer: <i>granata mu je raztrgala nogo</i> Makedonsko: растргне
--	--

растрел Вид збор: Именка, машки род Стрелање Употреба: Книжевен збор Пример: <i>А утре хероите ги чекаше растрел.</i> Словенечки: streljanje	razstrel, m. 1. eksplozija Uporaba: knjiž. Primer: <i>med razstrelom so bili na varnem</i> Makedonsko: експлозија
---	---

растресе Види и: тресе (несв.) растресат Вид збор: Глагол, свршена форма 1. Расклати, раздвижи силно Пример: <i>Експлозија ја растресе земјата.</i> Словенечки: močno razmajati, zatresti 2. Растрепери Употреба: Преносно значење Пример: <i>Срцето му го растресе.</i> Словенечки: zatrepetati, zadrhteti 3. За болест – почне силно да го тресе. Пример: <i>И друга да го растресе, и таа да не го пушти.</i> Словенечки: pri bolezní – začeti nekoga silno tresti 4. За земја, за почва - при копање издоби, иситни, направи да биде ровка, мека. Пример:	raztrese, (3. os. ed.) nedoločnik raztresti 1. narediti, da kaj sipkega, drobnega ni več skupaj Primer: <i>raztresti moko, sladkor</i> Makedonsko: исипе, истури 2. povzročiti, da kdo ni več (miselno) zbran, osredotočen na kaj Primer: <i>pri učenju ga vsaka stvar raztrese</i> Makedonsko: збунѝ, збрка
--	--

<i>Низ рацете ја растресе земјата.</i> Словенечки: za zemljo ali tla – pri kopanju zdrobiti, zrahljati, zmehčati 5. (се растресе) Се расклати силно. Пример: <i>Земјата се растресе и распука.</i> Словенечки: močno se razmajati, stressi	
--	--

растрои растројат Вид збор: Глагол, свршена форма 1. Наруши строј, поредок на нешто. Пример: <i>Тоа придонесе да може лесно да ги растрои нивните редови.</i> Словенечки: spraviti v nered, dezorganizacija 2. Наруши нормалниот ред, од на нешто. Пример: <i>Му ги растрои плановите.</i> Словенечки: zmotiti normalni red, ureditev česa 3. Приведе во ненормална, болна состојба. Употреба: Медицина Пример: <i>Тоа уште повеќе и го растрои здравјето.</i> Словенечки: privesti v nenormalno, bolno stanje 4. Наруши определениот тон на музички инструмент. Употреба: Музика и танц Пример: <i>Детето го растрои пијаното.</i> Словенечки: razglasiti glasbeni inštrument 5. (се растрои) Се наруши редот на нешто. Пример: <i>Колоната од автомобили се растрои пред градот.</i>	razstroji, (3. os. ed.) nedoločnik razstrojiti 1. povzročiti razkroj, razpad Uporaba: knjiž. Primer: <i>razstrojiti organizacijo</i> Makedonsko: предизвика растројство, распаѓање
---	--

Словенечки: spraviti se v nered 6. (се растрои) Се наруши одот на нешто. Пример: <i>Му се растројуја работите.</i> Словенечки: zmotiti potek nečesa 7. (се растрои) Дојде во ненормална, болна состојба. Пример: <i>Нервите сосем ми се растројуја.</i> Словенечки: priversti se v nenormalno, bolno stanje 8. (се растрои) Загуби определен тон - за музички инструмен. Употреба: Музика и танц Пример: <i>Се растрои и виолината.</i> Слично со: раштима (св.) Словенечки: izgubiti določen ton, uglasitev – za glasbeni inštrument	
---	--

расход мн. расходи Вид збор: Именка, машки род Пари или материјали што се расходуваат. Употреба: Економија Пример: <i>Лични расходи.</i> Словенечки: izdatek, strošek	razhod, m. 1. glagolnik od raziti se Primer: <i>povzročiti, ukazati razhod</i> Makedonsko: растанување, разделување 2. razlika (v pogledih, nazorih) Uporaba: nav. mn., publ. Primer: <i>gre za razhode v metodah, ne pa v ciljih</i> Makedonsko: разлика (во поглед, гледиште)
---	---

расчлени расчленат Вид збор: Глагол, свршена форма Образложи Пример: <i>Требаше да ја расчлени пред нив својата операција.</i> Словенечки: obrazložiti	razčleni, (3. os. ed.) nedoločnik razčleniti 1. razdeliti celoto na zaključene dele, enote Primer: <i>razčleniti parcelo</i> Makedonsko: раздели целина на делови, единици 2. ugotoviti sestavne dele česa Primer: <i>razčleniti roman</i> Makedonsko: утврди составни
--	---

делови од нешто	
рачица Вид збор: Именка, женски род 1. Рака Употреба: Деминутив, Анатомија Словенечки: ročica 2. Рачка Употреба: Деминутив Словенечки: ročajček	račica, ž. 1. manjšalnica od raca Primer: <i>pisana račica je skočila na breg</i> Makedonsko: деминутив од патка, патче
рачка мн. рачки Вид збор: Именка, женски род 1. Дел од предмет што се држи со раката. Употреба: Разговорно Пример: <i>Рачката на секирата.</i> Слично со: дршка (ж.) Словенечки: držaj, ročaj 2. Тесниот дел на веслото. Словенечки: ožji del vesla	račka, ž. 1. manjšalnica od raca Primer: <i>raca je učila račke iskati hrano</i> Makedonsko: деминутив од патка, патче 2. igrača, ki predstavlja raco Primer: <i>najraje se igra z račko</i> Makedonsko: патка - играчка
ревност ревноста Вид збор: Именка, женски род 1. Сомневање во љубовта, верноста на саканото лице. Употреба: Архаизам Пример: <i>Пројавуваше неопислива ревност, ако ја видеше да зборува со некого.</i> Слично со: љубомора (ж.) Вид: чувство (ср.) Словенечки: ljubosumje 2. Несакање успех на некого, завист. Употреба: Архаизам Пример: <i>Само ако беше некој пред него, ќе ја покажеше својата ревност.</i> Слично со: завист (ж.) Словенечки: zavist	revnost, ž. 1. značilnost, lastnost revnega Primer: <i>revnost kulturnega življenja</i> Makedonsko: сиромашност

3. Особено, голема прилежност, голема грижа за успехот на нешто. Словенечки: prizadevnost, gorečnost, vnema	
---	--

регистрација мн. регистрации Вид збор: Именка, женски род 1. Запишување податоци во регистар. Употреба: Административен термин Словенечки: registracija 2. Запишување на факти или појави заради статистика. Употреба: Административен термин Пример: <i>Регистрација на фактите.</i> Словенечки: vpis, zabeležba dejstev ali pojavov za statistiko 3. Венчање пред граѓанските власти. Употреба: Општество Пример: <i>Ве каниме на регистрацијата на нашиот син.</i> Словенечки: civilna poroka	registracija, ž. 1. glagolnik od registrirati Primer: <i>registracija letala, orožja</i> Makedonsko: регистрација 2. registrska številka, oznaka vozila Uporaba: pog. Primer: <i>avtomobil z ljubljansko registracijo</i> Makedonsko: регистарска табличка, ознака на возило
---	--

регистрира регистрираат Вид збор: Глагол, свршена и несвршена форма 1. Запише, запишува в книга, внесе, внесува в регистар. Пример: <i>Ги регистрира сите книги.</i> Слично со: запише (св.) Словенечки: registrirati, vnesti v register 2. Запише, запишува, одбележи, одбележува некој факт или појава. Пример: <i>Апаратите не регистрираа нови земјотреси.</i> Слично со: одбележи (св.) Словенечки: registrirati, zapisati, zabeležiti	registrira, (3. os. ed.) nedoločnik registrirati 1. vpisati v register Primer: <i>registrirati avtomobil</i> Makedonsko: регистрира, внесува во регистар 2. zapisati, na določen način pokazati zaznavanje določenega dejstva Primer: <i>naprava registrira potrese na papirnatem traku</i> Makedonsko: регистрира, одбележи 3. na kratko opisati, poročati o čem Primer: <i>radio in časopisi so registrirali ta kulturni dogodek</i> Makedonsko: на кратко опише, известува за нешто 4. zaznati, opaziti Uporaba: ekspr.
--	---

3. За брак - оформи, венча. Пример: <i>Тие ми беа сведоци, тие ме регистрираа.</i> Слично со: венча (св.) Словенечки: skleniti zakonsko zvezo, poročiti 4. (се регистрира) Се забележи, се забележува Словенечки: vpisati se, registrirati se 5. (се регистрира) За брак - се оформи, се венча. Пример: <i>Во неделата се регистрираа.</i> Словенечки: poročiti se	Пример: <i>registrirati z očmi, vohom</i> Makedonsko: регистрира, забележи
--	--

реди редат Вид збор: Глагол, несвршена форма 1. Постапува лица или предмети во определен ред, подредува. Пример: <i>Зеде да ги реди книгите.</i> Словенечки: urejati, zlagati 2. Става в ред нешто растурено, уредува. Пример: <i>Подобро да остане, да си ја реди куќата.</i> Слично со: средува (несв.) Словенечки: urejati 3. Изговара, изредува едно по друго. Пример: <i>Фати да ги реди маките свои.</i> Слично со: изговара (несв.) Словенечки: naštevati 4. Токми, гласи Пример: <i>Ја редат како невеста.</i> Слично со: токми (несв.) Словенечки: pripravljati, urejati 5. Прави нешто да се развива по определен начин.	redi, (3. os. ed.) nedoločnik rediti 1. načrtno se ukvarjati z živalmi, zlasti v gospodarske namene Пример: <i>rediti govedo</i> Makedonsko: одгледува 2. načrtno krmiti žival, da bi se zredila; pitati Пример: <i>mesec dni pred zakolom so prašiča začeli rediti</i> Makedonsko: гои 3. delati (bolj) debelo Пример: <i>kruh, sladkor redi</i> Makedonsko: дебели 4. preživljati, vzdrževati Uporaba: ekspr. Пример: <i>s temi dohodki lahko redi ženo in otroke</i> Makedonsko: издржува, храни
--	---

Пример: <i>Луѓето си ги редат работите.</i> Слично со: уредува (несв.) Словенечки: urejati, nameščati 6. Плаче над умрен. Пример: <i>Кога ќе почне таа да го реди, не можеш да не заплачеш.</i> Слично со: плаче (несв.) Словенечки: objokavati umrle, žalovati 7. Поучува, наредува, заповеда Употреба: Разговорно Пример: <i>Сакаше само тој да реди во куќата.</i> Слично со: заповеда (св. и несв.) Словенечки: poučevati, ukazovati, zapovedovati 8. (се реди) Се става в ред. Пример: <i>Ајде, редете се вamu.</i> Словенечки: postaviti se v vrsto 9. (се реди) Се изредува, следува еден по друг. Пример: <i>Се редат куќи, ту мали ту големи.</i> Словенечки: vrstiti se, slediti eden za drugim 10. (се реди) Се токми, се гласи, се дотерува Пример: <i>Се редеше за директор.</i> Словенечки: pripravljati se, urejati se, lepotečiti se	
---	--

редница мн. редници Вид збор: Именка, женски род Жена што го води домаќинството определено време во големите семејства. Употреба: Општество Словенечки: ženska, ki vodi gospodinjstvo v večjih družinah	rednica, ž. 1. ženska, ki preživlja koga, skrbi za koga Primer: <i>rednica družine</i> Makedonsko: жена која издржува некого, води грижа за некого
---	---

редно Вид збор: Прилог Најчесто во составот редно е, правилно е. Пример: <i>Редно е и јас да појдам.</i> Словенечки: prav, pravilno	redno, prislov 1. ki se ponavlja ob določenem času, v določenih časovnih presledkih Primer: <i>revija izhaja redno</i> Makedonsko: редовно
---	---

рез мн. резови Вид збор: Именка, машки род 1. Сечило на нож, сабја и сл. Пример: <i>Резот на ножот.</i> Словенечки: rezilo noža, sablje in podobno 2. Пресек Пример: <i>Резот ти е многу голем.</i> (прен.) Царски рез. Словенечки: presek, prerez	rez, m. 1. pritisk, poteg z ostrim predmetom, rezilom Primer: <i>z enim rezom je odrezal palico</i> Makedonsko: pez 2. ploskev, ki nastane z rezanjem Uporaba: les. Primer: <i>čelni rez</i> Makedonsko: дрвена површина што настанува со сечење 3. košček tkiva, pripravljen za mikroskopiranje; rezina Uporaba: biol. Primer: <i>obarvati, pripravljati reze</i> Makedonsko: подготвен примерок од ткиво за гледање под микроскоп rez, ž. 1. odstranjevanje delov rastlin z rezanjem zaradi redčenja, oblike, rodnosti Uporaba: agr. Primer: <i>rez sadnega drevja</i> Makedonsko: обреже, исече краишта на вршки или гранчиња на растение 2. pokošena trava v vrsti, kakršna nastaja ob košenju; red Uporaba: nar. zahodno Primer: <i>raztrositi rezi</i> Makedonsko: искосена трева 3. del, kjer se v ostrem kotu stikata dve skalni površini Uporaba: alp.
---	---

	Primer: <i>hoditi po rezi</i> Makedonsko: место каде што се две карпести површини во контакт под остар агол
рекет мн. рекети Вид збор: Именка, машки род 1. Уцена, изнудување Словенечки: <i>izsiljevanje</i> 2. Реквизит за играње тенис. Употреба: Спорт Словенечки: <i>reket, lopar</i>	reket, m. 1. (teniški) lopar Uporaba: šport. Primer: <i>udariti žogico z reketom</i> Makedonsko: рекет
ресен Види и: ресав (прид.) ресна Вид збор: Придавка Ресав Пример: <i>Врби ресни.</i> Словенечки: <i>resast, z resami</i>	resen, pridevnik 1. v povedni rabi ki se ne šali, smeje Primer: <i>postati resen</i> Makedonsko: кој не се шегува, смее 2. ki pri svojem ravnanju, odločanju upošteva samo pomembne stvari Primer: <i>resen človek</i> Makedonsko: сериозен 3. ki zavzeto, odgovorno izpolnjuje svoje naloge, dolžnosti Primer: <i>resen delavec, študent</i> Makedonsko: сериозен, одговорен 4. ki ne vzbuja smeha, veselega razpoloženja Primer: <i>resna pesem</i> Makedonsko: кој не побудува смеа, весело расположение 5. umetniško, vsebinsko bolj zahteven Uporaba: nav. ekspr. Primer: <i>bere samo resno literaturo</i> Makedonsko: со високи уметнички, содржински побарувања 6. ki se nanaša na zelo pomembne stvari Primer: <i>resen pogovor</i> Makedonsko: сериозен, кој се однесува на многу значајни работи

	7. o katerem se domneva, da bo imel slabe, hude posledice Uporaba: ekspr. Primer: <i>resen gospodarski položaj</i> Makedonsko: за кој што се мисли дека ќе има лоши, жестоки последици
реставрација Вид збор: Именка, женски род 1. Обновување во првобитниот вид на уметнички предмети, споменици на културата и сл. Употреба: Уметност Пример: <i>Реставрација на црквите и манастирите.</i> Словенечки: restavracija, obnavljanje 2. Воспоставување на претходниот поредок. Пример: <i>Реставрација на кралството.</i> Словенечки: vzpostavitev predhodnega reda, ureditve	restavracija, ž. 1. gostinski obrat, v katerem se pripravlja in servira hrana Primer: <i>restavracija je zaprta</i> Makedonsko: ресторан 2. glagolnik od restavrirati Primer: <i>restavracija in konzervacija spomenika</i> Makedonsko: реставрација
реч (едн.) речта Вид збор: Именка, женски род 1. Способност за зборување. Пример: <i>Му се растрои речта.</i> Словенечки: sposobnost govorenja 2. Јазикот како средство за општење. Пример: <i>Од таа сцена можеше да се чуе и македонска реч.</i> Словенечки: jezik 3. Особена употреба на јазикот. Пример: <i>Во усната реч.</i> Слично со: стил (м.) Словенечки: posebna raba jezika, slog	reč, ž. 1. kar je, obstaja ali se misli, da je, obstaja, in se pojmuje kot enota Primer: <i>za vsako reč ne obstaja beseda</i> Makedonsko: нешто, работа 2. kar je samó snovno in se pojmuje kot enota Primer: <i>reči, pojavi in pojmi</i> Makedonsko: предмет 3. bitje Uporaba: ekspr., s prilastkom Primer: <i>tista drobna reč je začela mahati s perutmi in čivkati</i> Makedonsko: битие, суштество 4. kar je, se dogaja in ni potrebno, mogoče natančneje poimenovati Primer: <i>vsaka reč ima svoj vzrok</i> Makedonsko: работа или предмет,

4. Истап на говорник пред слушатели. Пример: <i>Во неговата позната реч пред народното собрание.</i> Слично со: беседа (ж.), говор (м.) Словенечки: nastop govornika pred poslušalci, govor 5. Збор Употреба: Разговорно Пример: <i>Со една реч, се што сакаше мажот.</i> Слично со: говор (м.), збор (м.) Словенечки: beseda	за кој што не е потребно или можно да се поименува 5. kar je končni, najvišji cilj določenega prizadevanja; stvar Uporaba: ed., star. Primer: <i>biti vnet za narodno reč</i> Makedonsko: конечна, најголема цел, работа 6. izraža, da je osebek tak, kot določa prilastek Uporaba: nav. ekspr., v povedni rabi, s prilastkom Primer: <i>njegova žena je krhka, majhna reč</i> Makedonsko: изразува да е подметот таков како што го определува атрибутот 7. izraža omiljevanje, neprizadetost, omalovaževanje, zadrego, zaskrbljenost, nejevoljo Uporaba: ekspr., v medmetni rabi, s prilastkom Primer: <i>lepa reč, zdaj ga pa ni doma</i> Makedonsko: изразува различни емотивни состојби 8. izraža, da se pristojnost za to, kar je določeno z osebkom, omejuje samo na osebo, ki jo določa prilastek Uporaba: ekspr., v povedni rabi, s prilastkom Primer: <i>kako bom to naredil, je moja reč</i> Makedonsko: изразува да се начинот на вршење на работата ограничува на личноста која што ја одредува атрибутот
реши решат; решам Вид збор: Глагол, свршена форма 1. По обмислување определи како да постапи. Пример: <i>И тие решија да го напуштат селото.</i> Слично со: одлучи (св.)	reši, (3. os. ed.) nedoločnik rešiti 1. narediti, da kdo, ki je v življenjski nevarnosti, ostane živ Primer: <i>bolnika so komaj rešili</i> Makedonsko: спаси 2. narediti, da kdo preneha biti na življenjsko nevarnem kraju

Словенечки: skleniti, odločiti 2. Донесе решение за некогo или нешто. Пример: <i>Судот најпосле го реши нивниот спор.</i> Словенечки: rešiti, odločiti 3. Најде неопходен одговор, разреши задача, крстозбор и сл. Пример: <i>Немаше задача од математика што тој не можеше да ја реши.</i> Словенечки: rešiti, najti rešitev 4. (само во 3 л.) - Определи исходот на нешто. Пример: <i>Тој потег ја реши партијата на првата табла.</i> Словенечки: odločiti, določiti izhod, razplet nečesa 5. (се реши) Се одлучи, донесе некое решение; осмели се нешто да направи. Пример: <i>Размислив и се решив на тој чекор.</i> Словенечки: odločiti se, skleniti 6. (се реши) Добие решение, определи се дефинитивно. Пример: <i>Најпосле ќе се реши и мојот проблем.</i> Словенечки: rešiti se, razrešiti se	Пример: <i>rešiti otroka, ki se utaplja</i> Makedonsko: спаси, донесе на сигурно место 3. narediti, da kdo preneha biti deležen kakega neprijetnega, nezaželenega stanja Пример: <i>rešiti koga bolečin, skrbi</i> Makedonsko: спаси, избави 4. narediti, da kdo preneha imeti v svoji okolici neprijetno, nezaželeno osebo Uporaba: ekspr. Пример: <i>reši me tega človeka</i> Makedonsko: се спаси, се избави, ослободи 5. narediti, da kaj ogroženega ne preneha obstajati ali ostane v lasti osebkа Пример: <i>rešiti prijateljstvo</i> Makedonsko: спаси 6. narediti, da kaj preneha biti neznano, nejasno, zapleteno Пример: <i>kdo bo rešil to uganke</i> Makedonsko: реши 7. sprejeti, izreči o čem končno sodbo, mnenje, sklep Пример: <i>rešiti pritožbo</i> Makedonsko: се реши, се одлучи
ризик мн. ризици Вид збор: Именка, машки род 1. Возможна опасност од нешто. Пример: <i>Се изложи непотребно на ризик.</i> Словенечки: tveganje, nevarnost 2. Среќа Пример: <i>Ризик немала, чедo не добила.</i> Слично со: среќа (ж.) Словенечки: sreča	rizik, m. 1. riziko Uporaba: pog. Пример: <i>sprejeti rizik</i> Makedonsko: ризик

рине ринат Вид збор: Глагол, несвршена форма Чисти со лопата (снег, ѓубре и сл.) Пример: <i>Работници го ринат снегот од патот.</i> Слично со: чисти (несв.), расчистува (несв.) Словенечки: odmetavati, čistiti z lopato	rine, (3. os. ed.) nedoločnik riniti 1. s silo, sunki (od zadaj) povzročati premikanje, hitrejšje premikanje Primer: <i>deček je voziček vlekel, ženska pa rinila</i> Makedonsko: турка 2. prodirati iz česa ali v kaj Uporaba: ekspr., s prislovnim določilom Primer: <i>lopate rinejo v zemljo</i> Makedonsko: пробие од нешто или во нешто 3. vsiljivo, sovražno približevati se komu Uporaba: ekspr. Primer: <i>rinil je vanj s pištolo</i> Makedonsko: наметливо, непријателско доближување 4. zelo, vsiljivo si prizadevati pridobiti ljubezensko naklonjenost koga Uporaba: v zvezi z za, nav. slabš. Primer: <i>kaj rineš za menoј</i> Makedonsko: многу наметливо пробување да се стекне нечија љубовна наклоност 5. vztrajno, vsiljivo spraševati, prositi, prigovarjati Uporaba: v zvezi z v, ekspr. Primer: <i>neprestano rine vame, kaj mi je</i> Makedonsko: упорно, наметливо прашува, моли, приговара 6. nepremišljeno, trmasto se bližati čemu slabemu Uporaba: navadno v zvezi z v, ekspr. Primer: <i>ne vidi, da rine proti pogubi</i> Makedonsko: непромислено, упорно се доближува кон нешто лошо 7. hoditi, iti Uporaba: ekspr. Primer: <i>Kam rineš v takem vremenu?</i> Makedonsko: оди 8. teško živeti, prebijati se Uporaba: navadno s prislovnim
---	---

	določilom Primer: <i>za silo, nekako še rinemo</i> Makedonsko: тешко живее, се пробива
ринeње Види и: рине (несв.) Вид збор: Именка, среден род Чистење со лопата. Словенечки: odmetavanje, čiščenje z lopato	rinjenje, s. 1. samostalniik od riniti Primer: <i>to rinjenje je bilo nepotrebno</i> Makedonsko: туркање
роб мн. робови Вид збор: Именка, машки род 1. Во робовладетелското општество - човек кој е лишен од средствата за производство и кој се јавува како полна сопственост на својот господар. Пример: <i>Робовладатели и робови.</i> Словенечки: suženj 2. Човек или народ под политичка зависност. Пример: <i>Петстотини година бевме робје на Турците.</i> Словенечки: politično odvisen človek ali narod 3. Човек кој е под власта на друг човек. Употреба: Преносно значење Пример: <i>Доста е веќе, нема цел живот да му бидам роб.</i> Словенечки: suženj, človek, ki je last drugega človeka 4. Заробеник, пленик Употреба: Разговорно Пример: <i>Четири години беше роб во Германија.</i> Словенечки: zapornik, ujetnik 5. Човек што ја потчинил на нешто својата волја, своите постапки; човек безгранично предаден на нешто.	rob, m. 1. skrajni zunanji del česa Primer: <i>rob tkanine se cefra</i> Makedonsko: краен надворешен дел на нешто, раб 2. ozek pas ob skrajnem zunanjem delu ploskve, površine Primer: <i>slike brez roba</i> Makedonsko: тесен појас покрај крајниот надворешен дел од површината 3. kar nastane na zunanji strani ob stiku dveh ploskev Primer: <i>udariti se ob rob</i> Makedonsko: раб 4. mesto, kjer se spremeni nagib nagnjenega sveta Primer: <i>vas leži na robu</i> Makedonsko: место каде се менува наклонот на површината 5. velika bližina, možnost nastopa ali prenehanja zlasti določenega stanja Uporaba: s prilastkom Primer: <i>priti na rob propada</i> Makedonsko: голема близина, можност за настанок или престанок на одредена состојба

Употреба: Преносно значење Пример: <i>Роб на страста.</i> Словенечки: suženj, človek, ki je svojo voljo in dejanja podredil pečetu	
---	--

роби робат Вид збор: Глагол, несвршена форма 1. Зема во ропство, прави неког роб. Пример: <i>Ќе не робат Турците.</i> Словенечки: zasužnjiti 2. Подложува на неносен живот. Употреба: Преносно значење Пример: <i>Сега бегајте, зашто стариот ќе не роби.</i> Словенечки: podvreči neznosnemu življenju, mučiti	robi, (3. os. ed.) nedoločnik robiti 1. delati rob Primer: <i>robiti krilo</i> Makedonsko: раби 2. obdajati, obkrožati Uporaba: knjiž. Primer: <i>cesto je robilo gosto grmovje</i> Makedonsko: опкружува 3. pritiskati na robove smuči Uporaba: šport. Primer: <i>kaj pa tako robiš</i> Makedonsko: притиска на раби од скии 4. govoriti, pripovedovati Uporaba: ekspr. Primer: <i>take je robil, da jim je šlo na smeh</i> Makedonsko: говори, раскажува
--	--

рогач Вид збор: Именка, машки род 1. Вид грав. Словенечки: vrsta fižola 2. Месечина која не е полна. Употреба: Поетски збор Пример: <i>Небото сино е чисто/гост му е месецот рогач.</i> Словенечки: polmesec	rogač, m. 1. hrošč, katerega samec ima čeljusti razvite v velike klešče Primer: <i>rogač leze po listju</i> Makedonsko: бумбар јеленак 2. žival z velikimi rogovi, navadno srnjak Uporaba: ekspr. Primer: <i>ustrelil je triletnega rogača</i> Makedonsko: животно со големи рогови, обично елен 3. hudič Uporaba: evfem. Primer: <i>črn kot rogač</i>
--	---

	Makedonsko: фавол 4. po obrezovanju preostali del mladike z dvema do tremi očesi; kratki reznik Uporaba: nar. Primer: <i>poganjki iz rogača</i> Makedonsko: дел од билка по обрежувањето
--	--

род мн. родови Вид збор: Именка, машки род 1. Основна заедница на првобитното општество - група луѓе сврзани со крвно родство. Употреба: Историја Пример: <i>Родот е основна клетка на првобитната заедница.</i> Слично со: фамилија (ж.), племе (ср.) Словенечки: pleme 2. Ред поколенија што потекнуваат од еден предок. Пример: <i>Македонскиот род успеал да се одржи.</i> Слично со: поколение (ср.) Словенечки: rod, skupnost krvnih sorodnikov 3. Лица блиски по крвно родство, роднини. Пример: <i>Зеде жена од добар род, од господски род.</i> (разг.) Човечки род. Слично со: раса (ж.) Словенечки: rod, sorodstvo 4. Плод, рожба Пример: <i>И од нас род да остане.</i> Слично со: плод (м.) Словенечки: plod, sad 5. При научна класификација - група животни или растенија со општи	rod, m. 1. skupnost ljudi, potomcev istega prednika Primer: <i>nadaljevati rod</i> Makedonsko: род 2. stopnja sorodstva Uporaba: navadno s prilastkom Primer: <i>potomci do petega rodu</i> Makedonsko: род 3. značilnost glede na prednike s sorodstvenega, socialnega, narodnostnega ali krajevnega stališča Primer: <i>biti ponosen na svoj rod</i> Makedonsko: роднински, социјални, народностни и локални карактеристики во однос на предците 4. ljudje približno iste starosti, ki živijo v istem času in imajo podobne interese ali nazore Uporaba: navadno s prilastkom Primer: <i>mladi rod bo nadomestil prejšnjega</i> Makedonsko: генерација 5. narod Uporaba: vznes. Primer: <i>bojevati se za dom in rod</i> Makedonsko: народ 6. ljudje Uporaba: nav. ekspr., s prilastkom Primer: <i>mlajši rod rad pleše</i> Makedonsko: луѓе 7. del armade glede na svojo
--	---

признаци; група предмети, појави, поими и сл. со општи белези. Пример: <i>Главен претставник на родот на мачките.</i> Словенечки: za znanstveno klasifikacijo – rod, vrsta 6. Вид, сорта Пример: <i>Род (на) оружје.</i> Слично со: вид (м.) Словенечки: vrsta, sorta 7. Граматичка категорија во некои јазици. Употреба: Граматика Пример: <i>Машки, женски, среден род.</i> Слично со: категорија (ж.) Словенечки: spol, slovnična kategorija	oboroženost, opremo, dejavnost Uporaba: voj. Primer: <i>rod vojske</i> Makedonsko: род, вид, сорта 8. sistematska kategorija rastlinstva ali živalstva, nižja od družine Uporaba: biol. Primer: <i>znaki rodu</i> Makedonsko: род
ројак мн. ројаци Вид збор: Именка, машки род 1. Млад рој пчели. Употреба: Зоологија Словенечки: mlad roj čebel 2. Рој Словенечки: roj	rojak, m. 1. kdor je po izvoru v razmerju do drugega iz istega kraja, pokrajine, države Primer: <i>srečati rojaka v tujini</i> Makedonsko: земјак
романски романска Вид збор: Придавка 1. Кој никнал врз основа на староримската култура; сврзан со таа култура. Употреба: Уметност, Лингвистика Пример: <i>Романски јазици.</i> Словенечки: romanski 2. Што е во врска со Романија. Употреба: Географија, Лингвистика Пример:	romanski, pridevnik 1. nanašajoč se na romaniko Primer: <i>romanski portal cerkve</i> Makedonsko: што се однесува на романика, уметнички правец 2. nanašajoč se na Romane Primer: <i>romanski jeziki</i> Makedonsko: романски 3. pridevnik od roman Primer: <i>romanska snov, zgradba</i> Makedonsko: придавка од роман

Романски јазик. Словенечки: romunski	
рочен Види и: срочен (прид.) рочни; рочна Вид збор: Придавка Срочен, сроковен Словенечки: dogovorjen, povezan z določenim rokom	ročen, pridevnik 1. spreten, pripraven Uporaba: star. Primer: <i>fant je ročen</i> Makedonsko: вешт, умешен 2. nanašajoč se na roko Primer: <i>ročne in nožne mišice</i> Makedonsko: рачен
рт Вид збор: Именка, машки род 1. Вид ловечко куче. Употреба: Зоологија Пример: <i>Влегол ртот во неутерата.</i> Словенечки: hrt 2. Тесен, истурен дел од копно што се дига во висина и се пружа во море и сл. Употреба: Географија Пример: <i>Го обиколија ртот на картите.</i> Словенечки: rt	rt, m. 1. skrajni, navadno ozki, skalnati del polotoka, otoka Primer: <i>Rt dobre nade</i> Makedonsko: рт
руда мн. руди Вид збор: Именка, женски род 1. Дрвениот лост на предната страна на колата. Пример: <i>Седна на рудата до коњот.</i> Словенечки: oje 2. Минерал кој содржи метали или нивни соединенија. Употреба: Геологија Пример: <i>Железна руда, оловна руда.</i> Словенечки: ruda	ruda, ž. 1. zmes snovi, iz katere se pridobivajo zlasti kovine Primer: <i>predelovati rudo</i> Makedonsko: руда
рукне	rukne, (3. os. ed.) nedoločnik rukniti

рукнат Вид збор: Глагол, свршена форма 1. Викне силно. Пример: <i>Се исплаши и рукна.</i> Словенечки: močno zavpiti 2. За течност - почне дае тече силно. Пример: <i>Кога рукна вода од чешмата.</i> Словенечки: za tekočino – začeti silovito teči 3. За група, толпа - почне силно да се движи. Пример: <i>Побрзajte, зашто кога ќе рукне народот ќе поминете.</i> Словенечки: za skupino, gručo – začeti se silovito premikati 4. За огин, чад - избие силно. Пример: <i>Рукна чад низ покривот.</i> Слично со: избие (св.) Словенечки: za ogenj, dim – silovito izbiti	1. suniti Uporaba: nižje pog. Primer: <i>rukni ti koga s komolcem</i> Makedonsko: бутка 2. popiti (malo alkoholne pijače) Uporaba: pog., ekspr. Primer: <i>ruknil je kozarček slivovke</i> Makedonsko: попие (малку алкохол)
румен румени; румена Вид збор: Придавка 1. За лице или човек - покриен со руменина. Пример: <i>Румено лице.</i> Слично со: здрав (прид.) Словенечки: za obraz ali človeka – prekrit z rdečico, zdrav 2. Ален, кој има златно-црвеникава боја. Пример: <i>Румен изгрев.</i> Слично со: ален (прид.) Словенечки: rdečkast, svetlo rdeč	rumen, pridevnik 1. ki je take barve kot rumenjak ali limona Primer: <i>rumena bluza</i> Makedonsko: жолт rumen, ž. 1. rumenina Uporaba: knjiž. Primer: <i>rumen jesenskega listja</i> Makedonsko: жолтило
руменост	rumenost, ž.

Види и: румен (прид.) Вид збор: Именка, женски род Румен Словенечки: rdečost	1. lastnost rumenega, rumena barva Primer: <i>rumenost žitnih polj</i> Makedonsko: карактеристика на жолто, жолта боја
--	---

рус руси; руса Вид збор: Придавка 1. За коса, брада, мустаци - кој има бледојолта боја; за глава или лице кој е со такви влакна. Пример: <i>Не ми сечи русата глава.</i> Словенечки: za lase, brado in brke – bledorumena barva 2. За човек - кој има светла коса и светли очи. Пример: <i>Русо момче.</i> Словенечки: plavolas, svetlolas	rus, m. 1. ščurku podobna žuželka, ki živi v hišah; švab Primer: <i>v shrambi so se zaredili rusi</i> Makedonsko: вид на бубачка 2. rdeč, rjavkasto rdeč Uporaba: star. Primer: <i>ruse lise</i> Makedonsko: румен, кафеаво румен
--	--

4. REZULTATI

V raziskavo sta bili vključeni dve črki, skupno pa sem našel 231 gesel, ki vsebujejo homonime pare, od tega se jih 154 začne na črko P (П), 77 pa na črko R (Р). Naštel sem 992 homonimnih in 129 sinonimnih pomenov, od tega je kar 78 gesel, ki vsebujejo tako homonimne kot sinonimne pare, le trije homonimni pari pa vsebujejo izključno sinonimne pare.

Analiza glede na besedno vrsto je pokazala, da je bilo med homonimnimi pari daleč največ samostalnikov (104) in glagolov (103), medtem ko so ostale besedne vrste zelo slabo zastopane (pridevnik – 29, prislov – 8) ali celo komaj prisotne (medmet in členek s po enim primerom). Med homonimnimi pari je bilo tudi nekaj primerov, pri katerih so se pojavili pari z več besednimi vrstami, in sicer 15.

Raziskal sem tudi slogovno zaznamovanost pomenov pri homonimnih parih. Naštel sem kar 46 različnih kvalifikatorjev, slogovna zaznamovanost pa se je pojavila kar pri 261 homonimnih parih, bodisi v slovenščini bodisi v makedonščini. Najpogostejši kvalifikator je "ekspresivno", ki se pojavi kar pri 52 pomenih, nato "preneseno" (37), "knjižno" (32), "narečno" (28) in pogovorno (21). Pri tem je treba seveda upoštevati, da imajo homonimni pari večinoma več pomenov. Najmanjkrat se pojavljajo kvalifikatorji, ki označujejo strokovno terminologijo, recimo besede s področja alpinizma, fizike, geologije in tako naprej. Skupno je slogovno zaznamovane pomene vsebovalo kar 171 od 231 gesel, mnoga med njimi tudi več različnih.

5. ZAKLJUČEK

Moja raziskava je bila sicer opravljena na relativno majhnemu vzorcu, samo dveh črkah (P in R), a ravno ti dve črki vsebujeta največ besed in posledično tudi zelo veliko število homonimnih parov, kar 231. Poleg tega predvsem besede na črko P zelo pogosto vsebujejo več pomenov, zato je bilo vsega skupaj analiziranih 1121 različnih pomenov besed. Pri svojem delu sem sicer izpustil določene, za cilj tega diplomskega dela irelevantne pomene, zato to ni celoten nabor vseh pomenov homonimnih parov. Po drugi strani pa sem sledil teoriji Ade Vidovič Muha, ki pravi, da z vnašanjem slovničnokategorialnega kriterija pojav homonimnosti ni več vezan samo na jezikovni izraz. Tako so v diplomsko delo vključeni vsi homonimni pari, tudi tisti, ki tvorijo par z različnimi besednimi vrstami (primer *прави* – *pravi* (pridevnik) – *pravi* (3. os. ed. glagol)).

Na podlagi rezultatov opravljene raziskave sem ugotovil, da sta si makedonščina in slovenščina sicer na videz precej podobna jezika, imata namreč zajeten seznam skupnih besed, a so si ti homonimni pari kljub vsemu po pomenu precej različni. Razmerje med homonimnimi in sinonimnimi pari je krepko v prid homonimnih, torej tistih z različnim pomenom, in sicer kar 87 odstotkov. Takšni primeri so recimo *печенка* – *pečenka*, *пламеница* – *plamenica*, *плат* – *plat*, *румен* – *rumen*, *појак* – *rojak* in tako naprej. Sinonimnih parov je torej samo 13 odstotkov, pa še med njimi so izredno redki homonimni pari, ki so popolni sinonimi, tj. se pomensko prekrivajo z vsemi svojimi pomeni. Takšni primeri so samo *прекршен* – *prekršen*, *пресеци* – *presedi* in pogojno tudi *право* – *pravo*.

Gesel, ki vsebujejo tako homonimne kot sinonimne pare, je sedem odstotkov, čeprav tudi pri teh geslih večinoma prevladujejo homonimni pari. Takšni primeri so recimo *песјак* – *pesjak*, *писмо* – *pismo*, *пол* – *pol*, *руда* – *ruda* in *род* – *rod*.

Za pravilno se je izkazala tudi hipoteza, da bo izdelava diplomskega dela otežena zaradi pomanjkanja literature: teoretični del zaradi pomanjkanja literature o homonimiji, praktični del pa zaradi pomanjkanja uporabnih slovarjev. V slovnicaх južnoslovanskih jezikov je to področje večinoma izpuščeno ali pa samo omenjeno. Pomagati sem si moral predvsem s članki in strokovnimi monografijami, a tudi teh ni bilo veliko na voljo. To še posebej velja za medjezikovno homonimijo, s katero so se ukvarjali le maloštevilni avtorji.

Še največ težav se je pokazalo pri samem prevajanju homonimnih parov, saj obstoječi makedonsko-slovenski enosmerni ali dvosmerni slovarji dejansko ne omogočajo izdelave tovrstnega diplomskega dela, niti če jih uporabljamo vse skupaj. Tako je bila nujna uporaba tudi drugih slovarjev, včasih pa tudi dobeseden prevod definicij, čemur pa sem se v največji meri izogibal. Glede na svoje izkušnje pri uporabi obeh jezikov in tudi pogovorov s številnimi naravnimi govorniki tako enega kot drugega jezika menim, da bi bilo v prihodnosti pametno sestaviti nov, obsežnejši dvosmerni slovar, ki bi tako slovensko kot makedonsko govorečim olajšal sporazumevanje in pregnal

marsikateri dvom. Izdaja slovarja makedonsko-slovenskih medjezikovnih homonimov bi bil gotovo korak v pravo smer.

Upam, da bo do realizacije tega projekta tudi prišlo, saj verjamem, da bi bil omenjeni slovar dobrodošel za vse govorce, ki bi želeli izpopolniti svoje znanje tujega jezika in se izogniti najpogostejšim napakam pri govornem sporazumevanju in razumevanju najrazličnejših pisnih besedil. Raznolikost področij uporabe homonimnih parov se vidi že iz podatka, da sem pri le 231 geslih naštel 46 različnih slogovno zaznamovanih pomenov, slogovne zaznamovanosti pa ni bilo le pri 24 odstotkih vseh gesel.

6. POVZETEK

V diplomskem delu sem raziskal medjezikovne homonimne pare, torej besede, ki se enako pišejo ali izgovarjajo v slovenskem in makedonskem jeziku. Raziskavo sem opravil na besedah, ki se začnejo na črko P ali R. Kot osnovni orodji pri izdelavi diplomske naloge sem uporabljal spletni slovar makedonskega jezika Дигитален речник на македонскиот јазик in spletno izdajo SSKJ-ja. Našel sem skupno 231 homonimnih parov in obdelal 1121 različnih pomenov.

Začetek diplomskega dela predstavlja uvod, v katerem opisujem predvideno metodologijo in pripomočke, strukturo slovarskega dela, zakaj sem se odločil za izbrano temo in kako jo nameravam obravnavati. V teoretičnem delu svojega diplomskega dela predstavim osnovno terminologijo in osnovne definicije homonimije več južnoslovanskih avtorjev.

Sledi praktični del diplomskega dela, ki vsebuje slovar z 231 gesli. Besedilo znotraj slovarja je označeno z različnimi vrstami pisav, da bi se bralec kar najhitreje znašel in se pomikal po slovarskemu delu diplomske naloge. Diplomsko delo sklenem z razčlenitvijo pridobljenih rezultatov. V rezultatih navajam število homonimnih in sinonimnih pomenov. Gesla razdelim po pogostosti pojavljanja glede na besedne vrste in tudi slogovne zaznamovanosti obravnavanih homonimnih parov.

7. РЕЗИМЕ

Иако моето истражување беше спроведено на релативно мал број примерци, само две букви (П и Р), токму на тие две букви започнуваат најголемиот број зборови и, последично, голем број хомонимни парови, вкупно 231. Освен тоа, зборовите што започнуваат со буквата П, најчесто имаат повеќе значења и затоа вкупно беа анализирани 1121 различни значења на зборовите. Во својата работа испуштив одредени значења, чија цел е неважна за самата дипломска работа, и затоа не го содржи целиот збир на значењата на сите хомонимни парови. Од друга страна, ја користев теоријата на Ада Видович Муха која што вели дека со внесување на граматичко категоризирање на критериумите, појавата на хомонимноста не е повеќе врзана само за јазичниот израз. Затоа и во самата дипломска работа се вклучени сите хомонимни парови, дури и оние кои што формираат пар со различни видови зборови [пример *прави* – *pravi* (*придавка*) – *pravi* (*глагол во 3. л. ед.*)].

Врз основа на резултатите од направените истражувања, на прв поглед заклучив дека македонскиот и словенечкиот јазик се доста слични јазици, имаат голем број заеднички зборови, а сепак хомонимните парови се мошне различни.

Од односот помеѓу хомонимните и синонимните парови, преовладуваат хомонимните парови, т.е. тие со различни значења, и тоа 87 проценти. Такви примери се, да речеме, *печенка* – *rečenka*, *пламеница* – *plamenica*, *плат* – *plat*, *румен* – *rumen*, *ројак* – *rojak* и така натаму. Синонимните парови претставуваат само 13 проценти, а меѓу нив има и ретки хомонимни парови, кои се воедно и синоними, т.е. се прекриваат според своето значење со сите свои значења. Такви примери се само *прекршен* – *prekršen*, *преседи* – *presedi* и условно *право* – *pravo*. Има само 7 проценти на зборови кои што формираат и хомонимни и синонимни парови, иако кај сите нив преовладуваат хомонимни парови. Такви примери се, да речеме, *песјак* – *pesjak*, *писмо* – *pismo*, *пол* – *pol*, *руда* – *ruda* и *род* – *rod*.

Како важечка се покажа хипотезата дека изработката на дипломската работа беше отежната поради недостиг на литература: теоретскиот дел поради недостиг на литература за хомонимијата, а практичниот дел поради недостиг на корисни речници. Во граматиката на јужнословенските јазици, во најголем дел оваа област е или испуштена или само спомната. Морав да си помагам со разни трудови и стручни монографии, но дури ни тие не беа на располагање во голем број. Ова особено важи за меѓујазичната хомонимија со која се занимавале мал број автори.

Најголеми потешкотии се појавија при самиот превод на хомонимните парови, поради тоа што сегашните македонско-словенечки еднонасочни или двонасочни речници не овозможуваат изработка на ваква дипломска работа, дури и кога би ги користеле сите заедно. Затоа и беше потребно да се користат други речници, а понекогаш и буквален превод на

дефинициите, кој што се обидував да го избегнам. Од своето искуство при употребата на двата јазика и дебатите со голем број говорници на својот мајчин јазик, сметам дека во иднина треба да се состави нов, поопширен двонасочен речник кој што би им ја олеснил комуникацијата и би решил различни сомневања, како за словенечките така и за македонските говорници. Издавањето на речникот на македонско-словенечките меѓујазични хомоними би бил чекор во вистински правец.

Се надевам дека ќе дојде до реализација на овој пројект затоа што верувам дека споменатиот речник ќе биде добредојден за сите говорници кои што би сакале да го прошират своето знаење за странскиот јазик и да ги избегнат најчестите грешки при комуникацијата и разбирањето на најразлични пишани зборови. Разноликоста на областа на употребата на хомонимните парови произлегува од податокот дека кај 231 збор имам набројано 46 различни стилски обележаности, а од друга страна, стилски обележаности не постојат кај 24 проценти од сите зборови.

Во својата дипломска работа ги проучував меѓујазичните хомонимни парови, зборови кои што или исто се пишуваат или исто се изговараат во словенечкиот и во македонскиот јазик. Истражувањето го спроведов на зборовите кои што започнуваат со буквата П или Р. Како основни алатки при изработката на дипломската работа ги користев интернетските верзии на речникот на македонскиот јазик „Дигитален речник на македонскиот јазик“ и речникот на правописниот словенечки јазик SSKJ. Вкупно најдов 231 хомонимен пар и обработив 1121 различно значење на истите.

Почетокот на дипломската работа претставува вовед во кој што ги опишувам предвидената методологија и додатоците, структурата на речникарскиот дел, зошто сум се одлучил за избраната тема и како планирам да ја обработам темата. Во теоретскиот дел на својата дипломска работа ги претставувам основната терминологија и основните дефиниции на хомонимијата на повеќе јужнословенски автори.

Потоа следува практичниот дел на дипломската работа, кој што е составен од речник со 231 зборов. Текстот во речникот е означен со различни форми на фонтови за најлесно снаоѓање и движење на читателот низ речникарскиот дел на дипломската работа.

Дипломската работа ја завршувам со расчленување на добиените резултати. Во резултатите ги претставувам бројот на хомонимните и синонимните значења, зборовите ги разделувам по зачестеноста во однос на зборовните групи и стилската обележеност на обработените хомонимни парови.

8. LITERATURA

Julia BALINT 1997. *Slovar slovenskih homonimov: na podlagi gesel Slovarja slovenskega knjižnega jezika*. Ljubljana: Znanstveni inštitut Filozofske fakultete. (Razprave Filozofske fakultete).

Andreja STOJKOVIĆ 2005. *Zavodnice ili Riječi koje zavode: (o češko-hrvatskim homonimima)*. Zagreb: Vlast. nakl.

Katjuša ZAKRAJŠEK 2001. *Slovenski homonimi in dvojezični slovar*. Ljubljana: Zbornik predavanj / 37. seminar slovenskega jezika, literature in kulture, 25. 6.-14. 7. 2001, Center za slovenščino kot drugi/tuji jezik pri Oddelku za slovanske jezike in književnosti Filozofske fakultete

France NOVŠAK 1982. *Makedonsko-slovenski slovar*. Ljubljana: Državna založba Slovenije.

Marko SAMARDŽIJA 1998. *Hrvatski jezik 4: udžbenik za 4. razred gimnazije*. Zagreb: Školska knjiga.

Julija BALINT ČEH 1994: *Kontrastivna razčlenitev besedne homonimije v slovenskem in madžarskem jeziku*. Ljubljana: Dipl. delo, Univ. v Ljubljani, Filozofska fak., Oddelek za slovanske jezike in književnosti.

Remzo SKENDEROVIĆ 2012. *Slovensko-makedonski slovar*. Ljubljana: samozal.

Dragi STEFANIJA, Tone Pretnar 1998. *Mal makedonsko-slovenečki rečnik. Mali makedonsko-slovenski slovar*. Ljubljana: Filozofska fakulteta, Oddelek za slovanske jezike in književnosti. (Kranj: Deu).

Jože TOPORIŠIČ 2004. *Slovenska slovnica: Četrta, prenovljena in razširjena izdaja*. Maribor: Obzorja Maribor.

Juraj VAŇKO 2003. *Slovaško-slovenska homonomija: slovar slovaško-slovenskih medjezikovnih homonimov*. Ljubljana: Filozofska fakulteta, Oddelek za slavistiko. (Ljubljana : Bori)

Ada VIDOVIČ-MUHA 2000. *Slovensko leksikalno pomenoslovje: govorica slovarja*. Ljubljana: Znanstveni inštitut Filozofske fakultete. (Razprave Filozofske fakultete)

Izjava o avtorstvu

Izjavljam, da je diplomsko delo v celoti moje avtorsko delo ter da so uporabljeni viri in literatura navedeni v skladu s strokovnimi standardi in veljavno zakonodajo.

Ljubljana, 18. september, 2015

Uroš Malbašić
(lastnoročni podpis)